

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską z Funduszu Spójności
w ramach Programu Pomoc Techniczna

***Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru
zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
opracowana w ramach projektu „Gminny
Program Rewitalizacji dla Gminy Mosina
na lata 2017 – 2027”***

PRZEWODNICZĄCA RADY
M. Kaptur
Małgorzata Kaptur

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Mosina

Pl. 20 Października 1

62-050 Mosina

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.

ul. Wały Piastowskie 1

80-855 Gdańsk

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania.....	5
2. Metodologia.....	7
2.1. Podział gminy na jednostki analityczne.....	12
2.2. Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie	14
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie zebranych danych	24
3.1. Tereny wiejskie	25
3.1.1. Sfera społeczna.....	25
<i>Przestępstwa i wykroczenia.....</i>	25
<i>Opieka społeczna.....</i>	27
Ubóstwo	27
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	28
Niepełnosprawność.....	31
<i>Aktywność społeczna.....</i>	33
<i>Udział w programie Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Mosina</i>	35
<i>Bezrobocie</i>	37
3.1.2. Sfera gospodarcza	39
<i>Działalność gospodarcza</i>	39
3.1.3. Sfera środowiskowa	40
<i>Wyroby zawierające azbest.....</i>	40
3.1.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	43
<i>Dostępność infrastruktury medycznej</i>	43
<i>Dostępność infrastruktury komunikacyjnej</i>	45
3.1.5. Sfera techniczna	47
<i>Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej</i>	49

<i>Utwardzone drogi</i>	50
3.2. Tereny miejskie	52
3.2.1. Sfera społeczna	52
3.2.2. Sfera gospodarcza	58
3.2.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	58
3.2.4. Sfera techniczna	60
4. Analiza SWOT	62
5. Identyfikacja obszarów kryzysowych	66
5.1. Podsumowanie: obszary zdegradowane	66
5.2. Podsumowanie: obszary rewitalizacji	88
6. Spis wykresów, tabel i rysunków	91
7. Załącznik 1 - Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy	95
7.1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	95
7.2. Sfera środowiskowa	98
7.3. Sfera społeczna	105
7.4. Sfera gospodarcza	129
7.5. Sfera techniczna	138

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania

Celem opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji jest identyfikacja bieżącej sytuacji i problemów dotyczących sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Dokładna analiza wymienionych sfer służyć ma wyznaczeniu obszarów zdegradowanych oraz wyodrębnieniu z nich obszaru rewitalizacji, tj. obszarów najpilniej wymagających wsparcia.

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego. Obszar rewitalizacji nie zawsze pokrywa się z całością obszaru zdegradowanego, ponieważ nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy (zgodnie z art. 10. Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r.).

Podczas diagnozy przeanalizowane zostało:

- W sferze przestrzeni i środowiska: położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy, stan dziedzictwa kulturalnego i zabytków, struktura użytkowania gruntów, obszary chronione oraz lokalizacja wyrobów azbestowych;
- W sferze społecznej: struktura demograficzna i społeczna, przestępstwa i wykroczenia (w tym kradzież mienia, kradzież samochodu, bójki), opieka społeczna (w tym ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm oraz niepełnosprawność), stan bezrobocia (w tym stan bezrobocia długotrwałego), liczba organizacji pozarządowych na terenie miasta, liczba projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego;
- W sferze gospodarczej: liczba i struktura podmiotów gospodarczych, rolnictwo, zatrudnienie;

- W sferze infrastruktury technicznej: drogi i komunikacja, sieci wodociągowe, kanalizacji sanitarnej, gazowe, elektryczne i ciepłownicze, zasoby mieszkaniowe;
- W sferze infrastruktury społecznej: edukacja, kultura, sport i rekreacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna oraz aktywność społeczna.

Na podstawie analizy zgromadzonych danych wyznaczono obszary zdegradowane, z nich zaś wyodrębniono obszary rewitalizacji.

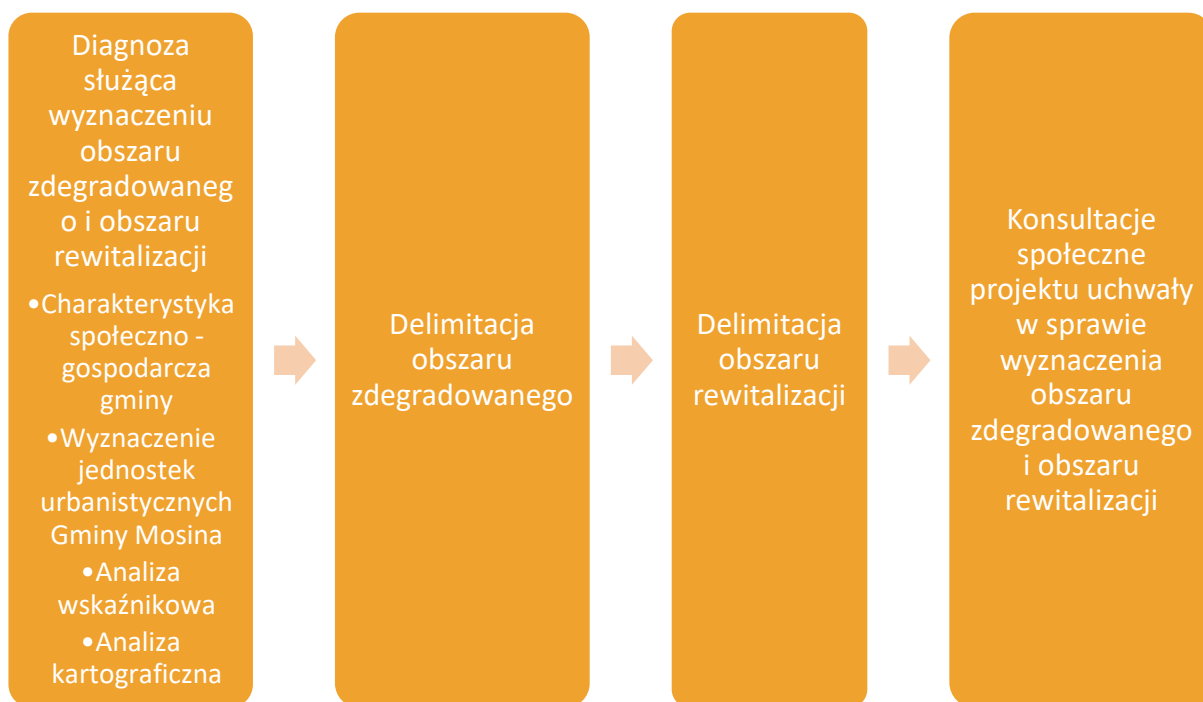
Do opracowania diagnozy i wyznaczenia obszarów zdegradowanych zastosowano szereg danych ilościowych, pozyskiwanych z różnorodnych źródeł, m.in.:

- Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)
- Urzędu Miejskiego w Mosinie;
- Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu;
- Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu;
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie,
- Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

2. Metodologia

Zastosowana w trakcie opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji metodologia pozwoliła zdiagnozować zjawiska kryzysowe oraz lokalne potencjały Gminy Mosina, dzięki czemu sporządzona analiza jest możliwie obiektywna, uwzględniająca stanowisko i poglądy wielu grup interesariuszy.

Proces opracowywania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji kształtował się jak na poniższym diagramie:

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy

Pierwszym elementem tworzenia *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* jest analiza danych zastanych, która opracowana została na podstawie Banku Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego, dokumentów strategicznych Gminy Mosina, sprawozdań oraz innych dokumentów źródłowych. Tak przedstawione stanowią tło dla dalszej analizy gminy. Część ta, w celu zachowania przejrzystości dokumentu, stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.

Wyznaczenie jednostek urbanistycznych Gminy Mosina

W oparciu o *Uchwałę nr LXVIII/482/14 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 16 października 2014r. w sprawie nadania Statutów Sołectwom i osiedlom Gminy Mosina*, analiza Gminy Mosina została przeprowadzona w oparciu o podział na sołectwa oraz miasto Mosina. W celu prezentacji danych w sposób możliwie najbardziej szczegółowy miasto Mosina zostało podzielone na ulice.

Szczegółowy opis podziału gminy na wskazane wyżej jednostki urbanistyczne zawiera podrozdział **2.1. Podział gminy na jednostki analityczne.**

Analiza wskaźnikowa

W celu delimitacji obszarów zdegradowanych opracowano szereg wskaźników z pięciu sfer: społecznej (w szczególności danych pochodzących z Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Powiatowej Policji), gospodarczej (w szczególności dotyczących przedsiębiorczości społeczeństwa), środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Należy zaznaczyć, że analizy tej dokonano w podziale gminy na sołectwa oraz miasto Mosina (zastosowany podział na ulice). Takie podejście metodologiczne umożliwiło wytypowanie jednostek szczególnie wymagających interwencji, procesu rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. tak przedstawione dane są wyznacznikiem stanu kryzysowego i służą określeniu obszaru zdegradowanego.

Analiza kartograficzna

Kolejno, w celu zobrazowania przestrzennego rozkładu negatywnych zjawisk, do analizy wskaźnikowej dodano kartogramy, prezentujące natężenie wskazanych zjawisk z użyciem map. Zaznaczono na nich natężenie zjawiska z uwzględnieniem gradientu barw, odpowiadającego jego wielkości. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została w podziale na przyjęte jednostki urbanistyczne, co umożliwiło jednoznaczne wskazanie obszarów, wymagających rewitalizacji.

Delimitacja obszarów zdegradowanych

W oparciu o **Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r.** obszar Gminy w podziale na przyjęte jednostki urbanistyczne poddano analizie z uwzględnieniem pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano z uwzględnieniem analizy wskaźnikowej i kartograficznej w podziale na jednostki urbanistyczne Gminy Mosina. Szczegółowe dane dotyczące podziału gminy zostały opisane w podrozdziale **2.1. Podział gminy na jednostki analityczne.**

Dane przedstawione w analizie wskaźnikowej i kartograficznej zaprezentowane zostały w sposób statystyczny (liczbowy) oraz graficzny (mapy). Analizie poddano jak najnowsze, możliwe do uzyskania dane. Szczegółową listę wskaźników opracowano w podrozdziale 2.2. Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie.

Dzięki tak przyjętej metodologii oraz sumarycznemu zliczeniu wskaźników¹ dokonano wyznaczenia obszaru zdegradowanego, czyli jednostek urbanistycznych charakteryzujących się największym stopniem degradacji we wszystkich analizowanych sferach.

Delimitacja obszarów rewitalizacji

Zgodnie z **Ustawą** obszar rewitalizacji to taki na którym zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych czterech sfer. Ponadto podczas delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono potencjał obszaru oraz jego znaczenie dla rozwoju lokalnego.

¹ Występowanie wskaźnika według przyjętej metodologii (poniżej/ powyżej średniej dla gminy) traktowano podczas zliczenia jako „1”

Podsumowując, wyznaczenie obszaru rewitalizacji zostało oparte na analizie „desk research”, analizie wskaźnikowej i analizie kartograficznej wraz z uwzględnieniem potencjału obszaru. Tak dobrany wachlarz metod pozwolił na uzupełnianie zdobytych informacji.

Konsultacje społeczne²

Partycypacja społeczna jest istotnym elementem tworzenia i wdrażania programów rewitalizacji. Jedną z form partycypacji społecznej jest poddanie konsultacjom społecznym projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedmiotem takiego działania jest poznanie opinii grup interesariuszy na temat projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Do uczestniczenia w tej formie partycypacji społecznej upoważnieni są:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Miejskiej w Mosinie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji *zostały przeprowadzone w dniach od 17 listopada do 16 grudnia 2016r.* Obecnie przedstawiona forma i treść *Diagnozy służącej*

² Opracowane na podstawie Raportu z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w Mosinie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Projekt w/w uchwały dostępny był na stronie www.mosina.pl, na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej <http://bip.mosina.wokiss.pl> oraz w Referacie Planowania Przestrzennego i Budownictwa Urzędu Miejskiego w Mosinie, Biurze Zarządzania Projektami i Funduszami Europejskimi Urzędu Miejskiego w Mosinie, Biurze Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego w Mosinie.

Przeprowadzono następujące formy konsultacji społecznych:

- zbieranie uwag w postaci:
 - papierowej (dostarczenie na adres: Urząd Miejski w Mosinie, Plac 20 Października 1, 62-050 Mosina, z dopiskiem: konsultacje projektu Uchwały Rady Miejskiej w Mosinie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji)
 - elektronicznej (za pomocą elektronicznego formularza)
- realizacja 2 spotkań z interesariuszami dot. wyznaczenia obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego według poniżej wymienionego harmonogramu:
 - 1 grudnia 2016r. o godz. 17.00 w Sali Mosińskiego Ośrodka Kultury znajdującej się przy ul. Dworcowej 4,
 - 8 grudnia 2016r. godz. 17.00 w Świetlicy Wiejskiej sołectwa Krosno znajdującej się przy ul. Piaskowej 6 w Krośnie.
- organizacja grupy fokusowej 8.12.2016r. (zogniskowany wywiad grupowy),
- badanie ankietowe – metoda CATI,

Zaproszenia do udziału w konsultacjach społecznych zostały ponadto wysłane do przedstawicieli grup interesariuszy wymienionych w ustawie o rewitalizacji oraz instytucji współpracujących z Gminą w różnych obszarach np. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.

2.1. Podział gminy na jednostki analityczne

W celu przeprowadzenia *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* wykorzystano podział Gminy Mosina na **sołectwa**, będące intuicyjnym, panującym podziałem dla interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji. Podział ten został zastosowany w celu przestrzennego zobrazowania wyników analizy wskaźnikowej za pomocą struktury jednostek pomocniczych. Gmina Mosina jest gminą miejsko – wiejską, zatem aby nie zaburzać średniej wartości referencyjnej wskaźnika uwzględniającego miasto jako jednostkę urbanistyczną gminy stawianą na równi z sołectwami wyłączone miasto Mosina i poddano analizie jako odrębną jednostkę. W celu zapewnienia wysokiego poziomu szczegółowości prezentowanych danych dla miasta Mosina przedstawiono je z wykorzystaniem jednostki urbanistycznej jaką są ulice.

Gmina Mosina dzieli się na 21 sołectw. Szczegółowy przebieg granic został przyjęty *Uchwałą nr LXVIII/482/14 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 16 października 2014r. w sprawie nadania Statutów Sołectwom i osiedlom Gminy Mosina*. Przedstawione jednostki urbanistyczne to powiązane ze sobą funkcjonalnie obszary, a więc potencjalnie, przedstawiają tożsame problemy. Podział ten został zastosowany wyłącznie w celu ułatwienia zebrania szczegółowych danych i ich analizy.

Na podstawie powyższego podziału została opracowana *Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*. W mieście Mosina, zamiast uchwalonego podziału na osiedla, na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji skorzystano z podziału na ulice. Jest to podział bardziej szczegółowy, umożliwiający określenie zjawisk problemowych z dokładnością do poszczególnych ulic.

Tabela 1 Liczba ludności oraz powierzchnia sołectw Gminy Mosina

Sołectwo	Liczba ludności zameldowanej na okres stały i czasowy w Gminie Mosina z podziałem na sołectwa	Procentowy udział ludności danego sołectwa w ogólnej liczbie ludności Gminy Mosina	Powierzchnia sołectw podana w ha	Procentowy udział powierzchni danego sołectwa w ogólnej powierzchni Gminy Mosina
Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	485	1,6%	1173,80	7,1%
Baranówko	85	0,3%	307,11	1,9%
Borkowice, Bolesławiec	372	1,2%	766,85	4,6%
Czapury	2305	7,6%	299,46	1,8%
Daszewice	1765	5,8%	855,02	5,2%
Drużyna, Nowinki	723	2,4%	669,27	4,0%
Dymaczewo Nowe	312	1,0%	315,89	1,9%
Dymaczewo Stare	366	1,2%	502,41	3,0%
Krajkowo, Baranowo	186	0,6%	2010,44	12,1%
Krosno	2644	8,7%	616,87	3,7%
Krosinko, Ludwikowo	901	3,0%	544,14	3,3%
Mieczewo	564	1,9%	593,38	3,6%
Pecna, Konstatynowo	1964	6,5%	803,12	4,8%
Radzewice	398	1,3%	571,05	3,4%
Rogalin	762	2,5%	1513,19	9,1%
Rogalinek	1585	5,2%	487,05	2,9%
Sowinki, Sowiniec	229	0,8%	1485,34	9,0%
Sasinowo	159	0,5%	532,34	3,2%
Świątniki	312	1,0%	368,84	2,2%
Wiórek	793	2,6%	359,00	2,2%
Żabinko	327	1,1%	447,90	2,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Mosinie

Gmina Mosina, jest gminą miejsko – wiejską, dlatego poza obszarem sołectw analizowano miasto Mosina z podziałem na ulice. Na pobyt stały i czasowy w roku 2015 w mieście zameldowanych było 13 176 osób. Miasto Mosina zajmuje 1350,42 ha, co stanowi 8% powierzchni gminy. Natomiast obszar wiejski zajmuje 15222,47 ha, co stanowi 92% powierzchni Gminy, a zamieszkuje go 17 237 osób.

2.2. Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie

Podczas wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mosina posłużono się wskaźnikami o charakterze ilościowym pozyskanych z różnego rodzaju instytucji. Zebrane dane odnosiły się do pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej³. Lista wskaźników z podziałem na sfery wraz ze sposobem ich wyliczenia i źródłem pozyskania zawiera tabela poniżej.

Dane zbierane były z podziałem na sołectwa, a na terenie miasta Mosina z podziałem na ulice. Wskaźniki zostały przedstawione w sposób względny – zostały przyrównane do 100 mieszkańców danej jednostki podziału Gminy Mosina. Dzięki takiej metodologii możliwe jest przedstawienie wartości uwzględniające możliwe, znaczne różnice w liczbie ludności sołectw.

³ Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji (art. 9)

Tabela 2 Zestawienie wskaźników wykorzystanych w diagnozie z wykorzystaniem nazw, zjawisk, źródeł danych i sposobu obliczania

Lp.	Zjawisko	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Metodologia obliczania wskaźnika
Sfera społeczna				
1.1.	Przestępczość – kradzież mienia, kradzież samochodu i bójki	Liczba przypadków kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Komenda Miejska Policji w Poznaniu (liczba przestępstw, stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba przestępstw w zakresie kradzieży mienia, kradzieży samochodu i bójek popełnionych w podziale na sołectwa / ulice, dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.2.	Pomoc społeczna - ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie (przyznane świadczenia, stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa przyznanych mieszkańcom w

		100 mieszkańców danego sołectwa		danym sołectwie / z podziałem na ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.3.	Pomoc społeczna – bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie (przyznane świadczenia, stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych przyznanych mieszkańcom dane sołectwa/ z podziałem na ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.4.	Pomoc społeczna – alkoholizm	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie (przyznane świadczenia, stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z

		powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa		powodu alkoholizmu przyznanych mieszkańcom w danym sołectwie/ z podziałem na ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.5.	Pomoc społeczna – niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie (przyznane świadczenia, stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności przyznanych mieszkańcom w danym sołectwie/ z podziałem na ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.6.	Aktywność społeczna	Liczba organizacji pozarządowych	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, liczba organizacji pozarządowych stan na 31.12.2015r.), <i>Baza organizacji pozarządowych, urzędów i instytucji</i>	Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na

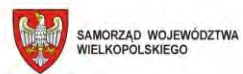
		h w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału		ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
1.7.	Aktywność społeczna	Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności stan na 31.12.2015r.) oraz strona http://bogm.mosina.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=10&strona=1&scemat= [data dostępu: 9.11.2016r.]	Liczba zgłoszonych do budżetu obywatelskiego projektów z podziałem na sołectwa dzielona przez ich liczbę mieszkańców oraz pomnożona przez 100
1.8.	Wyrównywanie nierówności cyfrowych (wykluczenie cyfrowe)	Korzystający z komputera w projekcie "Przeciwdziałanie nie wykluczeniu cyfrowemu..." w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności stan, liczba osób korzystających z projektu na 31.12.2015r.)	Liczba osób korzystających z projektu z podziałem na sołectwa dzielona przez ich liczbę mieszkańców oraz pomnożona przez 100

		jednostki podziału		
1.9.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa oraz miasta Mosin	Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (stan na 31.12.2015r.) Urząd Miejski w Mosinie liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Ogólna liczba bezrobotnych z podziałem na sołectwa / ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
Sfera gospodarcza				
2.1.	Przedsiębiorczość mieszkańców	Działalność gospodarcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa	Urząd Miejski w Mosinie (liczba podmiotów gospodarczych, liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Liczba działalności gospodarczej z podziałem na sołectwa dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100 / z podziałem na ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
Sfera środowiskowa				

3.1.	Występowanie wyrobów zawierających azbest podane w [ha]	Udział wyrobów azbestowych znajdujących się w danym sołectwie w ogólnej powierzchni sołectwa	Uchwała nr LXIX/484/14 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 30 października 2014r. w sprawie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z tereny Gminy Mosina”.	Ilość wyrobów azbestowych z podziałem na sołectwa podana w ha w odniesieniu do powierzchni sołectwa
<i>Dodatkowo podczas sfery środowiskowej wzięto pod uwagę występowanie obszarów chronionych Natura 2000.</i>				
Sfera przestrzenno-funkcjonalna				
4.1.	Opieka zdrowotna	Dostęp do usług medycznych (apteki, przychodnie, szpitale) w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności, lista punktów świadczących usługi medyczne stan na 31.12.2015r.)	Liczba punktów aptecznych, przychodni i szpitali z podziałem na sołectwa dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
4.2.	Dostępność komunikacyjna	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności stan na 31.12.2015r.), strona internetowa Gminy http://www.mosina.pl [dostęp 16.11.2016r.],	Liczba przystanków autobusowych obsługujących dany obszar z podziałem na

		danej jednostki podziału		sołectwa w przeliczeniu na liczbę ludności oraz pomnożone przez 100
4.3.	Dostępność komunikacyjna	Liczba kursów autobusów w dniu roboczym w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Urząd Miejski w Mosinie (liczba ludności stan na 31.12.2015r.), strona internetowa Gminy http://www.mosina.pl [dostęp 16.11.2016r.],	Liczba kursów autobusów obsługujących dany obszar z podziałem na sołectwa w przeliczeniu na liczbę ludności oraz pomnożone przez 100
4.4.	Zabytkowe budynki	Liczba zabytkowych budynków z Gminnej Ewidencji Zabytków	Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Mosina na lata 2011-2014 (liczba zabytkowych)	Liczba zabytkowych budynków z Gminnej Ewidencji Zabytków w podziale na ulice
4.5.	Tereny zielone	Powierzchnia terenów zielonych [m ²]	Urząd Miejski w Mosinie (powierzchnia terenów zielonych)	Powierzchnia terenów zielonych wyrażonych w metrach kwadratowych w podziale na ulice

Sfera techniczna				
5.1.	Dostęp do infrastruktury technicznej	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadającej na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Urząd Miejski w Mosinie (długość sieci, liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Długość sieci kanalizacji sanitarnej z podziałem na sołectwa / ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
5.2.	Dostęp do infrastruktury technicznej	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadającej na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Urząd Miejski w Mosinie (długość sieci, liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Długość sieci wodociągowej z podziałem na sołectwa / ulice dzielona przez jej liczbę ludności oraz pomnożona przez 100
5.3.	Dostęp do infrastruktury technicznej	Utwardzone drogi lokalne (gminne) w m w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa	Urząd Miejski w Mosinie (długość dróg, liczba ludności, stan na 31.12.2015r.)	Długość utwardzonych dróg lokalnych (gminne) z podziałem na sołectwa dzielona przez jej liczbę ludności oraz

Unia Europejska
Fundusz Spójności

					pomnożona przez 100
--	--	--	--	--	------------------------

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnieniem niniejszych wskaźników oraz danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych są dane jakościowe m.in. obszary Natura 2000 będące cennymi informacjami opisującymi sferę środowiskową.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie zebranych danych

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz jednoczesnym występowaniu na nim, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. Gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. Środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. Przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. Technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analiza czynników i zjawisk kryzysowych została przeprowadzona na podstawie rozkładu danych dotyczących takich kategorii jak: bezrobocie, przestępczość, pomoc społeczna, liczba podmiotów gospodarczych, czy aspekty przestrzenne i środowiskowe. Dane te zostały zebrane

przy współpracy z Komendą Miejską Policji, Powiatowym Urzędem Pracy, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Urzędem Miejskim. Wspomniane dane zostały zagregowane dla sołectw. W celu zwiększenia porównywalności danych liczbowych ze względu na charakterystykę poszczególnych sołectw analizie poddane zostały informacje uwzględniające liczbę mieszkańców w nich zameldowanych – wszystkie wskaźniki zostały przeliczone na 100 mieszkańców.

Ze względu na dużą liczbę mieszkańców względem pozostałych miejscowości oraz trudności związane z dostosowaniem wskaźników dotyczących obszaru miejskiego do obszarów wiejskich – dane dotyczące Miasta Mosiny zostały zagregowane i przeanalizowane na poziomie ulic. Tabela zawierająca wszystkie dane zebrane w podziale na ulice zamieszczona została w rozdziale 7.1. *Podsumowanie: obszary zdegradowane.*

3.1. Tereny wiejskie

3.1.1. Sfera społeczna

Wśród problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy Mosina znajdują się przede wszystkim:

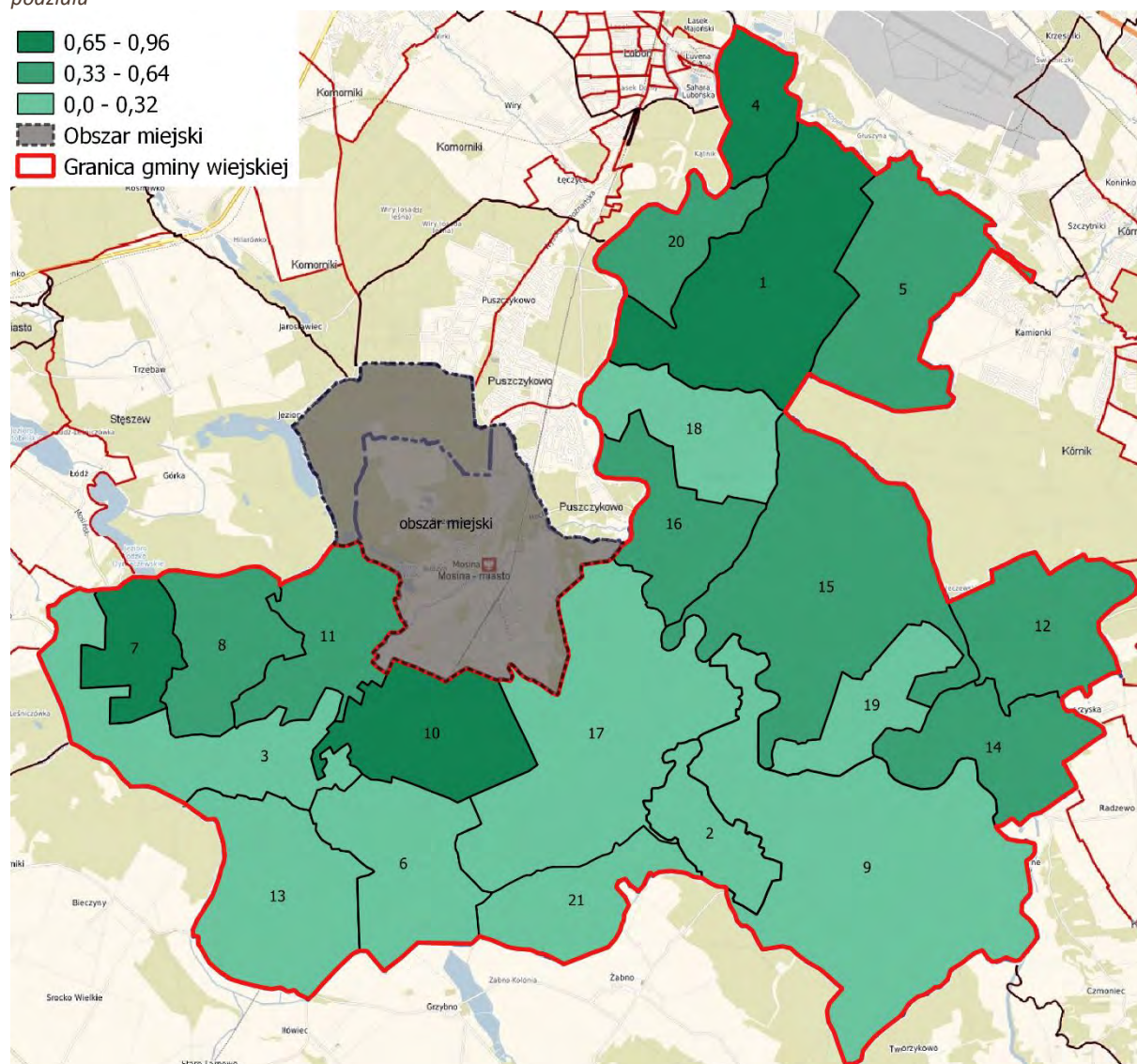
Przestępstwa i wykroczenia

Zakłócenie funkcjonowania społeczności lokalnej, obniżenie poziomu poczucia bezpieczeństwa czy naruszenie obowiązujących norm związane mogą być z występowaniem na danym terenie działalności przestępczej. Dane przedstawione w tej części dokumentu dostarczone zostały przez Komendę Miejską Policji w Poznaniu. Do największej liczby przypadków kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek doszło w Krośnie (19) i Czapurach (15). W przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału, do liczby przestępstw wyższej niż średnia dla obszarów wiejskich (0,32) doszło w sołectwach:

- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna (0,82 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Czapury (0,65 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Daszewice (0,40 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (0,96 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Stare (0,55 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Krosno (0,72 przestępstw na 100 mieszkańców);

- Krosinko, Ludwikowo (0,33 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Mieczewo (0,35 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Radzewice (0,50 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Rogalin (0,39 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Rogalinek (0,38 przestępstw na 100 mieszkańców);
- Wiórek (0,38 przestępstw na 100 mieszkańców).

Rysunek 1 Przypadki kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału⁴

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

⁴ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

Opieka społeczna

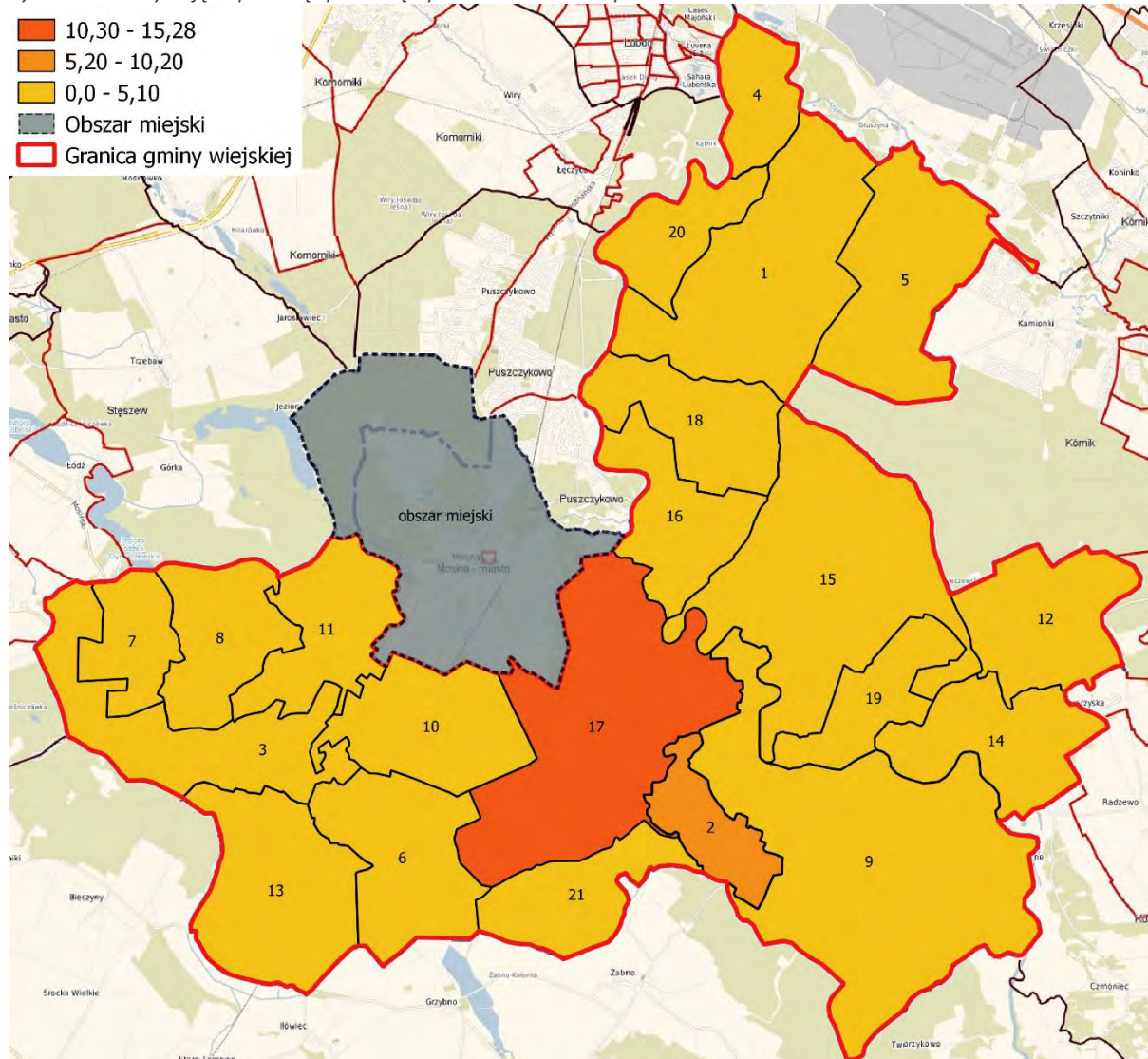
Występowanie zjawiska wykluczenia społecznego nierzadko ściśle powiązane jest z kumulacją problemów społecznych, takich jak ubóstwo, alkoholizm, niepełnosprawność czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W celu scharakteryzowania występowania tych problemów, przeanalizowano dane udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie.

Ubóstwo

Sołectwa, w których liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa jest wyższa niż średnia dla całego obszaru wiejskiego (2,95) to:

- Sowinki, Sowiniec (15,28 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Baranówko (8,24 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Pecna, Konstantynowo (4,18 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (3,85 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Rogalin (3,28 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Czapury (3,08 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców);
- Rogalinek (3,03 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców).

Rysunek 2 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców⁵

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza

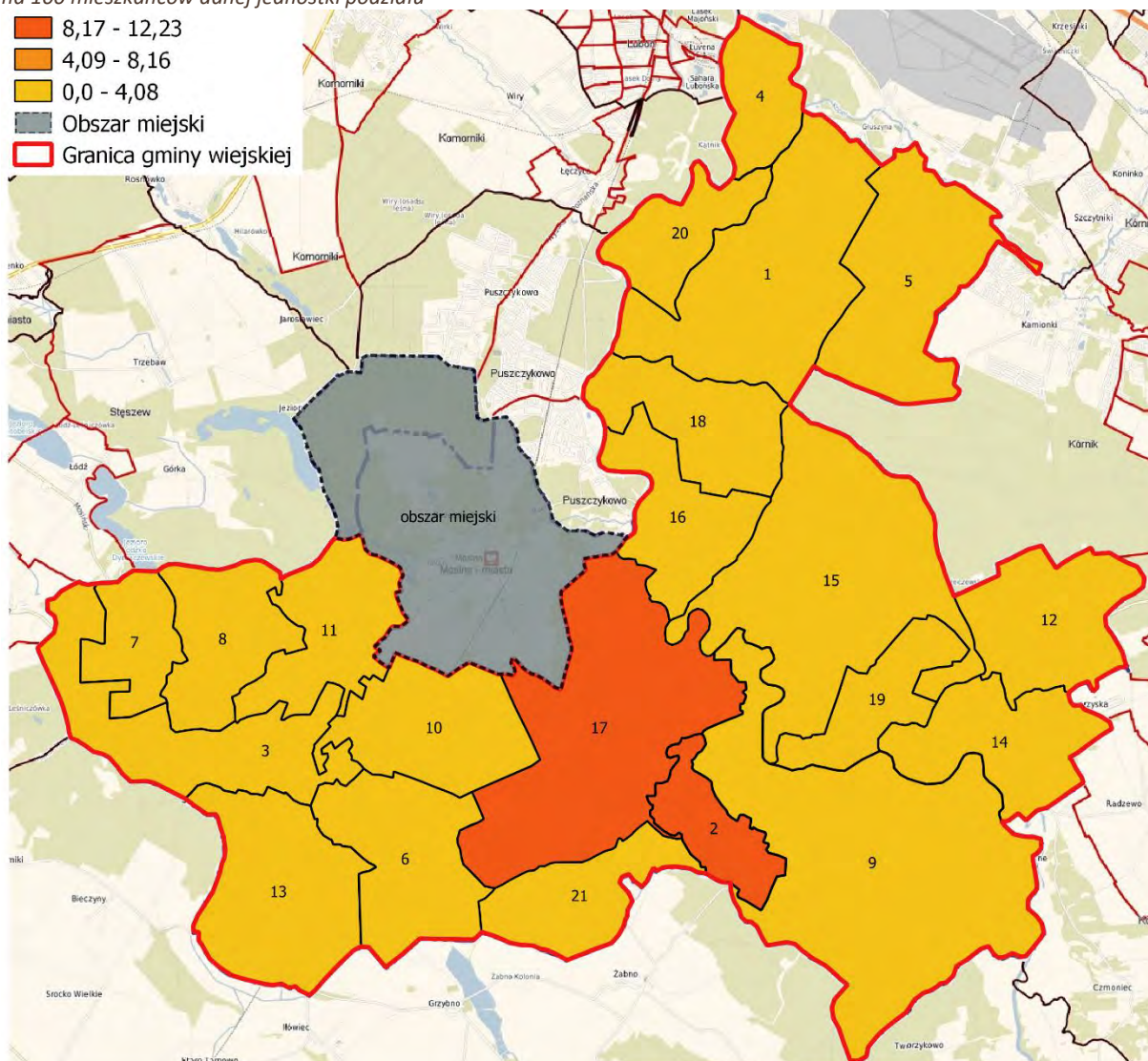
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest wyższa od średniej dla terenów wiejskich (1,83) na terenie sołectw:

- Sowinki, Sowiniec (12,23 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców);

⁵ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstantynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

- Baranówko (8,24 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (2,56 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców);
- Wiórek (2,14 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców).

Rysunek 3 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału⁶

Źródło: opracowanie własne na podstawie z mosina.e-mapa.net

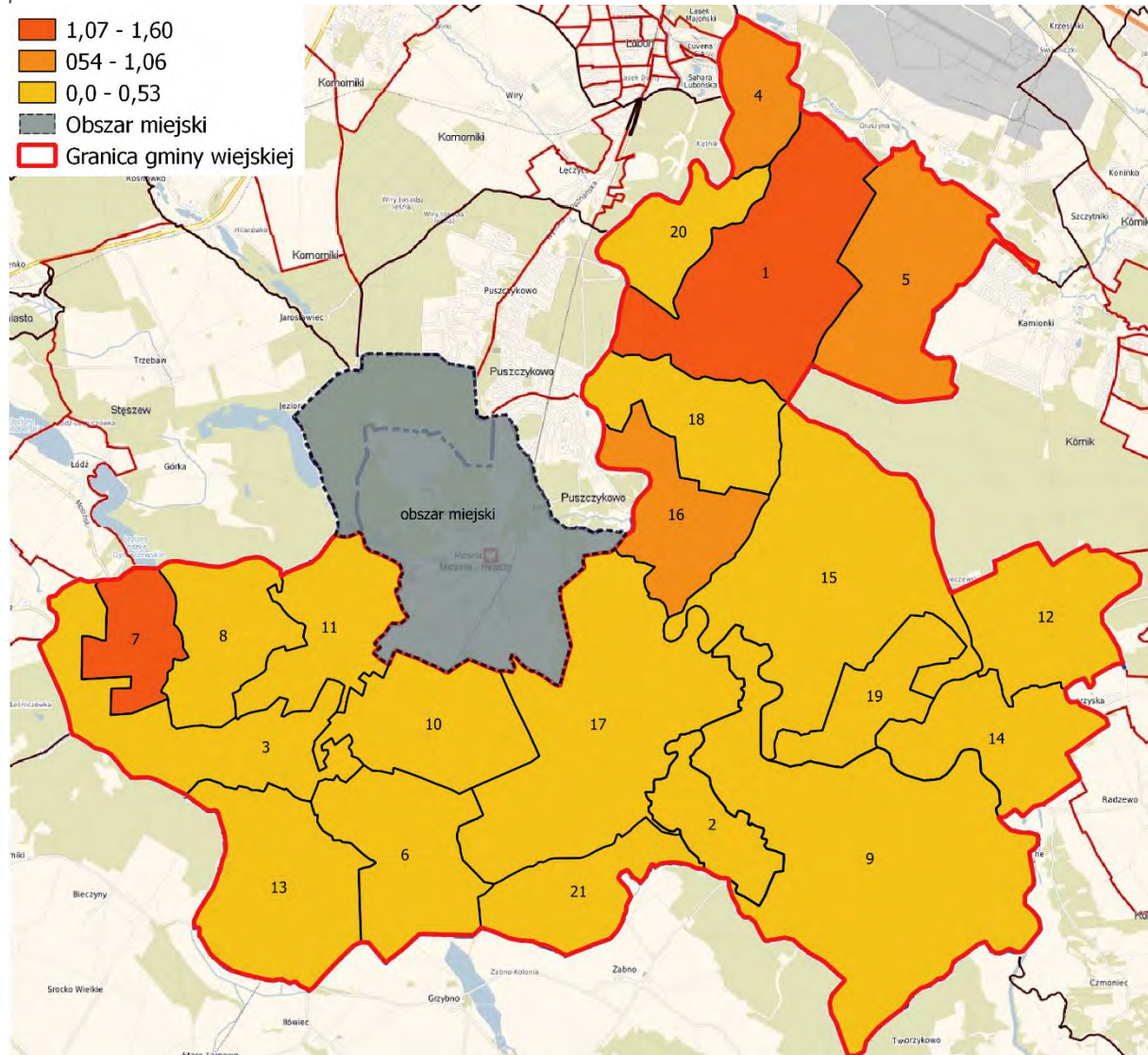
⁶ Ibidem.

Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej z powodu nadużywania alkoholu

Sołectwa, w których liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu nadużywania alkoholu jest wyższa niż średnia dla całego obszaru wiejskiego (0,35) to:

- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna (1,44 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (1,60 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Rogalinek (0,88 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Czapury (0,82 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Daszewice (0,68 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Sowinki, Sowiniec (0,44 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców);
- Krosno (0,42 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców).

Rysunek 4 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału⁷

Źródło: opracowanie własne na podstawie z mosina.e-mapa.net

Niepełnosprawność

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność jest wyższa od średniej dla terenów wiejskich (1,61) na terenie sołectw:

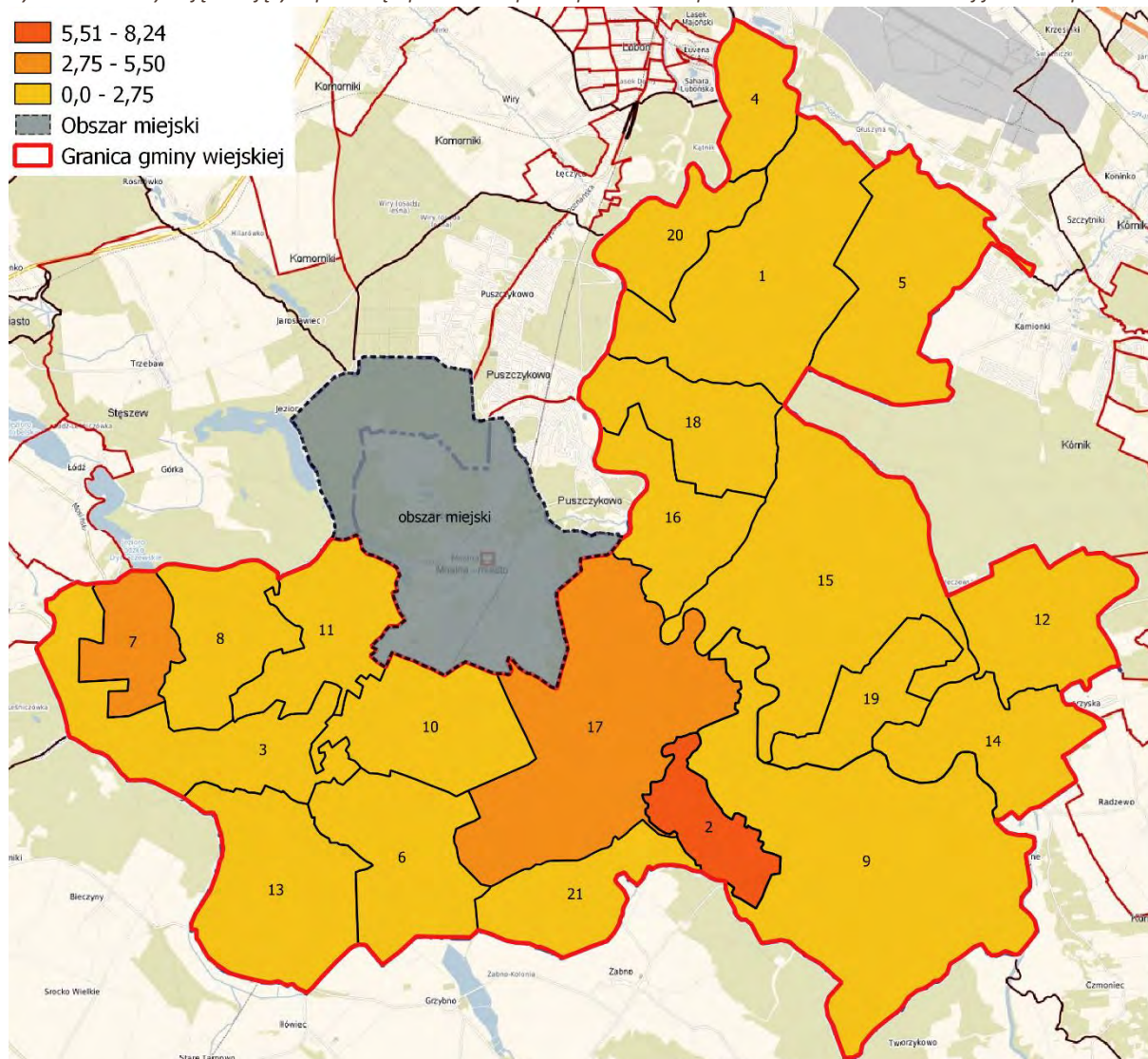
- Baranówko (8,24 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (4,49 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);

⁷ Ibidem.

- Sowiński, Sowiński (3,49 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);
- Krosno (1,93 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);
- Świątniki (1,92 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);
- Wiórek (1,89 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców);
- Pecna, Konstantynowo (1,63 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców).

Rysunek 5 Osoby objęte objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału⁸

Źródło: opracowanie własne na podstawie z mosina.e-mapa.net

Aktywność społeczna

Za mierzalny wskaźnik obrazujący poziom zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne, uznać można liczbę projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego. Budżet Obywatelski jest demokratycznym procesem, w którym powierza się mieszkańcom prawo rozdysponowania części środków z budżetu Gminy Mosina na cele, które oni sami uznają za najważniejsze dla zamieszkałego obszaru. Wdrożenie takiego rozwiązania pozwoli mieszkańcom Gminy

⁸ Ibidem.

Mosina uczestniczyć bezpośrednio w projektowaniu części lokalnych wydatków w ramach zasad określonych w załączniku projektu niniejszej uchwały⁹.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę przedsięwzięć zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego oraz ich przeliczenie na 100 mieszkańców sołectw (średnia 0,35) :

Tabela 3 Projekty zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego

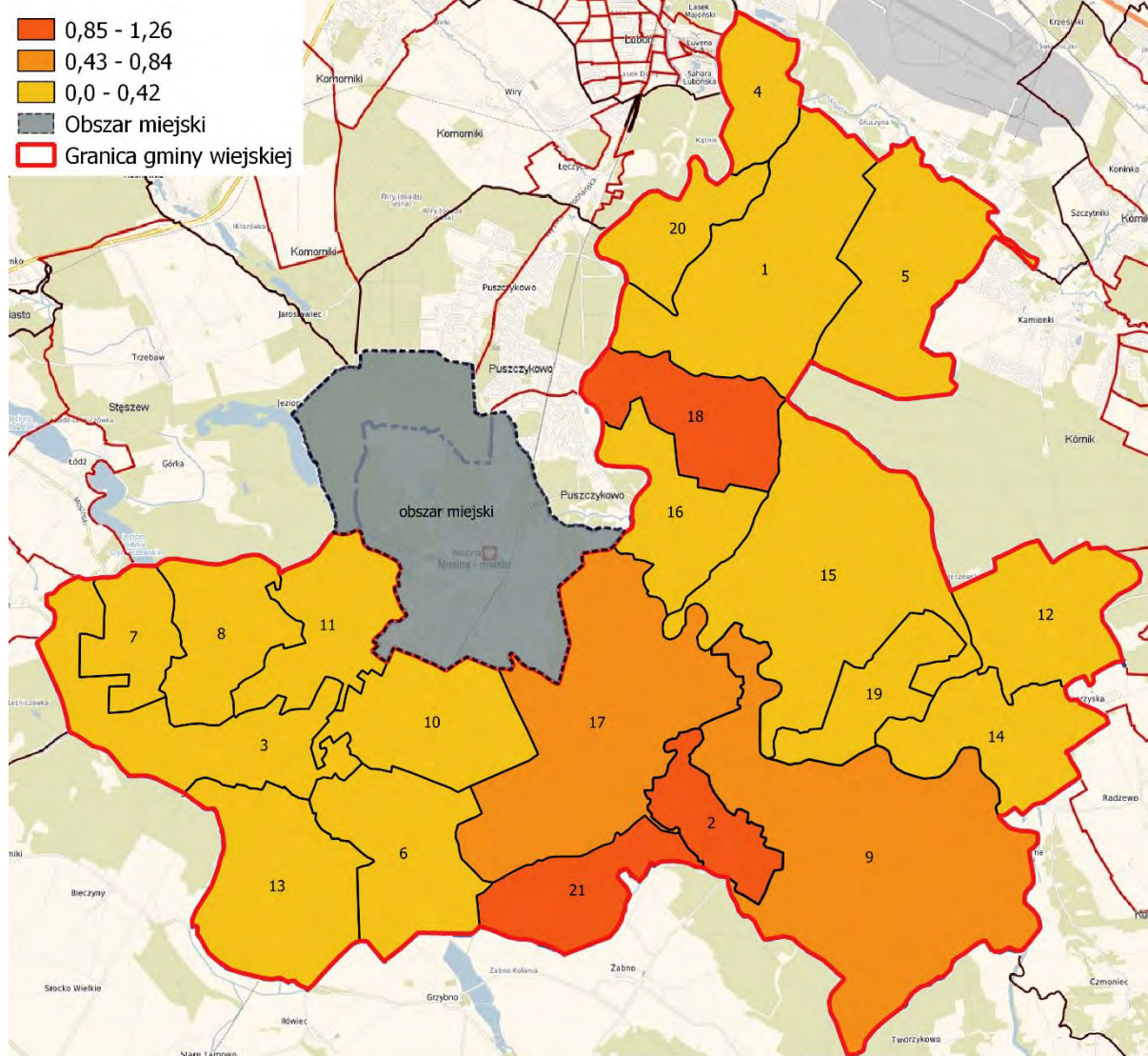
Sołectwo	Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego	Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa	Sołectwo	Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego	Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa
Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	1	0,21	Krosinko, Ludwikowo	1	0,11
Baranówko	1	1,18	Mieczewo	1	0,18
Borkowice, Bolesławiec	1	0,27	Pecna, Konstatynowo	5	0,25
Czapury	4	0,17	Radzewice	1	0,25
Daszewice	3	0,17	Rogalin	1	0,13
Drużyna, Nowinki	1	0,14	Rogalinek	3	0,19
Dymaczewo Nowe	1	0,32	Sowinki, Sowiniec	1	0,44
Dymaczewo Stare	0	0,00	Sasinowo	2	1,26
Krajkowo, Baranowo	1	0,54	Świątniki	1	0,32
Krosno	3	0,11	Wiórek	1	0,13
Żabinko	3	0,92			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony internetowej Budżet Obywatelski Gminy Mosina, dostępnej na: http://bogm.mosina.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=1&strona=1 [dostęp: 24.10.2016r.]

Żaden projekt nie został zgłoszony w sołectwie Dymaczewo Stare.

⁹ Budżet Obywatelski Gminy Mosina, dostępne na: http://bogm.mosina.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=1&strona=1 [dostęp: 24.10.2016].

Rysunek 6 Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału¹⁰

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

Udział w programie Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Mosina

Zaproponowany przez Gminę Mosina projekt *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Mosina* znalazł się na liście rankingowej projektów rekomendowanych do dofinansowania z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Jak przeczytać można w opisie projektu udostępnionym na stronie internetowej Gminy Mosina „Celem projektu jest dostarczenie sprzętu komputerowego do 200 gospodarstw domowych oraz 60 komputerów do 5 szkół wraz z oprogramowaniem oraz bezpłatnym

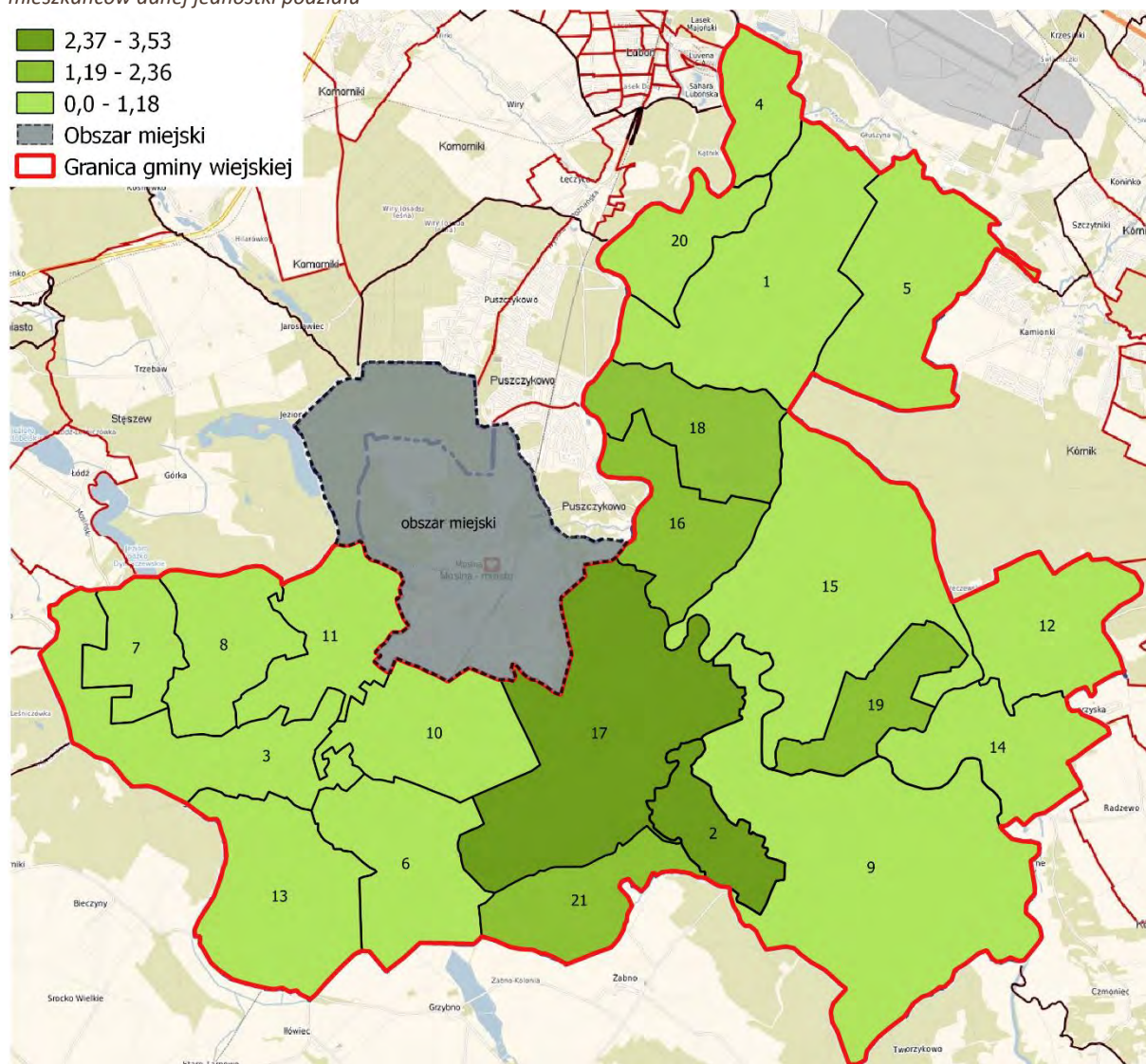
¹⁰ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

dostępem do Internetu, a także przeprowadzenie szkoleń dla grupy 200 osób z trzech Modułów tematycznych: Moduł I Podstawy obsługi komputera i systemu operacyjnego. Moduł II Obsługa programów: edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych. Moduł III Podstawy obsługi Internetu, wyszukiwanie informacji, obsługa programów pocztowych. Grupą docelową projektu są gospodarstwa domowe spełniające kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej/systemu świadczeń rodzinnych, dzieci i młodzież ucząca się z rodzin w trudnej sytuacji materialnej i społecznej uprawniającej do uzyskania stypendiów socjalnych, osoby niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, samotni rodzice, osoby z grupy 50+, których przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 799,18 zł., dzieci i młodzież uczącą się z bardzo dobrymi wynikami w nauce, z rodzin o niskim dochodzie przeciętnym na rodzinę¹¹.

Najmniej osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału korzysta z programu w Czapurach (0,22 w przeliczeniu na 100 mieszkańców), Radzewicach (0,25 w przeliczeniu na 100 mieszkańców), Borkowicach i Bolesławcu (0,27 w przeliczeniu na 100 mieszkańców), Wiórku, (0,38 w przeliczeniu na 100 mieszkańców), Krośnie (0,38 w przeliczeniu na 100 mieszkańców) oraz Dymaczewie Nowym (0,00 w przeliczeniu na 100 mieszkańców). Średnia dla Gminy Mosina wynosi 0,88 w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

¹¹ Strona internetowa Gminy Mosina, dostępna na: http://www.mosina.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=2&artykul=5374&akcja=artykul [dostęp: 30.12.2016].

Rysunek 7 Korzystający z komputera w projekcie "Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu..." w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału¹²

Źródło: opracowanie własne na podstawie z mosina.e-mapa.net

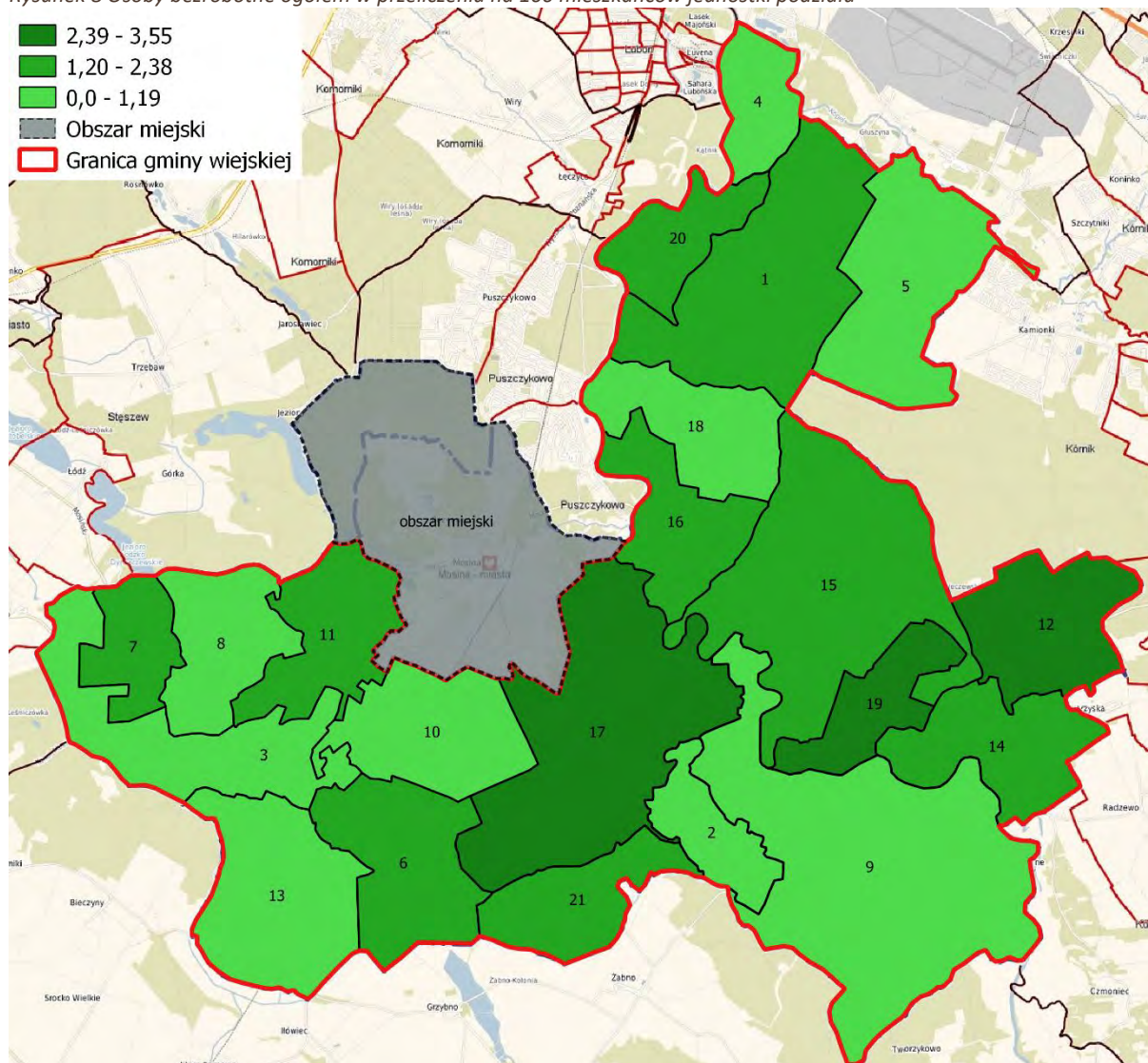
Bezrobocie

Aspektem, który w znaczącym stopniu wpływa na powstawanie zjawisk problemowych jest bezrobocie. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu problem bezrobocia w kontekście najwyższej koncentracji zjawiska (stosunek liczby bezrobotnych do liczby mieszkańców sołectwa) na terenie Gminy Mosina w największym stopniu dotyczy mieszkańców sołectw (średnia dla gminy 1,51):

¹² 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

- Mieczewo (3,55 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Sowinki, Sowiniec (3,06 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Świątyniki (2,88 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Radzewice (2,26 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (2,24 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Wiórek (2,27 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców);
- Rogalin (2,10 bezrobotnych na każde 100 mieszkańców)¹³.

Rysunek 8 Osoby bezrobotne ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańcy jednostki podziału¹⁴

¹³ Są to sołectwa, na terenie których liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wyższa od średniej (1,51) dla całej Gminy.

¹⁴ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

3.1.2. Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Poziom gospodarczy Gminy, może zostać zobrazowany liczbą podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Obszary zdegradowane w ujęciu gospodarczym to jednostki urbanistyczne charakteryzujące się najniższą wartością poziomu gospodarczego.

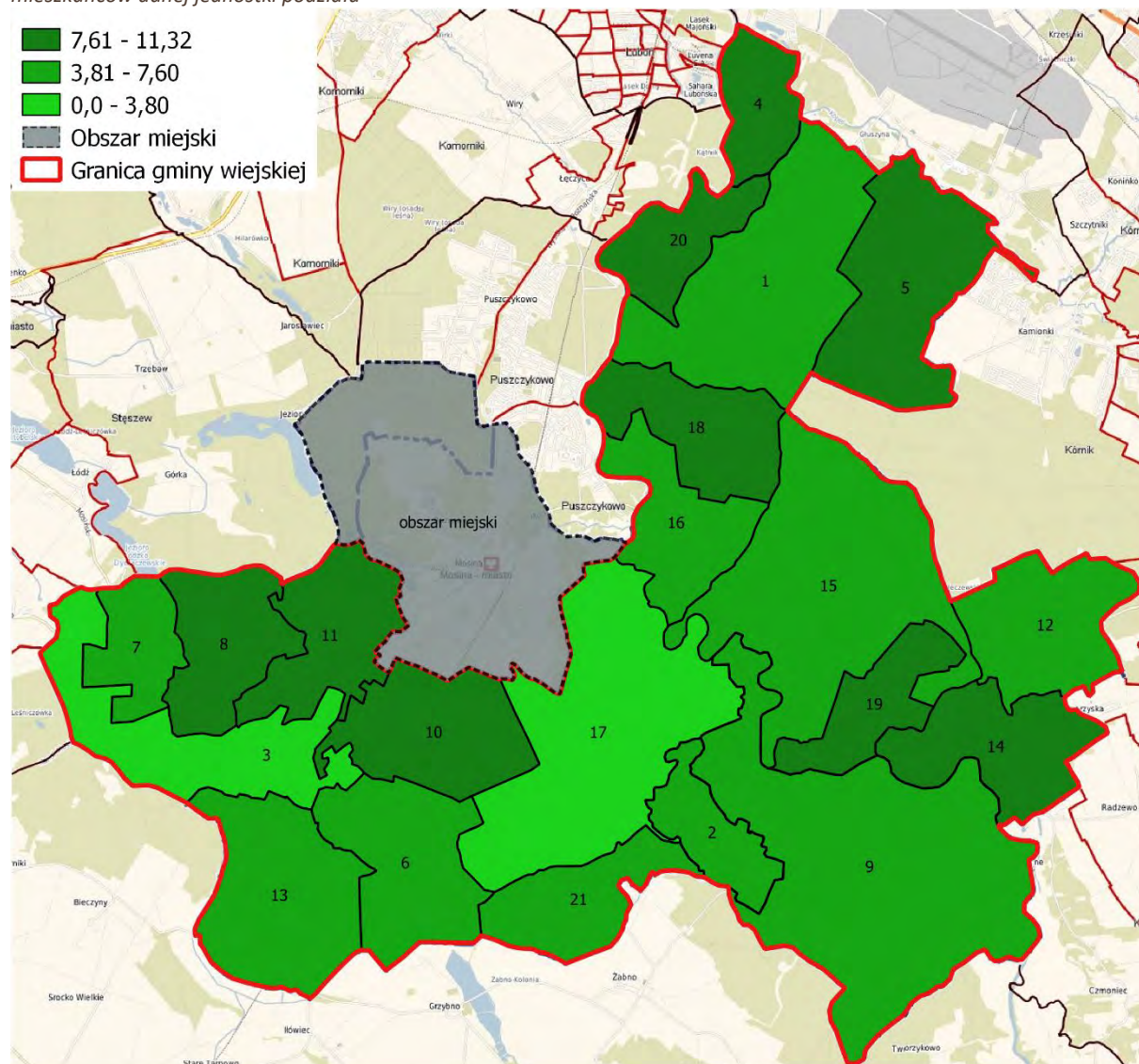
Najniższym wskaźnikiem gospodarczym charakteryzują się:

- Mieczewo (6,56 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Rogalin (6,43 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Dymaczewo Nowe (6,41 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Świątniki (6,09 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców); Baranówko (4,71 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna (5,77 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Pecna, Konstantynowo (5,65 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Drużyna, Nowinki (5,12 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Żabinko (4,28 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Sowinki, Sowiniec (3,06 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców);
- Borkowice, Bolesławiec (2,42 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców).

Średnia dla terenów wiejskich to 6,89 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.

6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstantynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

Rysunek 9 Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału¹⁵

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

3.1.3. Sfera środowiskowa

Wyroby zawierające azbest

W roku 2014 w Gminie Mosina na potrzeby opracowania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenów Gminy Mosina” przeprowadzono inwentaryzację wyrobów azbestowych¹⁶. Największą ich koncentrację stwierdzono w istniejących budynkach

¹⁵ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstantinowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

¹⁶ Uchwała nr LXIX/484/14 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 30 października 2014r. w sprawie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mosina”

i budowlach. Według wyników przeprowadzonej inwentaryzacji najczęściej wyrobów azbestowych posiadają pokrycia dachowe takie jak:

- Płyta azbestowo – cementowa falista, stosowana w przeważającej ilości jako pokrycie dachowe budynków mieszkalnych, gospodarczych i obiektów przemysłowych
- Płyta azbestowo – cementowa płaska, stosowana jako pokrycie dachów

Dodatkowo przeprowadzona inwentaryzacja wykazała, że na terenie Gminy Mosina występują również rury azbestowo – cementowe stosowane w sieci wodociągowej.

Ilość zinwentaryzowana wyrobów azbestowych w gminie wynosi 3 214,421 Mg., z czego największy udział przypada na wyroby azbestowe II stopnia (1 157,385 Mg.). Na drugim miejscu pod względem udziału wyrobów azbestowych uplasowały się wyroby stopnia III (1 101,292 Mg.), natomiast wyroby zakwalifikowane do I stopnia pilności ich usunięcia wynoszą aż 696,399 Mg¹⁷.

Tabela 4 Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Mosina

Sołectwo	Występowanie wyrobów zawierających azbest podane w [ha]	Udział wyrobów azbestowych w powierzchni [%]
Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	0,54	0,05%
Baranówko	0,18	0,06%
Borkowice, Bolesławiec	0,57	0,07%
Czapury	0,57	0,19%
Daszewice	1,71	0,20%
Drużyna, Nowinki	0,59	0,09%
Dymaczewo Nowe	1,18	0,37%
Dymaczewo Stare	0,38	0,07%
Krajkowo, Baranowo	1,15	0,06%
Krosno	0,95	0,15%
Krosinko, Ludwikowo	0,57	0,11%

¹⁷ Geo-Azbest Elektroniczny System Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, www.esip.bazaazbestowa.gov.pl/raporty [data dostępu: 3.08.2016]

Mieczewo	0,61	0,10%
Pecna, Konstantynowo	0,80	0,10%
Radzewice	0,26	0,04%
Rogalin	1,43	0,09%
Rogalinek	1,20	0,25%
Sowinki, Sowiniec	0,31	0,02%
Sasinowo	0,71	0,13%
Świątniki	0,47	0,13%
Wiórek	0,40	0,11%
Żabinko	1,00	0,22%

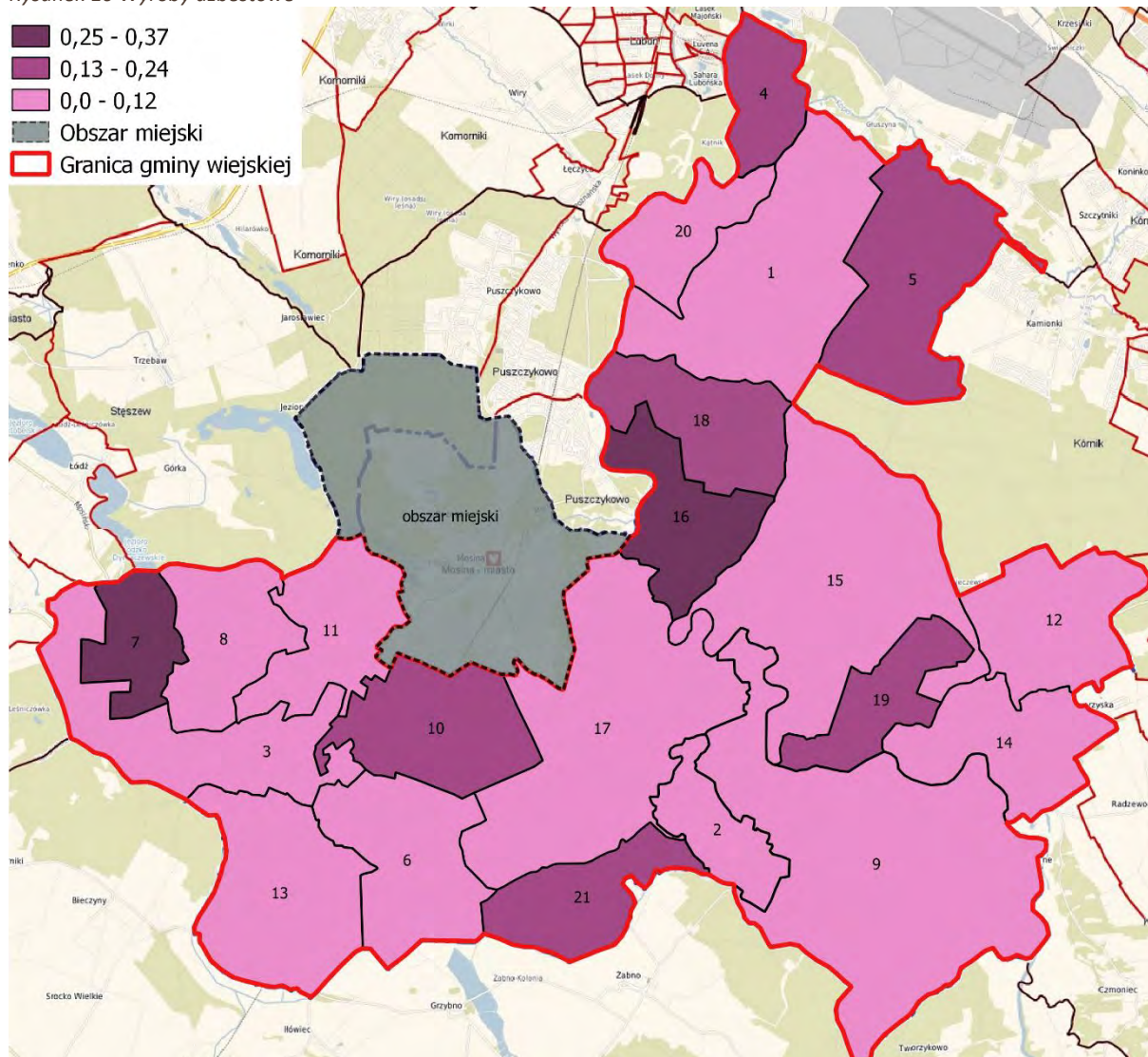
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z tereny Gminy Mosina” (Uchwała nr LXIX/484/14 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 30 października 2014r.)

Największy procentowy udział wyrobów azbestowych w powierzchni poszczególnych jednostek podziału odnotowano w:

- Dymaczewie Nowym (0,37%);
- Rogalinku (0,25%);
- Żabinku (0,22%);
- Daszewicach (0,20%).

Średnia dla gminy wynosi 0,13%.

Rysunek 10 Wyroby azbestowe¹⁸

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

3.1.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Dostępność infrastruktury medycznej

Dostępność infrastruktury medycznej w zakresie ośrodków zdrowia oraz przychodni została szczegółowo opisana w rozdziale **dot. Infrastruktury społecznej: Ochrona zdrowia**.

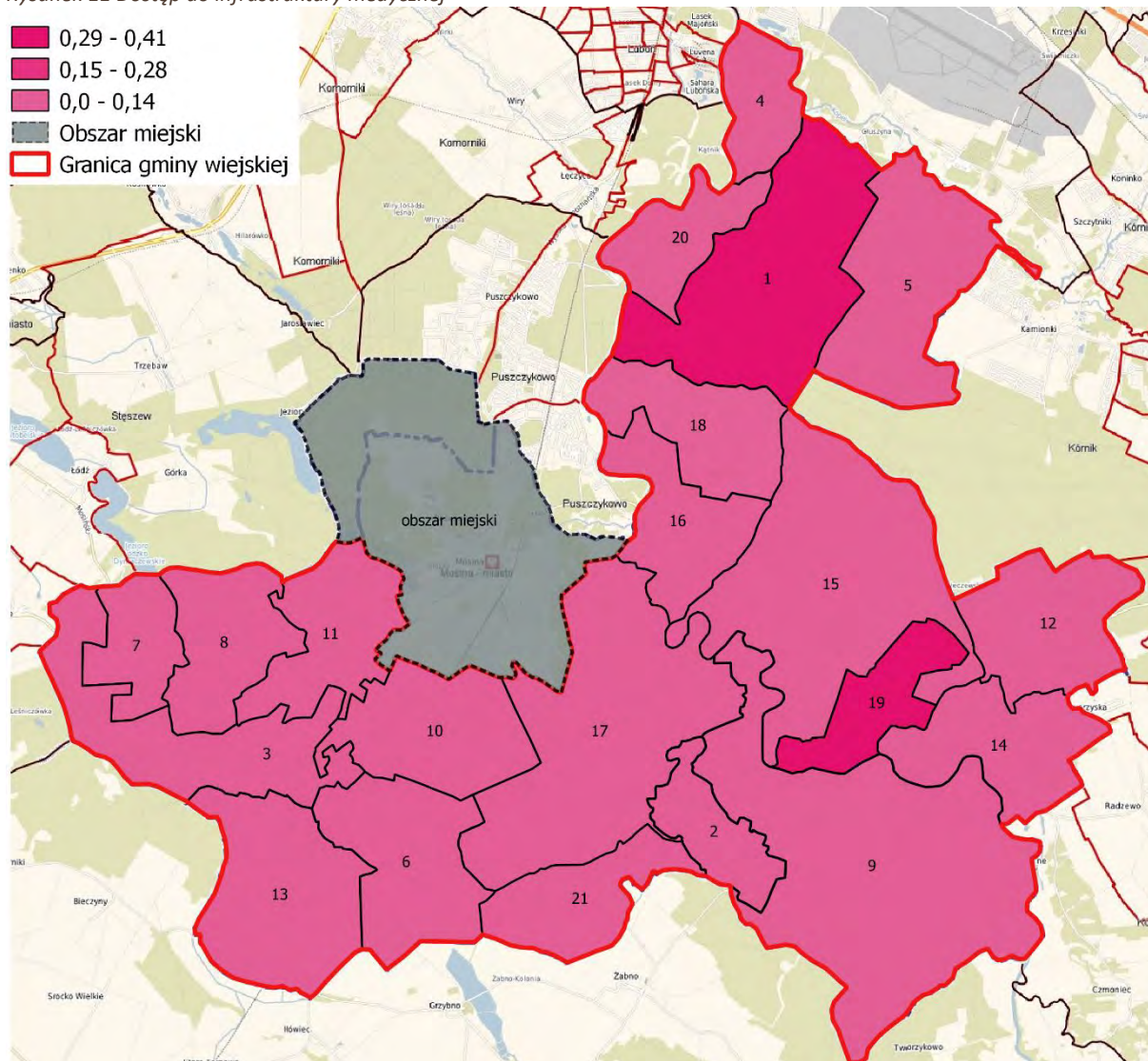
Wskaźnikiem charakteryzującym dostępność infrastruktury medycznej jest dostęp do miejsc oferujących usługi z zakresu ochrony zdrowia (apteki, przychodnie, szpitale). Usługi medyczne

¹⁸ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstakowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

oferowane są w 7 na 21 sołectw. Średnia dla gminy wynosi 0,05 w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Punktów takich nie ma w sołectwach:

- Baranówko
- Borkowice, Bolesławiec
- Czapury
- Drużyna, Nowinki
- Dymaczewo Nowe
- Dymaczewo Stare
- Krajkowo, Baranowo
- Mieczewo
- Radzewice
- Rogalin
- Sowinki, Sowiniec
- Sasinowo
- Wiórek
- Żabinko.

Rysunek 11 Dostęp do infrastruktury medycznej¹⁹

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

Dostępność infrastruktury komunikacyjnej

Szczegółowe dane dotyczące komunikacji na terenie Gminy Mosina opisane są w rozdziale **dot. Infrastruktury technicznej: drogi i komunikacja**. W celu identyfikacji zjawisk kryzysowych z zakresu dostępności do infrastruktury komunikacyjnej analizie poddano liczbę przystanków autobusowych oraz liczbę kursów autobusów w dniu roboczym obsługiwanych przez linie Zarządu Transportu Miejskiego w Poznaniu oraz Zakładu Usług Komunalnych w Mosinie. Przystanki obsługiwane przez te linie nie znajdują się na terenie sołectw:

¹⁹ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

- Baranówko;
- Pecna, Konstantynowo;
- Żabinko.

Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli:

Tabela 5 Przystanki oraz kursy autobusów na terenie Gminy Mosina obsługiwane przez ZTM i ZUK

Sołectwo	Liczba przystanków autobusowych	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału (średnia 0,36)	Liczba kursów autobusów w dniu roboczym w danej jednostce podziału	Liczba kursów autobusów w dniu roboczym w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału (średnia 2,86)
Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	3,00	0,62	24,00	4,95
Baranówko	0,00	0,00	0,00	0,00
Borkowice, Bolesławiec	1,00	0,27	10,00	2,69
Czapury	6,00	0,26	24,00	1,04
Daszewice	4,00	0,23	24,00	1,36
Drużyna, Nowinki	2,00	0,28	10,00	1,38
Dymaczewo Nowe	2,00	0,64	26,00	8,33
Dymaczewo Stare	1,00	0,27	26,00	7,10
Krajkowo, Baranowo	3,00	1,61	6,00	3,23
Krosno	6,00	0,23	24,00	0,91
Krosinko, Ludwikowo	3,00	0,33	30,00	3,33
Mieczewo	1,00	0,18	12,00	2,13
Pecna, Konstatynowo	0,00	0,00	0,00	0,00
Radzewice	2,00	0,50	5,00	1,26
Rogalin	1,00	0,13	12,00	1,57
Rogalinek	1,00	0,06	20,00	1,26
Sowinki, Sowiniec	2,00	0,87	6,00	2,62
Sasinowo	1,00	0,63	19,00	11,95
Świątniki	1,00	0,32	12,00	3,85
Wiórek	1,00	0,13	9,00	1,13

Żabinko	0,00	0,00	0,00	0,00
----------------	------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej <http://www.zukmosina.pl/dzial-transportu-osobowego/rozklad-jazdy/> [data dostępu: 30.12.2016r.]

3.1.5. Sfera techniczna

Ze sferą techniczną związane jest wskazanie degradacji stanu technicznego obiektów. Jako odzwierciedlenie powyższego analizie poddano położenie zabytków w obrębie Gminy. Ich obecność ma podwójny charakter. Może wpływać na atrakcyjność turystyczną regionu, ale również wiązać się ze zdegradowaną infrastrukturą techniczną regionu. Ich konserwacja, wiąże się z dużymi nakładami finansowymi. Obecność budynku zabytkowego może również utrudniać jakiegokolwiek działania, ponieważ prowadzenie prac nad takim obiektem każdorazowo wymaga uzgodnienia właściwego konserwatora zabytków. Jednocześnie obecność obiektów zabytkowych na danym terenie jest elementem tworzenia tożsamości narodowej i lokalnej.

Na szczególną uwagę zasługuje:

- Synagoga w Mosinie

Synagoga w Mosinie zlokalizowana jest przy ulicy Niezłomnych 1. Budynek został wzniesiony w latach 1876-1890. Podczas II wojny światowej został on zniszczony. Udało się zachować część oryginalnego wystroju zewnętrznego. Po II wojnie światowej obiekt użytkowano jako sklep i magazyn. Od lat 80. XX w. gmach dawnej synagogi jest przeznaczony na cele muzealne. W roku 1986 budynek poddano częściowemu remontowi, adaptując na potrzeby Izby Muzealnej. Od roku 1993 funkcjonuje w tym miejscu Galeria Miejska.

W 2007 r. przeprowadzono remont budynku finansowany ze środków gminnych.

- Kokotek

W budynku Kokotka w Mosinie przy ul. Wawrzyniaka, w ostatnich latach działała prywatna szkoła. Obiekt z uwagi na swoje walory architektoniczne i wiek znajduje się pod opieką konserwatora zabytków. W ostatnich latach budynek nie był poddawany żadnym pracom konserwatorskim, stał opuszczony. Aktualnie znajduje się w bardzo złym stanie technicznym.

Od 30 czerwca 2012r. wyrokiem sądu budynek ponownie stanowi własność Gminy Mosina.

Budynek stanowi jeden z najciekawszych obiektów architektonicznych Gminy. Od kilku lat stoi jednak pusty. Władze Gminy chcąc nadać mu nowy, edukacyjny walor planują w nim stworzyć miejsce przeznaczone m.in. na cele społeczne i kulturalne.

- Zespół dworsko – folwarczny (majątek Budzyń z folwarkiem Pożegowo)

Obiekt pochodzący z końca XIX wieku zlokalizowany jest w Mosinie. Zespół dworsko – folwarczny składa się z:

- Dworu z 1870r.,
- Czworaka z końca XIX wieku, obecnie pełniącej funkcje budynku mieszkalnego.

W roku 1926 majątek Budzyń (liczył 398 ha) był we własności Ludwika Budzyńskiego.

Aktualnie Dwór jest bardzo zaniedbany, a kompleks pełni głównie funkcje mieszkalne. Pokrycia dachowe charakteryzują się znacznym stopniem korozji biologicznej i technicznej. Na tynkach i ścianach obserwuje się pęknięcia i rysy.

- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy im. Stanisława Staszica w Ludwikowie

Obiekt położony jest na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego, we wsi Ludwikowo. Jego pochodzenie datuje się na XIII wiek.

Ludwikowo, ze względu na swoje położenie na przestrzeni lat głównie spełniało funkcje uzdrowiskowe. Pod koniec XIX w. stało się miejscem lokalizacji sanatorium leczącego choroby płuc. Obecnie dawny pensjonat jest pawilonem nr 1 szpitala należącego do Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.

„Podstawowym zadaniem WCPiT jest udzielanie specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń w zakresie chorób płuc i gruźlicy oraz towarzyszących im chorób wewnętrznych, diagnostyki chorób płuc, chirurgii klatki piersiowej, chemioterapii nowotworów, prowadzenie działalności dydaktycznej, naukowo - badawczej oraz promocja zdrowia²⁰”

²⁰ Strona Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów, dostępne na: <http://wcpit.pl/pl/o-nas/misja,7> [dostęp: 7.11.2016].

Długość sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej

Wskaźnikami charakteryzującymi sferę techniczną Gminy Mosina są długość sieci kanalizacji sanitarnej przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału oraz długość sieci wodociągowej przypadająca na taką samą grupę osób.

Do sieci kanalizacji sanitarnej nie są podłączeni mieszkańcy sołectw:

- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna;
- Borkowice, Bolesławiec;
- Czapury;
- Dymaczewo Nowe;
- Dymaczewo Stare;
- Mieczewo;
- Radzewice;
- Rogalin;
- Świątniki;
- Wiórek;
- Żabinko.

Szczegółowe dane dotyczące zagadnienia przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 6 Długość sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach Gminy Mosina

Sołectwo	Długość sieci kanalizacyjnej [mb]	Długość sieci kanalizacyjnej [mb] przypadającej na 100 mieszkańców	Długość sieci wodociągowej [mb]	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadającej na 100 mieszkańców
Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	0,00	0,00	8164,61	1683,42
Baranówko	1740,07	2047,14	2724,74	3205,58
Borkowice, Bolesławiec	0,00	0,00	1419,30	381,53
Czapury	0,00	0,00	20028,85	868,93

Daszewice	17076,20	967,49	12331,05	698,64
Drużyna, Nowinki	8204,15	1134,74	7740,03	1070,54
Dymaczewo Nowe	0,00	0,00	4421,82	1417,25
Dymaczewo Stare	0,00	0,00	2943,48	804,23
Krajkowo, Baranowo	8781,86	4721,43	12045,00	6475,80
Krosno	13041,95	493,27	10782,24	407,80
Krosinko, Ludwikowo	11925,93	1323,63	8270,25	917,90
Mieczewo	0,00	0,00	6670,00	1182,62
Pecna, Konstatynowo	16299,44	829,91	15707,86	799,79
Radzewice	0,00	0,00	4550,00	1143,22
Rogalin	0,00	0,00	9160,00	1202,10
Rogalinek	13815,77	871,66	9030,00	569,72
Sowinki, Sowiniec	7182,98	3136,67	1564,94	683,38
Sasinowo	2023,71	1272,77	740,00	465,41
Świątniki	0,00	0,00	4330,00	1387,82
Wiórek	0,00	0,00	4972,51	627,05
Żabinko	0,00	0,00	3417,00	1044,95
ŚREDNIA	4766,29	799,94	7191,13	1287,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Mosinie.

Utwardzone drogi

Analizie poddano długość utwardzonych dróg lokalnych (klasa L). Na potrzeby charakterystyki przyjęto definicję Głównego Urzędu Statystycznego, który do dróg o nawierzchni twardej zalicza „drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (o nawierzchni tłuczniowej i brukowej)²¹”. Średnia długość utwardzonych dróg przypadających na 100 mieszkańców sołectwa wynosiła 415,38 m. Powyżej tej średniej znalazły się sołectwa:

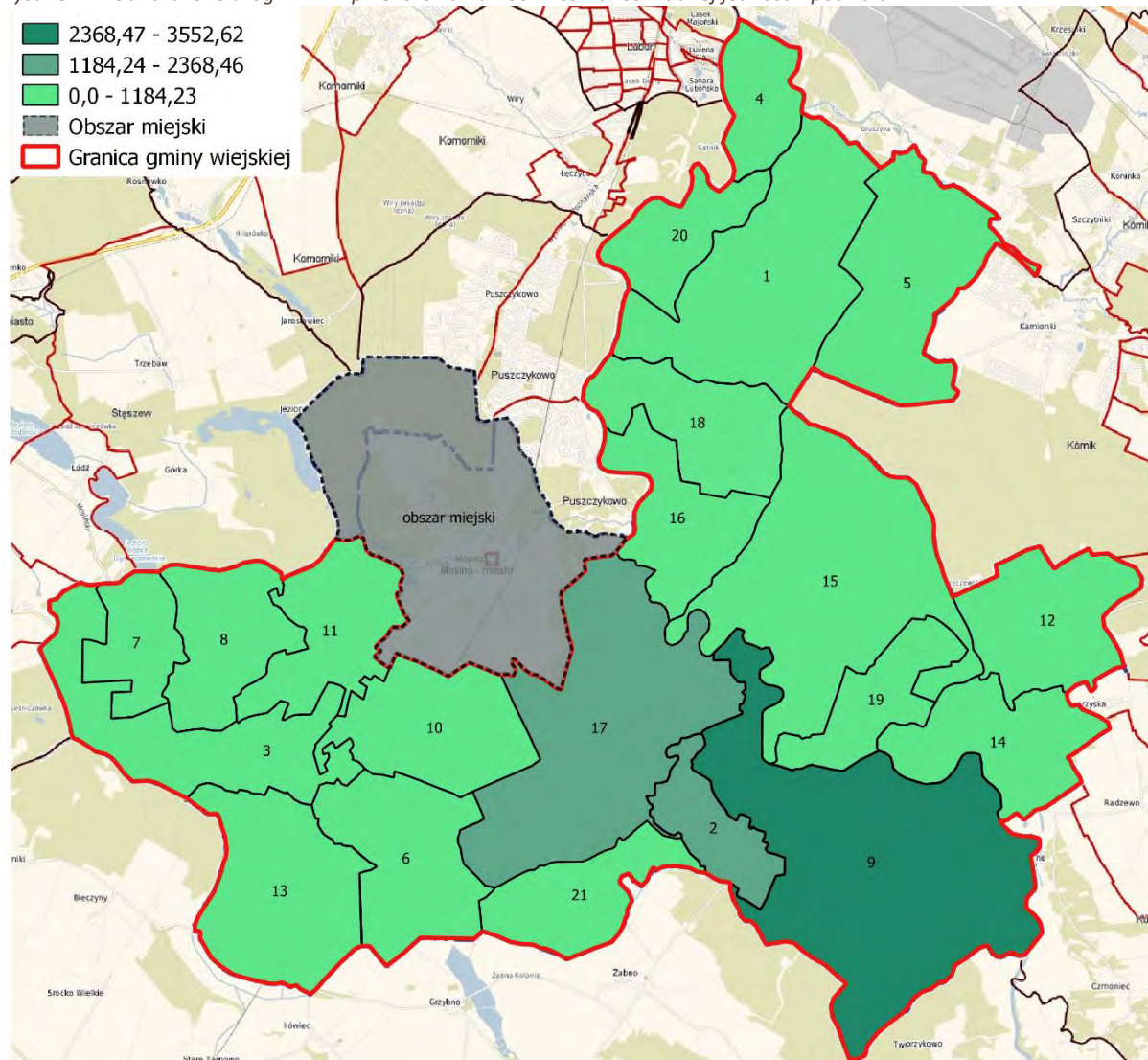
- Baranówko (1251,76 metrów utwardzonych dróg na 100 mieszkańców);
- Borkowice, Bolesławiec (1046,24 metrów utwardzonych dróg na 100 mieszkańców);
- Krajkowo, Baranowo (3552,69 metrów utwardzonych dróg na 100 mieszkańców);
- Sowinki, Sowiniec (1195,20 metrów utwardzonych dróg na 100 mieszkańców).

²¹ Główny Urząd Statystyczny, *Transport. Wyniki działalności w 2014r.*, s. 23.

Utwierdzone drogi lokalne nie występują na terenie sołectw:

- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna;
- Dymaczewo Nowe;
- Żabinko.

Rysunek 12 Utwierdzone drogi w m w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału²²

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z mosina.e-mapa.net

²² 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

3.2. Tereny miejskie

3.2.1. Sfera społeczna

Wśród problemów społecznych dotyczących mieszkańców obszaru miejskiego Gminy Mosina wymienić należy:

Przestępstwa i wykroczenia

Przestępstwa i wykroczenia wpływają na funkcjonowanie całej społeczności lokalnej zamieszkującej dany obszar oraz obniżają jej poczucie bezpieczeństwa. Często są one skutkiem lub przyczyną innych zjawisk patologicznych występujących na konkretnym terenie. Do największej liczby przypadków kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek (>1,0) doszło na ulicach²³:

Strzeleckiej (1,25)	Jana Cybisa (6,67)	Piaskowej (1,44)	Akacyjowa (1,28)	Farbiarskiej (2,67)
Garbarskiej (5,26)	Jacka Malczewskiego (40,00)	Kolejowej (1,20)	Kołątaja (2,82)	Mostowej (5,26)
Poniatowskiego (3,08)	Słonecznej (1,65)	Szyszkowa (5,00)	Sowińskiego (1,26)	Topolowej (1,15)
	Plac 20 Października (0,65)		Janiny Porazińskiej (4,35)	

Średnia dla jednostek podziału obszaru miejskiego wyniosła 0,52 przestępstwa na 100 mieszkańców.

²³ Wartości dla terenu miejskiego porównywane są do średniej dla ulic Miasta Mosina.

Opieka społeczna

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie, osoby korzystające z pomocy społecznej można podzielić ze względu na powód, dla którego otrzymują wsparcie. Są to:

- alkoholizm;
- ubóstwo;
- niepełnosprawność;
- bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych.

Alkoholizm

W porównaniu do średniej dla całego miasta (0,23 osoby na każde 100 mieszkańców danej jednostki pomiaru) najwięcej osób korzystających z pomocy opieki społecznej ze względu na alkoholizm w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału mieszka (>3,0) przy ulicy:

Ubóstwo

W porównaniu do średniej dla całego miasta (2,76 osoby na każde 100 mieszkańców danej jednostki pomiaru) najwięcej osób korzystających z pomocy opieki społecznej ze względu na

ubóstwo w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału (>14) mieszka przy ulicy:

Świerkowej (25,36)

Wiejskiej (20,49)

Pożegowskiej
(20,16)

Szyszkowej (15,00)

Budzyńskiej (14,81)

Kopernika (14,81)

Niepełnosprawność

W porównaniu do średniej dla całego miasta (1,01 osoby na każde 100 mieszkańców danej jednostki pomiaru) najwięcej osób korzystających z pomocy opieki społecznej ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału (>8) mieszka przy ulicy:

Szpakowej (25,00)

Klonowej (10,00)

Tylnej (10,00)

Fiedlera (9,38)

Słowackiego (8,96)

Bezradność

W porównaniu do średniej dla całego miasta (0,63) osoby na każde 100 mieszkańców danej jednostki pomiaru) najwięcej osób korzystających z pomocy opieki społecznej ze względu na bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału (>5) mieszka przy ulicy:

Szyszkowej
(15,00)

Leopolda Staffa
(12,00)

Gruszkowej
(11,36)

Pożegowskiej
(6,99)

Słowackiego
(5,97)

Leśnej (5,65)

Kołątaja (5,63)

Aktywność społeczna

Za mierzalny wskaźnik charakteryzujący poziom aktywności społecznej mieszkańców należy uznać liczbę organizacji pozarządowych. Instytucje takie zarejestrowane są przy ulicach:

- Dworcowej;
- Kościelnej;
- Sowinieckiej;
- Konopnickiej;
- Krasickiego;
- Strzeleckiej;
- Kościuszki;
- Krotowskiego;
- Śremskiej;
- Szkolnej;
- Niezłomnych;
- Targowej;
- Wodnej;
- Piskowej;
- Topolowej;
- Kasprowicza;
- Powstańców Wielkopolskich;
- Wawrzyniaka.

Średnia dla obszaru miejskiego Gminy Mosina wynosi 0,26 organizacji na każde 100 mieszkańców danej ulicy²⁴.

Bezrobocie

Powstawanie zjawisk kryzysowych wśród członków społeczności lokalnej często silnie związane jest z występowaniem zjawiska bezrobocia. Wśród negatywnych skutków pozostawania bez pracy wbrew własnej woli, wyróżnić można narastające poczucie frustracji, pogorszenie sytuacji materialnej bezrobotnych oraz członków ich rodzin, wzrost wydatków na zasiłki czy też częstsze występowanie alkoholizmu lub rozwój działalności przestępczej. Ulice, na których liczba bezrobotnych przypadających na 100 mieszkańców jest wyższa od średniej dla ulic (1,61) przedstawiono w poniższej tabeli:

²⁴ Dane pochodzą z Urzędu Miejskiego w Mosinie oraz z Bazy organizacji pozarządowych, urzędów i instytucji.

Tabela 7 Zarejestrowani bezrobotni na terenie miejskim Gminy Mosina

Ulica	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ulica	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ulica	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ulica	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
x	33,33	Kasztanowa	3,90	Ogrodowa	2,08	Agrestowa	1,45
xx	20,00	Akacyjowa	3,85	Szosa Poznańska	2,04	Dębowa	1,45
Szyszkowa	10,00	Sosnowa	3,85	Tylna	2,00	Świerkowa	1,45
Śliwkowa	10,00	Jasna	3,54	Brzoskwiniowa	1,96	Marcinkowskiego	1,42
Bronisława Malinowskiego	8,33	Łąkowa	3,36	Torowa	1,94	Leszczyńska	1,42
Szkolna	7,14	Czereśniowa	3,19	Kilińskiego	1,92	Kołątaja	1,41
Fiedlera	6,25	Konopnickiej	2,84	Śremska	1,92	Obrzańska	1,35
Wybickiego	5,93	25 stycznia	2,83	Wodna	1,85	Pożegowska	1,34
Nizinna	5,49	Jarzynowa	2,82	Rzeczypospolitej Mosińskiej	1,84	Farbiarska	1,33
Wrzosowa	5,26	Targowa	2,71	Kolejowa	1,81	Reymonta	1,32
Ptasia	5,08	Skryta	2,68	Żeromskiego	1,80	Strzelecka	1,25
Kalinowa	4,76	Porzeczkowa	2,67	Nowa	1,69	Morełowa	1,23
Skrzynecka	4,76	Poznańska	2,60	Wysoka	1,68	Reja	1,18
Zieleniec	4,76	Wiejska	2,46	Jana Cybisa	1,67	Cisowa	1,15
Gruszkowa	4,55	Długa	2,44	Strzałowa	1,67	Jaworowa	1,15
Chopina	4,30	Mickiewicza	2,44	Leśna	1,61	Topolowa	1,15
Podgórna	4,27	Piaskowa	2,39	Chodkiewicza	1,59	Czarnokurz	1,09
Słoneczna	4,13	Bolesława Śmiałego	2,38	Jeziorna	1,49	Powstańców Wielkopolskich	1,08
Kwiatowa	4,00	Krotowskiego	2,30	Sowiniecka	1,48	Dworcowa	1,07
Leopolda Staffa	4,00	Skrajna	2,17	Orzeszkowej	1,47	Sowńskiego	0,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

3.2.2. Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Poziom gospodarczy miasta, może zostać zobrazowany liczbą podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców każdej z ulic (średnia 13,05). Obszary zdegradowane w ujęciu gospodarczym to jednostki podziału, które charakteryzują się najniższą wartością poziomu gospodarczego.

Żaden podmiot gospodarczy nie jest zarejestrowany przy ulicach²⁵:

Bronisława Malinowskiego	Janusza Kusocińskiego	Jarosława Iwaskiewicza	Józefa Chełmońskiego
Katarzyny Kobro	Kazimierza Górskiego	Kornela Makuszyńskiego	Królowej Jadwigi
Krótkiej	Mariana Obsta	Marii Kuncewiczowej	Ptasiej
Władysława Łokietka			

3.2.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zabytkowe budynki

Zabytki podnoszą atrakcyjność miasta, z drugiej jednak strony, ze względu na swój wiek i stan, wymagają wyższych nakładów finansowych na ich utrzymanie. Zabytkowe budynki na terenie Mosiny są rozłożone nierównomiernie, istnieją obszary, na których nie ma ani jednego zabytkowego budynku, na innych zaś znajduje się ich wiele powyżej średniej (1,15).

Najwięcej zabytkowych budynków znajdują się przy następujących ulicach:

²⁵ Dane pochodzą z Urzędu Miejskiego w Mosinie.

Tabela 8 Liczba zabytkowych budynków z Gminnej Ewidencji Zabytków w podziale na ulice w mieście Mosina

Ulica	Liczba zabytkowych budynków z Gminnej Ewidencji Zabytków
Krotowskiego	42
Poznańska	20
Kolejowa	18
Mickiewicza	17
Kościuszki	10
Reymonta	9
Strzelecka	9
Pożegowska	7
Słowackiego	7
Wawrzyniaka	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Mosina na lata 2011-2014

Tereny zielone

Postępujący proces urbanizacji wpływa niekorzystnie na udział powierzchni zielonych w obrębie terenów miejskich. Wśród problemów związanych z zielenią miejską należy wymienić:

- Pogarszający się stan zieleni w mieście. Brak możliwości odtworzenia zieleni z powodu kolizji z infrastrukturą;
- Pogłębiającą się fragmentaryzację miasta związaną z intensywną zabudową jednorodziną i wielorodzinną. Brak miejsca na stworzenie połączeń pomiędzy terenami zieleni. Wszystkie tereny zieleni stanowią odrębną jednostkę. Brak stworzonych systemów zieleni miejskiej.
- Brak regularnej pielęgnacji drzew i krzewów w parkach miejskich. Na terenie miasta Mosina w 2016 roku przeprowadzono inwentaryzację drzew i krzewów wraz z oceną fitosanitarną, która obejmowała trzy obiekty zieleni. Wyniki oceny fitosanitarnej wyglądają następująco:

- Park Strzelnica - 582 drzewa do usunięcia na 3349 drzew, zinwentaryzowanych.
- Teren Rekreacyjny przy ul. Czajkowskiego mimo przeprowadzonego czyszczenia terenu przed inwentaryzacją ze złomów, wywrotów i drzew zagrażających bezpieczeństwu po inwentaryzacji wyznaczono do usunięcia jeszcze 55 drzew na 498 drzew zinwentaryzowanych.
- Teren Rekreacyjny po północnej stronie kanału Mosińskiego - 28 drzew do usunięcia na 80 drzew zinwentaryzowanych i 33 grupy krzewów do usunięcia na 55 grup krzewów zinwentaryzowanych.
- Intensywny rozwój terenów zurbanizowanych tłumi równoważny rozwój/powstawanie terenów zieleni (parki, skwery, aleje itd.).

Na terenie Mosiny występuje 7666 m² terenów zielonych (dane Urzędu Miejskiego w Mosinie), co stanowi 0,1% powierzchni miasta. Ulice, przy których znajdują się zinwentaryzowane tereny zielone to:

- Czarnieckiego;
- Dworcowa;
- Farbiarska;
- Gałczyńskiego;
- Kasprowicza;
- Kolejowa;
- Krotowskiego;
- Leszczyńska;
- Mostowa;
- Niezłomnych;
- Piotra Mocka;
- Plac 20 Października;
- Rzeczna;
- Sowiniecka;
- Strzałowa;
- Strzelecka;
- Śremska;
- Topolowa;
- Wawrzyniaka

3.2.4. Sfera techniczna

Wskaźnikami charakteryzującymi zdegradowanie w sferze technicznej obszaru miejskiego Gminy Mosina są długość sieci kanalizacyjnej przypadająca na 100 mieszkańców danej

jednostki podziału (średnia 965,11) oraz długość sieci wodociągowej przypadająca na taką samą grupę osób (średnia 1021,94).

Do sieci kanalizacyjnej nie są podłączeni mieszkańcy ulic:

- Juliana Fałata;
- Katarzyny Kobro;
- Nowej;
- Władysława Komara;
- Władysława Łokietka;

Do sieci wodociągowej nie są podłączeni mieszkańcy ulic:

- Jacka Malczewskiego;
- Jana Cybisa;
- Jodłowej;
- Katarzyny Kobro;
- Stefana Batorego;
- Władysława Komara;

4. Analiza SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu

Tabela 9 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bogata oferta kulturalna • Działalność organizacji pozarządowych • Aktywność ośrodków sportu i rekreacji • Duża liczba szkół i przedszkoli • Teren atrakcyjny dla potencjalnych przedsiębiorców (bliskość Poznania) • Wysoka liczba osób w wieku produkcyjnym • Dobra komunikacja z ośrodkami miejskimi znajdującymi się w okolicy • Korzystne położenie geograficzne/bliskość miasta Poznania • Bogactwo walorów środowiskowych i przyrodniczych (tereny leśne, jeziora, dolina Warty) • Bogactwo obiektów zabytkowych (w tym kompleks pałacowy w Rogalinie) • Dostępność atrakcyjnych terenów pod rozwój infrastruktury mieszkalnej • Pozytywne trendy w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (aktywizacja społeczności lokalnej) • Obszary NATURA 2000 – potencjał rozwoju turystyki i rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców • Wysoka liczba osób korzystających z opieki społecznej • Występowanie patologii społecznych, takich jak: bezradność, ubóstwo, alkoholizm • Występowanie problemu przestępczości • Wykluczenie społeczne mieszkańców dotkniętych problemami społecznymi (takimi jak ubóstwo czy alkoholizm) • Mała liczba podmiotów zatrudniających powyżej 50 osób • Zły stan infrastruktury technicznej, w tym mieszkaniowej i transportowej (parkingi, drogi) • Bariery architektoniczne • Zły stan obiektów gminnych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków • Ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z usytuowania na terenie Gminy pośredniej i bezpośredniej strefy ujęcia wody.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość partycypacji w wydarzeniach organizowanych na terenie Poznania • Bliskość Poznania związana z dostępem do jego zasobów z zakresu kultury, szkolnictwa, rynku pracy • Rozwój instytucji wspierających organizacje pożytku publicznego (np. Departamentu Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bogatsza oferta kulturalna w Poznaniu • Postępujące starzenie się społeczeństwa • Coraz niższy wskaźnik przyrostu naturalnego • Bogatsza oferta szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i średniego w Poznaniu • Możliwość nasilania się kryzysu gospodarczego w kraju • Stan bezrobocia w kraju

<ul style="list-style-type: none">• Możliwość korzystania z „dobrych praktyk” rewitalizacyjnych (dostęp do rozwiązań, sposobów wdrażania i pomysłów)• Pozyskiwanie kapitału zagranicznego• Nawiązywanie współpracy gospodarczej z podmiotami z okolicznych ośrodków miejskich• Możliwość korzystania z „dobrych praktyk” rewitalizacyjnych (dostęp do rozwiązań, sposobów wdrażania i pomysłów)• Możliwość pozyskiwania środków na przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji zawodowej i podnoszenia poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców• Bliskość atrakcyjnych turystycznie i rozpoznawalnych terenów (bliskość Poznania)• Możliwość pozyskiwania zewnętrznych funduszy na rzecz projektów zakładających modernizację infrastruktury• Położenie geograficzne / bliskość Poznania	<ul style="list-style-type: none">• Wzrastający poziom nierówności w poziomie uzyskiwanych dochodów• Stosowanie nieodpowiedniej polityki socjalnej• Możliwe zatruwanie środowiska przez sąsiednie duże ośrodki miejskie• Zmienność przepisów prawa w sferze gospodarczej• Zagrożenie powodziowe
---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych do analizy desk research oraz danych wskaźnikowych.

Przedstawiona analiza SWOT dotyczy obszaru całej gminy. Proporcja między mocnymi, a słabymi stronami wydają się być wyrównana, w związku z czym należy promować mocne strony, by nie były skorelowane z zagrożeniami, a dawały szanse rozwoju gminy. Należy zauważyć, że w przedstawionych słabych stronach dominują te, dotyczące sfery społecznej. Dodatkowo zauważono problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, m.in. bariery architektoniczne oraz niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną. W związku z powyższym działania rewitalizacyjne powinny być zaprojektowane w taki sposób, by te zjawiska minimalizować. Niewątpliwą szansą dla rozwoju gminy jest bliskie położenie Poznania oraz okolicznych ośrodków miejskich, dające m.in. szanse na zwiększenie uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym oraz współpracy gospodarczej. Mimo, że bliskość miasta Poznań stanowi szansę, jest też diagnozowana jako zagrożenie. Dla wielu młodych ludzi gminy Mosina takie położenie jest atrakcyjnym dla kształcenia się w ośrodkach

w nim zlokalizowanych, a także znalezienia pracy. W związku z powyższym należy mieć na uwadze by działania rewitalizacyjne skupiły się również na zwiększeniu oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz ofert pracy gminy Mosina.

5. Identyfikacja obszarów kryzysowych

5.1. Podsumowanie: obszary zdegradowane

Obszary zdegradowane wyznaczono w wyniku analizy stanu sołectw i terenów miejskich z uwzględnieniem takich czynników, jak m.in. : liczba działających organizacji pozarządowych, liczba osób bezrobotnych, liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek, liczba podmiotów gospodarczych, liczba osób objętych pomocą społeczną, liczba zabytkowych budynków, długość sieci wodociągowej, długość sieci kanalizacyjnej.

Zbiorcze zestawienie wskaźników i związanych z nimi wyliczeń w mieście Mosina zawiera poniższa tabela.

Tabela 10 Zbiornicze zestawienie wskaźników z podziałem na ulice na terenie Miasta Mosina

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
25 stycznia	247	0,00	2,83	0,81	4,86	4,05	0,81	0,00	0,00	0,00	139,43	163,62	0
Adama Asnyka	77	0,00	0,00	0,00	10,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	167,17	151,34	0
Agrestowa	69	0,00	1,45	0,00	5,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	241,06	194,57	0
Akacyjowa	78	0,00	3,85	1,28	11,54	5,13	0,00	0,00	2,56	0,00	347,45	311,82	0
Aleksandra Fredry	16	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2898,56	780	0
Artura Grottgera	14	0,00	0,00	0,00	7,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	197	197	0
Bolesława Chrobrego	84	0,00	0,00	0,00	5,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	689,46	596,8	0
Bolesława Krzywoustego	162	0,00	0,00	0,00	11,11	1,23	0,00	0,00	0,00	0,00	582,26	554,53	0
Bolesława Śmiałego	84	0,00	2,38	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	438	848,7	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Bronisława Malinowskiego	12	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1140,67	2723,92	0
Brzoskwiniowa	51	0,00	1,96	0,00	7,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	178	290,14	0
Brzozowa	43	0,00	0,00	0,00	13,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	508,88	301,19	0
Budzyńska	27	0,00	0,00	0,00	22,22	14,81	0,00	3,70	7,41	0,00	694,78	1255,85	0
Bukowa	77	0,00	0,00	0,00	7,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	428,9	452,6	0
Cedrowa	13	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1267,08	1593,15	0
Chodkiewicza	63	0,00	1,59	0,00	6,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	413,68	393,13	0
Chopina	186	0,00	4,30	0,00	4,84	2,15	1,61	0,00	0,54	0,00	733,52	723,73	0
Cisowa	87	0,00	1,15	0,00	12,64	3,45	0,00	0,00	6,90	0,00	282,63	287,66	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Cypriana Kamila Norwida	25	0,00	0,00	0,00	24,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	607,4	648,52	0
Czajkowskiego	10	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2070,8	2259,1	0
Czarneckiego	59	0,00	0,00	0,00	5,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	203,15	172,61	65
Czarnokurz	92	0,00	1,09	0,00	4,35	4,35	4,35	0,00	0,00	0,00	609,75	536,17	0
Czereśniowa	188	0,00	3,19	0,53	5,85	4,79	0,00	1,60	1,60	0,00	694,1	254,62	0
Czwartaków	16	0,00	0,00	0,00	43,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2921,31	3233,63	0
Dembowskiego	56	0,00	0,00	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	539,66	411,64	0
Dębowa	69	0,00	1,45	0,00	8,70	1,45	0,00	0,00	2,90	0,00	321,09	285,19	0
Długa	82	0,00	2,44	0,00	4,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	299,8	315,98	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Dworcowa	187	3,21	1,07	0,53	3,21	2,14	2,14	0,00	1,60	0,00	219,71	294,43	395
Farbiarska	75	0,00	1,33	2,67	13,33	2,67	0,00	0,00	0,00	5,00	519,4	940,13	85
Fiedlera	32	0,00	6,25	0,00	103,13	3,13	0,00	3,13	9,38	4,00	838,81	284,81	0
Gajowa	4	0,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7180	299	0
Gałczyńskiego	62	0,00	0,00	0,00	1,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1934,76	1629,9	77
Garbarska	38	0,00	0,00	5,26	23,68	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	307,97	162,87	0
Głogowa	84	0,00	0,00	0,00	4,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	319	586	0
Grabowa	64	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	753,83	406,92	0
Gruszkowa	88	0,00	4,55	0,00	7,95	12,50	11,36	0,00	0,00	0,00	502,66	313,98	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Henryka Łasaka	8	0,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	153	93	0
Huberta Wagnera	7	0,00	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5468,43	3733,29	0
Jabłkowa	71	0,00	0,00	0,00	1,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	214,45	150,3	0
XX	5	0,00	20,00	40,00	80,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	267	0
Jagodowa	68	0,00	0,00	0,00	2,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	158,6	145,44	0
Jana Brzechwy	31	0,00	0,00	0,00	29,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2403,77	2043,1	0
Jana Cybisa	60	0,00	1,67	6,67	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	144	0
Jana Matejki	25	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	498,88	735,76	0
Janiny Porazińskiej	23	0,00	0,00	4,35	8,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1880,17	1049,35	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Janusza Kusocińskiego	27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	344,63	532	0
Jaroslawa Iwaskiewiczza	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2546,5	2992,25	0
Jasna	113	0,00	3,54	0,00	6,19	7,96	0,00	0,00	1,77	0,00	580,42	763,94	0
Jaworowa	87	0,00	1,15	0,00	8,05	4,60	4,60	0,00	4,60	0,00	289,82	704,8	0
Jesionowa	65	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	312,8	303	0
Jeziorna	67	0,00	1,49	0,00	11,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	425,28	385,04	0
Jodłowa	4	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1754,75	0
Józefa Chełmońskiego	9	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	356	1048	0
Juliana Fałata	18	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1447,33	0	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Juliana Tuwima	19	0,00	0,00	0,00	21,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7137,42	1783,63	0
Juliana Niemcewiczka	9	0,00	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2807,67	2305,11	0
Kalinowa	84	0,00	4,76	0,00	3,57	0,00	2,38	2,38	0,00	0,00	221,64	263,86	0
Kanałowa	49	0,00	0,00	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	303,59	333,06	0
Kasprowicza	101	0,99	0,00	0,99	8,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	385,44	393,24	63
Kasztanowa	77	0,00	3,90	0,00	11,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	320,99	316,08	0
Katarzyny Kobro	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Kazimierza Górskiego	24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1977,42	421,38	0
Kazimierza Odnowiciela	17	0,00	0,00	0,00	29,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	117	114	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Kilińskiego	52	0,00	1,92	0,00	7,69	1,92	0,00	0,00	0,00	0,00	464,33	488,08	0
Klonowa	10	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	2583,5	2598,8	0
Kolejowa	166	0,00	1,81	1,20	10,84	2,41	1,20	0,00	3,01	18,00	557,73	418,13	145
Kołątaja	71	1,41	1,41	2,82	7,04	7,04	5,63	0,00	0,00	0,00	468,25	428,73	0
Konopnickiej	141	1,42	2,84	0,00	15,60	0,71	0,00	0,71	0,71	0,00	2031,16	2376,85	0
Kopernika	27	0,00	0,00	0,00	14,81	14,81	0,00	0,00	3,70	0,00	788,7	736,59	0
Kornela Makuszyńskiego	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24488	15056	0
Kościelna	14	7,14	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	1501,14	644,43	0
Kościuszki	45	4,44	0,00	0,00	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	444,22	956,29	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Krańcowa	34	0,00	0,00	0,00	8,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1514,29	1227,79	0
Krasickiego	63	1,59	0,00	0,00	19,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1188,48	1142,56	0
Krosinska	102	0,00	0,00	0,00	8,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	814,86	549,78	0
Krotowskiego	217	0,46	2,30	0,46	15,21	2,76	0,00	0,00	0,00	42,00	257,82	194,25	210
Królowej Jadwigi	17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	920,41	676,47	0
Krótką	35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	619,26	17,4	0
Kwiatowa	50	0,00	4,00	0,00	14,00	8,00	0,00	6,00	6,00	0,00	563,94	455,26	0
Leopolda Staffa	25	0,00	4,00	0,00	8,00	12,00	12,00	0,00	0,00	0,00	546,72	625,68	0
Leszczyńska	353	0,00	1,42	0,00	18,13	1,70	1,42	0,00	0,00	0,00	486,63	539,66	348

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Leśmiana	25	0,00	0,00	0,00	8,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3635,36	3797,6	0
Leśna	124	0,00	1,61	0,00	12,10	5,65	5,65	0,81	0,00	0,00	387,97	369,65	0
Łazienna	66	0,00	0,00	0,00	12,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	312,32	294,79	0
Łąkowa	119	0,00	3,36	0,00	5,88	1,68	0,00	0,00	1,68	0,00	300,11	274,68	0
Marcinkowskiego	141	0,00	1,42	0,00	9,22	0,00	0,00	0,71	2,13	0,00	241,51	258,65	0
Mariana Obsta	4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5142,5	5810,5	0
Marii Dąbrowskiej	23	0,00	0,00	0,00	17,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	276	220	0
Marii Kuncewiczowej	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	137	137	0
Mickiewicza	205	0,00	2,44	0,00	9,76	0,00	0,00	0,00	0,00	17,00	209,62	187,49	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Mieszka I	73	0,00	0,00	0,00	6,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1376,77	1174,29	0
Modrzewiowa	16	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	744,56	705,56	0
Mokra	52	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	558,29	579,33	0
Moniuszki	6	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1666,83	1681	0
Morełowa	81	0,00	1,23	0,00	2,47	0,00	0,00	0,00	1,23	0,00	314,1	305,59	0
Mostowa	38	0,00	0,00	5,26	7,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1056,42	775,97	1240
Nieżłomnych	26	3,85	0,00	0,00	69,23	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	354,5	429,23	40
Nizinna	91	0,00	5,49	0,00	3,30	5,49	0,00	0,00	1,10	0,00	495,8	814,71	0
Nowa	59	0,00	1,69	0,00	6,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	342,88	0	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Nowowiejskiego	21	0,00	0,00	0,00	19,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	972,57	4302,48	0
Obrzańska	74	0,00	1,35	0,00	4,05	4,05	0,00	0,00	0,00	0,00	459,7	536,12	0
Ogrodowa	48	0,00	2,08	0,00	10,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	504,85	519,52	0
Olchowa	49	0,00	0,00	0,00	12,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	584,08	3967,69	0
Orzeszkowej	68	0,00	1,47	0,00	7,35	2,94	2,94	0,00	0,00	0,00	398,97	498,25	0
Osiedlowa	12	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	112	317,42	0
Paderewskiego	10	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2754,5	2627,8	0
Piaskowa	209	0,48	2,39	1,44	12,44	0,48	0,00	0,00	0,96	0,00	320,04	285,19	0
X	3	0,00	33,33	0,00	0,00	133,33	0,00	0,00	100,00	0,00	6977,33	739,33	40

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Plac 20 Października	153	0,00	0,00	0,65	46,41	1,31	3,27	0,00	0,00	0,00	18,26	180,35	1340
Platanowa	15	0,00	0,00	0,00	26,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2322	3270,53	0
Podgórna	117	0,00	4,27	0,00	4,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	324,62	536,12	0
Poniatowskiego	65	0,00	0,00	3,08	4,62	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	503,35	405,12	0
Porzeczkowa	75	0,00	2,67	0,00	4,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	214,17	128,75	0
Powstańców Wielkopolskich	93	1,08	1,08	0,00	6,45	4,30	0,00	0,00	0,00	0,00	270,49	245,55	0
Poziomkowa	44	0,00	0,00	0,00	6,82	6,82	0,00	0,00	0,00	0,00	356,61	337	0
Poznańska	154	0,00	2,60	0,00	16,88	4,55	0,00	0,00	0,65	20,00	313,6	300,83	0
Pożegowska	372	0,00	1,34	0,27	5,65	20,16	6,99	0,00	3,76	7,00	1258,85	343,99	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Prusa	52	0,00	0,00	0,00	5,77	1,92	0,00	0,00	0,00	0,00	440,1	321,69	0
Ptasia	59	0,00	5,08	0,00	0,00	3,39	0,00	0,00	3,39	0,00	483,15	556,07	0
Reja	85	0,00	1,18	0,00	9,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	370,01	315,56	0
Reymonta	76	0,00	1,32	0,00	11,84	6,58	3,95	0,00	0,00	9,00	324,51	331	0
Rzeczna	16	0,00	0,00	0,00	18,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1213,56	150	2200
Rzeczypospolitej Mosińskiej	163	0,00	1,84	0,00	8,59	0,00	0,00	0,00	0,61	2,00	509,13	1264,56	0
Sienkiewicza	30	0,00	0,00	0,00	3,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	942,43	440,93	0
Skrajna	46	0,00	2,17	0,00	8,70	6,52	4,35	0,00	2,17	0,00	1697,72	2217	0
Skryta	149	0,00	2,68	0,00	9,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	312,41	354,37	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Skrzynecka	42	0,00	4,76	0,00	7,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	474,07	1210,05	0
Słoneczna	121	0,00	4,13	1,65	7,44	9,09	0,00	2,48	4,13	0,00	449,86	564,04	0
Słowackiego	67	0,00	0,00	0,00	13,43	13,43	5,97	7,46	8,96	7,00	432,04	277,46	0
Sosnowa	104	0,00	3,85	0,00	8,65	3,85	1,92	0,96	0,96	0,00	211	474,02	0
Sowiniecka	948	0,11	1,48	0,21	6,65	1,37	0,00	0,11	2,00	4,00	110,99	92,61	77
Sowinskiego	159	0,00	0,63	1,26	6,29	0,63	0,00	0,00	0,63	4,00	235,19	159,07	0
Spacerowa	15	0,00	0,00	0,00	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	738	529,47	0
Spokojna	10	0,00	0,00	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	1715,4	541,7	0
Stanisława Marusarza	6	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	127	133	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Stefana Batorego	3	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	131	0
Strzałowa	60	0,00	1,67	0,00	11,67	6,67	0,00	0,00	5,00	0,00	548,05	2368,13	55
Strzelecka	481	0,21	1,25	1,25	9,77	1,66	0,62	0,42	1,87	9,00	637,86	967,2	900
Szkolna	14	14,29	7,14	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	850,07	2830,07	0
Szosa Poznańska	98	0,00	2,04	0,00	8,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	935,37	577,91	0
Szpakowa	12	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	1898	1086,25	0
Szyszkowa	20	0,00	10,00	5,00	10,00	15,00	15,00	0,00	0,00	0,00	844,25	677,45	0
Śliwkowa	20	0,00	10,00	0,00	10,00	5,00	0,00	5,00	0,00	0,00	455,6	4160,95	0
Śremska	364	0,27	1,92	0,00	24,18	0,82	0,00	0,00	0,00	5,00	518,28	382,66	91

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Świerkowa	138	0,00	1,45	0,00	10,87	25,36	2,17	0,00	6,52	0,00	368,62	354,57	0
Targowa	258	0,39	2,71	0,39	8,14	2,33	0,00	0,00	1,16	0,00	329,62	273,05	0
Topolowa	174	0,57	1,15	1,15	9,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	511,66	778,55	65
Torowa	103	0,00	1,94	0,00	8,74	1,94	0,00	0,00	1,94	0,00	962,19	1538	0
Tylna	50	0,00	2,00	0,00	4,00	8,00	0,00	0,00	10,00	4,00	294,02	234,26	0
Wawrzyniaka	68	1,47	0,00	0,00	39,71	0,00	0,00	0,00	0,00	7,00	540,75	440,09	230
Wąska	13	0,00	0,00	0,00	30,77	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	582,15	568,15	0
Wiatrowa	66	0,00	0,00	0,00	7,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	576,91	7078,86	0
Wiejska	122	0,00	2,46	0,00	4,10	20,49	1,64	3,28	3,28	0,00	354,17	355,57	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójk w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Wieniawskiego	28	0,00	0,00	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1197,61	894,25	0
Wierzbowa	32	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	387,63	370,5	0
Wincentego Rozanskiego	21	0,00	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	416,9	3077	0
Wiosny Ludów	102	0,00	0,00	0,00	7,84	0,98	0,00	0,00	0,98	0,00	488,12	82,48	0
Wiśniowa	24	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	534,42	84,14	0
Witolda Gombrowicza	6	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4462	6070,83	0
Władysława Komara	4	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Władysława Łokietka	4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	136	0	0
Wodna	324	0,62	1,85	0,00	4,94	5,25	2,16	0,31	0,31	0,00	422,74	754,38	0

Ulica	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	Liczba kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału	Liczba zabytkowych budynków z gminnej ewidencji zabytków	Długość sieci wodociągowej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Długość sieci kanalizacji sanitarnej [mb] przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Powierzchnia terenów zielonych w metrach kwadratowych
Wrzosowa	19	0,00	5,26	0,00	10,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	680,32	633,37	0
Wybickiego	118	0,00	5,93	0,00	6,78	4,24	0,85	0,00	0,00	0,00	417,19	375,2	0
Wysoka	119	0,00	1,68	0,00	7,56	0,00	1,68	0,00	0,00	0,00	316,48	321,45	0
Zieleniec	21	0,00	4,76	0,00	23,81	4,76	0,00	0,00	4,76	1,00	566,29	452,57	0
Zofii Nałkowskiej	33	0,00	0,00	0,00	6,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1433,3	1242,18	0
Zofii Stryjeńskiej	13	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	275	272	0
Żeromskiego	167	0,00	1,80	0,00	4,79	2,99	0,00	0,00	0,60	0,00	398,52	311,5	0
Jarzynowa	71	0,00	2,82	0,00	8,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	601,88	270,18	0

Źródło: opracowanie własne

Obszar zdegradowany tworzy miasto Mosina oraz następujące sołectwa:

- Dymaczewo Nowe;
- Wiórek;
- Czapury;
- Rogalin;
- Krosno;
- Mieczewo;
- Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna;
- Daszewice;
- Pecna, Konstantynowo;
- Rogalinek;
- Dymaczewo Stare;
- Sowinki, Sowiniec.

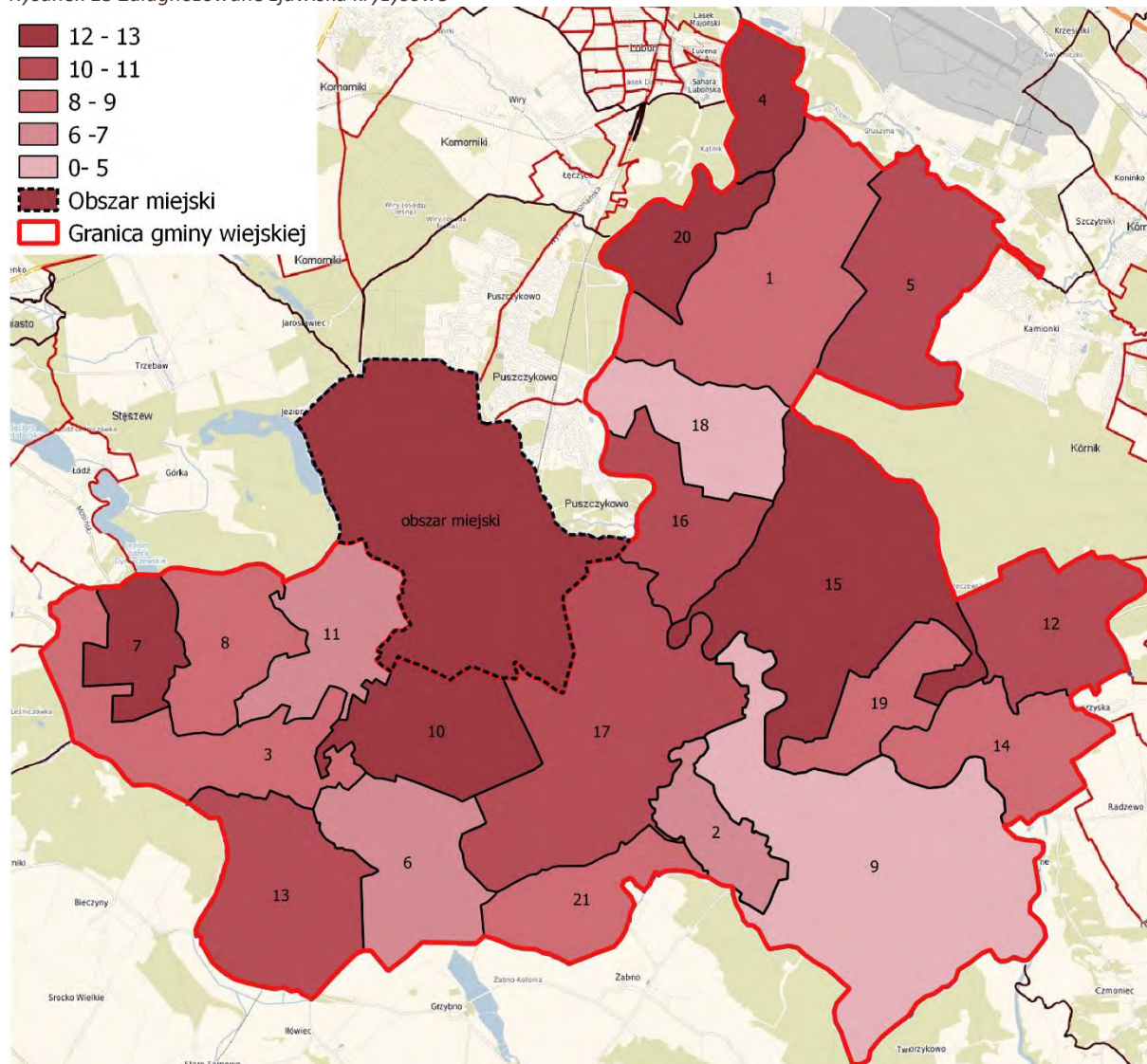
Na terenie tych jednostek podziału zanotowano wyższe od średniej dla całej Gminy nagromadzenie zjawisk kryzysowych²⁶. Zgodnie z Art. 9. 1. *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku, występuje na nich koncentracja negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jedno z negatywnych zjawisk:

- *gospodarczych;*
- *środowiskowych;*
- *przestrzenno-funkcjonalnych;*
- *technicznych.*

Poniższa grafika obrazuje liczbę zjawisk kryzysowych diagnozowanych na terenie gminy Mosina. Stanowi ona podsumowanie analizy wskaźnikowej. Wzięto pod uwagę liczbę zjawisk które w danym sołectwie przedstawiały wartości niekorzystne w odniesieniu do średniej dla gminy.

²⁶ zjawiska zewnętrzne i wewnętrzne, których negatywny wpływ na obecną sytuację zaczyna i wprowadza trwałe, negatywne zmiany

Rysunek 13 Zdiagnozowane zjawiska kryzysowe²⁷

Źródło: opracowanie własne

²⁷ 1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, 2. Baranówko, 3. Borkowice, Bolesławiec, 4. Czapury, 5. Daszewice, 6. Drużyna, Nowinki, 7. Dymaczewo Nowe, 8. Dymaczewo Stare, 9. Krajkowo, Baranowo, 10. Krosno, 11. Krosinko, Ludwikowo, 12. Mieczewo, 13. Pecna, Konstąntynowo, 14. Radzewice, 15. Rogalin, 16. Rogalinek, 17. Sowinki, Sowiniec, 18. Sasinowo, 19. Świątniki, 20. Wiórek, 21. Żabinko.

5.2. Podsumowanie: obszary rewitalizacji

Rewitalizacja kładzie duży nacisk na koncentrację działań i zasobów. Jednocześnie idzie za tym skupienie „uwagi” społeczności i władz na określony obszar, a co za tym idzie – na jego problemy i zadania, które stawiają sobie za cel ich rozwiązanie. Dotychczas działania rewitalizacyjne były prowadzone w Gminie Mosina na bazie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Mosina na lata 2010 – 2020”. Wskazywał on część miasta Mosina jako obszar zainteresowań. Inicjatywy rozpoczęte w ramach realizowania założeń danego dokumentu w znacznej mierze nie zostały jeszcze ukończone. Jest to proces długoterminowy i długofalowy. Podjęto zatem dążenia w kierunku wykorzystania efektów dotychczasowego wykonania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz multiplikowania wątków z tego dokumentu na rzecz kontynuacji ich w ramach przyszłego Gminnego Programu Rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji osadzony będzie na kanwie Lokalnego Programu Rewitalizacji, przy jednoczesnym rozbudowaniu jakościowym i ilościowym aspektów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zainteresowanie obszarem miasta Mosina ma ponadto na celu koncentrację interwencji i sprostanie konieczności hierarchizacji potrzeb. To próba sprostania wymogom procesu rewitalizacji i pogodzenia ich z możliwościami Gminy, również finansowymi. Podejście to pozwoli uzyskać jak najwyższy poziom efektywności podejmowanych działań. Ustawa o rewitalizacji w artykule 10 ust. 2 wskazuje, że obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, zauważając fakultatywność tego rozwiązania. Jednocześnie ustawodawca w artykule 10 ust. 1 mówi, że obszar rewitalizacji to teren, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Gmina Mosina dąży w kierunku objęcia działaniami rewitalizacyjnymi, a tym samym – obszarem rewitalizacji, wskazanej w diagnozie części miasta Mosina, charakteryzującej się szczególnym nasyceniem negatywnymi zjawiskami społecznymi oraz m.in. przestrzennymi, gospodarczymi. Tendencja ta jest zgodna z tezami zawartymi w raporcie Najwyższej Izby Kontroli dot. realizacji Lokalnych Planów Rewitalizacji²⁸. Dokument ten jednoznacznie wskazuje, że w badanych podmiotach zabrakło gwarancji zintegrowanych działań mogących służyć rewitalizacji. Objęcie obszarem rewitalizacji części miasta Mosina jest

²⁸ *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast. Informacja o wynikach kontroli. Najwyższa Izba Kontroli, KIN.410.006.00.2015; Nr ewid. 153/2016/P/15/037/KIN, 04.08.2016*

działaniem idącym w kierunku sprostania temu wymaganiu i zabezpieczającym jego wykonanie w jak największym stopniu.

Podsumowując zatem obszar rewitalizacji został wybrany na podstawie analizy wskaźników oraz diagnozy społeczno-gospodarczej. W jego skład wchodzi Fragment Miasta Mosina (granice tego obszaru przedstawione zostały na Rysunku nr 14). Od północy ograniczony jest ulicami: Spacerowa, Zieleniec i Mocka, od wschodu torami kolejowymi, od południa ulicami: Klonowa, Długa, Stamma oraz od zachodu ulicami: Konopnicka, Orzeszkowej, Wiejska, Fiedlera i Pożegowska. Granice są przeprowadzone w miarę możliwości po graniach działek.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji zostało dokonane zarówno na podstawie analizy wskaźnikowej zidentyfikowanych obszarów kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Wyodrębnione tereny charakteryzują się zdegradowaniem funkcji społecznych, gospodarczych i infrastruktury technicznej, przestrzeni publicznej oraz zmniejszonym potencjałem aktywności społeczności lokalnej. Obszar ten cechuje się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk, a zarazem posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Jednocześnie wykazuje się wielość elementów składających się na potencjał danej przestrzeni. Plac 20 Października, Kokotek, Park Budzyń – to miejsca, które mogą stać się wizytówką dla przyjezdnych. Przykładowo odpowiednie zagospodarowanie terenu placu w centrum miasta pozwoli rozwinąć się działaniom związanym z obszarem kultury czy rekreacji. Są to sfery bezpośrednio połączone z ludźmi i ich potrzebami. Dla jednych działań – mogą stać się bodźcem do rozwoju (np. kultura, gospodarka – handel), dla innych – impulsem ograniczającym dane zjawisko (np. bezrobocie, pasywność społeczna, bójki etc.).

Nie można zapominać, że obszar miasta Mosina wyznaczony w diagnozie cechuje się również występowaniem zjawisk kryzysowych. Jak wynika z analizy wskaźnikowej, charakteryzuje się on dużym udziałem mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (co może znacząco wpływać na sytuację gospodarczą i społeczną gminy), dużą liczbą osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych (bezrobocie wiąże się także z innymi problemami społecznymi, może też być wynikiem życiowej niezaradności i dziedziczeniem negatywnych schematów), dużą liczbą osób korzystających z pomocy opieki społecznej oraz wysokim wskaźnikiem przestępczości.

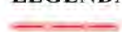
Zgodnie z Art. 10. 1. *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje część obszaru zdegradowanego oraz ma istotne znaczenie dla rozwoju

lokalnego Gminy. Obszar rewitalizacji zamieszkuje 7750 osób, co stanowi 25,48% wszystkich mieszkańców Gminy. Powierzchnia obszaru natomiast zajmuje 215,48 ha, co stanowi 1,30% powierzchni całej Gminy. Spełnia on zatem kryterium, o którym mowa w Art. 10. 2. *Ustawy o rewitalizacji*, tj.: *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.*

Rysunek 14 Granica obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Mosina

LEGENDA:

 granica obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

6. Spis wykresów, tabel i rysunków

Rysunek 1 Przypadki kradzieży mienia, kradzieży samochodu oraz bójek w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału.....	26
Rysunek 2 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	28
Rysunek 3 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału.....	29
Rysunek 4 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału.....	31
Rysunek 5 Osoby objęte objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób danej jednostki podziału.....	33
Rysunek 6 Zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	35
Rysunek 7 Korzystający z komputera w projekcie "Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu..." w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	37
Rysunek 8 Osoby bezrobotne ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki podziału	38
Rysunek 9 Liczba podmiotów gospodarczych posiadających status aktywny na dzień 22.08.2016r. W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału.....	40
Rysunek 10 Wyroby azbestowe	43
Rysunek 11 Dostęp do infrastruktury medycznej	45
Rysunek 12 Utwardzone drogi w m w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	51
Rysunek 13 Zdiagnozowane zjawiska kryzysowe.....	87
Rysunek 14 Granice obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Mosina.....	90
Rysunek 15 Granice administracyjne Gminy Mosina.....	96
Rysunek 16 Położenie gminy Mosina na tle innych gmin, w zaprezentowanym przykładzie: wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania	97
Rysunek 17 Układ urbanistyczny miasta Mosina objęty ochroną konserwatorską.....	98
Rysunek 18 Trasy trzech aktywności.....	117

Tabela 1 Liczba ludności oraz powierzchnia sołectw Gminy Mosina.....	13
Tabela 2 Zestawienie wskaźników wykorzystanych w diagnozie z wykorzystaniem nazw, zjawisk, źródeł danych i sposobu obliczania	15
Tabela 3 Projekty zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego.....	34
Tabela 4 Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Mosina	41
Tabela 5 Przystanki oraz kursy autobusów na terenie Gminy Mosina obsługiwane przez ZTM i ZUK	46
Tabela 6 Długość sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach Gminy Mosina.....	49
Tabela 7 Zarejestrowani na terenie miejskim Gminy Mosina.....	57
Tabela 8 Liczba zabytkowych budynków z Gminnej Ewidencji Zabytków w podziale na ulice w mieście Mosina.....	59
Tabela 9 Analiza SWOT.....	63
Tabela 10 Zbiorcze zestawienie wskaźników z podziałem na ulice na terenie Miasta Mosina	67
Tabela 11 Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 roku	104
Tabela 12 Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Mosina (stan na 31.12.2015r.)	106
Tabela 13 Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015.....	111
Tabela 14 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty 2016.....	112
Tabela 15 Wyniki egzaminu gimnazjalnego 2016	112
Tabela 16 Liczba nauczycieli i pracowników administracji wyrażona w osobach i etatach...	113
Tabela 17 Dotacje, które otrzymała Gmina Mosina w 2015 roku na działania z zakresu oświaty	114
Tabela 18 Frekwencja w wyborach parlamentarnych	123
Tabela 19 Frekwencja w wyborach prezydenckich	125
<i>Tabela 20 Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 roku.....</i>	<i>130</i>
Tabela 21 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w 2015 roku.....	132
Tabela 22 Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w 2015 roku	135

Tabela 23 Długość tras autobusowych na terenie Gminy Mosina.....	140
Tabela 24 Drogi powiatowe przebiegające przez Gminę Mosina	141
Tabela 25 Rodzaj i długość dróg na terenie Gminy Mosina	142
Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2015.....	148
Tabela 27. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje	148
Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania gruntów gminy w latach 2012-2014.....	105
Wykres 2. Liczba ludności gminy w latach 2010-2015	106
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców gminy	108
Wykres 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	108
Wykres 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności terenie gminy w latach 2010-2015	109
Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2015	110
Wykres 7. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy w latach 2010-2015	119
Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy w latach 2010-2015.....	129
Wykres 9. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie gminy w latach 2010-2015	137
Wykres 10. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2010-2015.	138
Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2010-2015	138
Wykres 12. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2010-2015	145
Wykres 13. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015.....	145
Wykres 14. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2015 na terenie gminy [w km]	146
Wykres 15. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015.....	146
Wykres 16. Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010-2015 na terenie gminy	147
Wykres 17. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015	147

7. Załącznik 1 - Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy

7.1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

POŁOŻENIE I STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Gmina Mosina leży w województwie wielkopolskim, w południowej części powiatu poznańskiego. Stanowi także część Metropolii Poznań²⁹. Gmina dzieli się na następujące sołectwa:

1. Sołectwo Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna
2. Sołectwo Baranówko
3. Sołectwo Borkowice, Bolesławiec
4. Sołectwo Czapury
5. Sołectwo Daszewice
6. Sołectwo Drużyna, Nowinki
7. Sołectwo Dymaczewo Nowe
8. Sołectwo Dymaczewo Stare
9. Sołectwo Krajkowo, Baranowo
10. Sołectwo Krosno
11. Sołectwo Krosinko, Ludwikowo
12. Sołectwo Mieczewo
13. Sołectwo Pecna, Konstantynowo
14. Sołectwo Radzewice
15. Sołectwo Rogalin
16. Sołectwo Rogalinek
17. Sołectwo Sowinki, Sowiniec
18. Sołectwo Sasinowo
19. Sołectwo Świątniki
20. Sołectwo Wiórek
21. Sołectwo Żabinko
22. Mosina – obszar miejski

Siedzibą gminy jest miasto Mosina, na którego terenie funkcjonuje 7 osiedli, ponumerowanych kolejno od 1 do 7³⁰:

- Osiedle nr 1 *Śródmieście*;
- Osiedle nr 2 *Czarnokurz*;
- Osiedle nr 3 *Przy Strzelnicy*;

²⁹ *Profil Metropolii Poznań*, dostępne na: <http://www.aglomeracja.poznan.pl/aglomeracja/public/aglomeracja/pages.html?id=14808&instance=1144&parent=0&lang=pl> [dostęp: 2.01.2016].

³⁰ Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Mosina, dostępne na: <http://bip.mosina.pl/bip/gmina-mosina.html> [dostęp: 19.07.2016].

- Osiedle nr 4 *Za Barwą*;
- Osiedle nr 5 *Nowe Krosno*;
- Osiedle nr 6 *Za Moreną*;
- Osiedle nr 7 *Nad Jeziorem*.

Rysunek 15 Granice administracyjne Gminy Mosina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap
(<https://www.openstreetmap.org/relation/2405083#map=12/52.2148/16.9014> dostęp: 14.10.2016r.)

Gmina Mosina zajmuje obszar o powierzchni 171,43 km². Południowa granica gminy stanowi również granicę powiatu poznańskiego. Gmina Mosina graniczy z gminą Czempień, gminą Brodnica, gminą Kórnik, gminą Sęszew, gminą Komorniki oraz miastami: Poznań, Puszczykowo i Luboń.

Rysunek 16 Położenie gminy Mosina na tle innych gmin, w zaprezentowanym przykładzie: wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania

Źródło: Miejski Obszar Funkcjonalny Poznania, dostępne na: <http://www.zit.metropoliapoznan.pl/zit-dla-miejskiego-obszaru-funkcjonalnego-poznania/miejski-obszar-funkcjonalny-poznania> [dostęp: 4.11.2016]

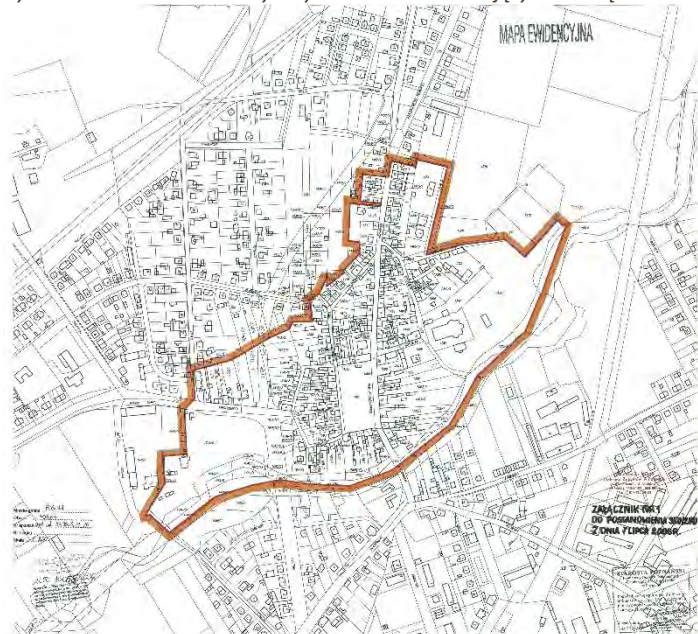
DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Ochroną konserwatorską objęta jest część układu urbanistycznego miasta Mosina. Został on wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1961/A, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora zabytków w 1984 roku³¹. Granice obszaru wyznaczają ulice Słowackiego, Tylna, Garncarska, Kościuszki oraz Kanał Mosiński. Ochronie podlegają również odcinki dróg dojazdowych oraz park miejski.

³¹Rejestr Zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostępne na: http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/stan%20na%2031.12.2015/WLK-rej.pdf [dostęp: 18.10.2016].

Rysunek 17 Układ urbanistyczny miasta Mosina objęty ochroną konserwatorską

Źródło: *Urząd Miejski w Mosinie*

Równie ważnym zabytkiem jest dawna Bożnica Żydowska, w której obecnie mieści się Izba Muzealna. Charakterystycznym punktem w przestrzeni miasta jest Kościół Świętego Mikołaja oraz Plac 20 Października, przy którym znajduje się siedziba Urzędu Miejskiego.

Na terenie Gminy znajduje się szereg budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, wśród których znajdują się między innymi domy mieszkalne, leśniczówka, obory, plebanie czy szkoły³².

Pełną listę obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się w *Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Mosina*³³. We wspomnianym dokumencie znajduje się również lista obiektów o najwyższym znaczeniu dla Gminy Mosina.

7.2. Sfera środowiskowa

Obszar gminy Mosina należy do trzech regionów fizycznogeograficznych:

³² *Gminna Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Mosina*, dostępne na: http://www.mosina.pl/asp/pliki/000aktualnosc_i_2010/gminna_ewidencja_zabytkow_miasta_i_gminy_mosina.pdf [dostęp: 07.11.2016].

³³ Uchwała nr IX/45/11 z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Mosina na lata 2011-2014

- Wysoczyzny Poznańskiej;
- Wysoczyzny Gnieźnieńskiej;
- Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej³⁴.

Prawie 40% powierzchni gminy zajmują tereny zakrzewione i zadrzewione (dla porównania lesistość całego województwa wielkopolskiego wynosi około 26%³⁵). Lasy mosińskie włączone są do nadleśnictw Babki i Konstantynowo. Najbardziej cenionym zbiorowiskiem leśnym na terenie gminy jest Wielkopolski Park Narodowy. Drzewostan Parku tworzy sosna zwyczajna. Występują tam również dąb bezszypułkowy, grab pospolity. W pobliżu jezior i cieków wodnych znajdują się także łągi wiązowo – jesionowe, natomiast na terenach zabagnionych dominuje olsza czarna. Również fauna gminy jest bardzo bogata. Najliczniej reprezentowane są owady, na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego żyje 3 tysiące ich gatunków. Bogaty jest również świat kręgowców, na terenie tym występuje wiele gatunków ptaków, gadów, płazów czy ssaków³⁶.

Tuż przy granicy gminy położone jest Jezioro Góreckie o powierzchni 104,1 ha. Na jeziorze znajdują się dwie wyspy: Zamkowa i Kopczysko³⁷.

Na terenie gminy Mosina występują następujące typy gleb:

- gleby płowe;
- gleby rdzawe;
- czarne ziemie;
- gleby murszowate;
- mady rzeczne.

Tereny NATURA 2000

Analizując sferę środowiskową warto wspomnieć o obszarach szczególnie istotnych w kontekście terenów stanowiących formy przyrody objęte ochroną programu NATURA 2000.

³⁴ Oficjalna strona internetowa Urzędu Miejskiego w Mosinie, dostępna na: www.mosina.pl [dostęp: 19.07.2016].

³⁵ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, *Wielkopolskie w liczbach*, dostępne na: <http://poznan.rdos.gov.pl/wielkopolskie-w-liczbach> [dostęp: 4.11.2016].

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

BĘDLEWO – BIECZYNY ³⁸

Obszar obejmuje najcenniejszą część zwartego kompleksu leśnego położonego na południowy zachód od Poznania w Dolinie Środkowej Odry. Leży w rozległym obniżeniu przeciętym Kanałem Mosińskim. Przeważającą część obszaru stanowią dobrze wykształcone zbiorowiska leśne: łągi wiązowo-jesionowe (91F0) i jesionowo-olszowe (91E0-3) oraz grądy środkowoeuropejskie (9170). Na terenach leśnych zachowało się wiele drzewostanów ze znacznym udziałem starodrzewu, głównie dębów szypułkowych i jesionów.

Na terenie obszaru stwierdzono 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które łącznie zajmują około 43,5% powierzchni ostoi. Większość płatów siedlisk zachowanych jest w stopniu dobrym lub bardzo dobrym, w tym niżowe łągi jesionowo-olszowe (91E0). Do bardzo cennych zaliczyć należy także tutejsze łągi wiązowo-jesionowe oraz grądy środkowoeuropejskie, które są jednymi z najlepiej zachowanych w województwie wielkopolskim. W ich płatach notowano liczne pomnikowe okazy drzew oraz szereg rzadkich i zagrożonych elementów flory.

OSTOJA ROGALIŃSKA ³⁹

Obszar leży na Nizinie Wielkopolskiej, na południe od Poznania. W części północnej zajmuje powierzchnię Wielkopolskiego Parku Narodowego, położonego na Pojezierzu Wielkopolskim, w krajobrazie polodowcowym, o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu, na lewym brzegu Warty. Znajduje się tutaj 12 jezior - głównie eutroficznych (m.in. Jezioro Łódzkie, Dymaczewskie, Witobelskie, Góreckie, Rosnowskie). Najwyższym wzniesieniem moreny czołowej (132 m n.p.m.) jest Osowa Góra. Występuje tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego oraz wydmy, rynny i głązy narzutowe. Są tu również łąki trzęślicowe i pełnikowe. Większą część powierzchni ostoi pokrywają drzewostany sosnowe (70%) z domieszką dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy. W pobliżu jezior i rzek, na terenach wilgotnych, występują łągi wiązowo-jesionowe; tereny bagienne zajmują lasy z olszą czarną, a zarośla łożowe tworzy wierzba i kruszyna. W okolicy Jez. Wielkomiejskiego znajduje się cenny

³⁸ Opracowane na podstawie standardowego formularza danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW), obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO). Kod obszaru PLH300039

³⁹ Opracowane na podstawie standardowego formularza danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW), obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO). Kod obszaru PLB300017

kompleks łąkowo-torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną. Część południowa obszaru leży w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, na obu brzegach Warty, na terenie Kotliny śremskiej. Obszar zajmuje tu fragment doliny Warty, gdzie rzeka meandrując utworzyła na terasie zalewowej liczne starorzecza. Otaczają je łąki i bagna. W dolinie zachowały się płaty lasów łągowych (w tym zagrożonych w skali kraju łągów wierzbowych i topolowych), a na wyższych terasach kompleksy grądów. Większą część obszaru pokrywają lasy oraz znaczny udział gruntów ornych. W granicach obszaru występuje co najmniej 26 gatunków ptaków.

W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) kani czarnej (PCK) i kani rudej, (PCK); nieregularnie gnieździ się batalion (PCK). Gęś zbożowa zimuje w liczbie przekraczającej 1% populacji szlaku wędrówkowego(C3). Ostoja Rogalińska jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy czarnej i dzięcioła średniego.

OSTOJA WIELKOPOLSKA⁴⁰

Ostoja położona jest na Nizinie Wielkopolskiej. Zajmuje faliste i pagórkowate tereny na lewym brzegu Warty, stanowiąc elementy krajobrazu polodowcowego. Znajduje się tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego o długości 374 km oraz wydmy, rynny, liczne głązy narzutowe, a także 12 jezior polodowcowych (m.in. Budzyńskie, Góreckie, Skrzyńka, Kociołek). Obszar ostoi obejmują łąki trzęślicowe i peńnikowe. W północno-zachodniej części obszaru, w okolicy Jeziora Wielkowiejskiego znajduje się cenny kompleks łąkowo-torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną. Większą część terenu obszaru porastają lasy.

Na terenie Ostoi Wielkopolskiej znajduje się bogata jest flora roślin naczyniowych, obejmująca 1100 gatunków, a także roślin niższych i grzybów (200 gatunków mchów, 150 gatunków porostów, 364 gatunki grzybów wyższych). Na terenie ostoi znajdują się stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych.

⁴⁰ Opracowane na podstawie standardowego formularza danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW), obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO). Kod obszaru PLH300010

ROGALIŃSKA DOLINA WARTY ⁴¹

Obszar obejmuje fragment pradoliny Warty na południe od Poznania, z unikalnym krajobrazem, gdzie rzeka meandrując utworzyła na terasie zalewowej liczne starorzecza i zastoiska. Otaczają je łąki i bagna. W dolinie zachowały się płaty lasów łęgowych (w tym zagrożonych w skali kraju łęgów wierzbowych i topolowych), a na wyższych terasach kompleksy grądów. Większą część obszaru (47,7%) pokrywają lasy, duży jest też udział gruntów ornych (ok. 25%) oraz łąk i pastwisk (ok. 23%). Charakterystyczną cechą obszaru jest grupa kilkuset okazałych starych dębów, występujących na odcinku Rogalinek - Rogalin; najstarsze liczą kilkaset lat, wśród nich rosnące w parku w Rogalinie: "Lech" (609 lat, obwód 910 cm), "Czech" (523 lata, 742 cm) i "Rus" (496 lat, 672 cm) - Pacyniak (1992). W obszarze nagromadzone są liczne, dobrze zachowane i silnie zróżnicowane starorzecza, łąki, łęgi i inne typy roślinności związane z naturalną „działalnością” rzeki Warty. Stwierdzono występowanie 16 siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym trzech priorytetowych (6120, 91E0 i 91I0). Spośród nich największy udział mają różnego typu lasy łęgowe (ponad 40% łącznej powierzchni wszystkich siedlisk), świeże łąki (prawie 25%), starorzecza (ok. 16,5%) oraz kwaśne dąbrowy (ok. 11%) - Rosadziński (2010). Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 15 gatunków drzew z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym jednego priorytetowego - pachnicy dębowej. W obszarze występuje także 11 gatunków roślin z krajowej "czerwonej listy" (Zarzycki, Szelaąg 2006).

Części terenu Gminy zostały objęte innymi formami ochrony:

- Rezerваты przyrody Krajkowo oraz Goździk Siny w Grzybnie;
- Rogaliński Park Krajobrazowy⁴².

Jak można przeczytać w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania na lata 2016-2025*: „W granicach Metropolii Poznań ma miejsce znaczne nagromadzenie obszarów

⁴¹ Opracowane na podstawie standardowego formularza danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW), obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO). Kod obszaru PLH300012

⁴² *Rogalińska Dolina Warty*, dostępne na: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=226> [dostęp: 14.10.2016].

cennych przyrodniczo i prawnie chronionych. Zajmują one około 63 tys. ha, co daje blisko 22% powierzchni obszaru funkcjonalnego. Pod względem udziału powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogólnej gminy, na terenie Metropolii **wyróżniają się**: Kórnik (78%), Suchy Las (66%), **Mosina (55%)**, Czerwonak (46%) i Murowana Goślina (36%)⁴³.

Na terenie Gminy znajdują się również pomniki przyrody. Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska znajdują się na terenie:

- Rogalin i Baranowo (teren zalewowej Warty) – 150;
- Rogalin – 134;
- Krajkowo – 24;
- Mosina – 8;
- Pecna – 8;
- Osowa Góra – 5;
- Sowiniec – 5;
- Jezioro – 3;
- Sowinki – 3;
- Nowinki – 1;
- Radzewice – 2;
- Rogalinek – 2;
- Pożegowo – 1.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Mosina są:

- emisja z gospodarstw domowych;
- niska emisja;
- emisja komunikacyjna;
- emisja przemysłowa;
- emisja niezorganizowana⁴⁴.

⁴³ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania na lata 2016-2025, dostępne na: <http://bip.mosina.pl/bip/organy-gminy/burmistrz/konsultacje-spoeczne.html?pid=10930> [dostęp: 24.10.2016].

⁴⁴ Dane pochodzą z *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022*.

Na terenie Gminy Mosina znajduje się Strefa ochronna ujęcia wody w rejonie Mosina Krajkowo. Strefa ta obejmuje Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki, Sowiniec oraz przeważającą część miasta Mosina tj. 34% powierzchni całej Gminy. Z rozporządzeniem⁴⁵ związana jest duża liczba zakazów, która niemal całkowicie uniemożliwia rozwój obszaru.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Gmina Mosina zajmuje obszar 17 143 ha, co stanowi 9,02% powierzchni powiatu poznańskiego. Użytki rolne to łącznie 47,85% powierzchni gminy (w tym największą część stanowią grunty orne (6387 ha)). Dużą część terenu gminy zajmują grunty leśne i zadrzewione (39,97%), a nieco ponad 8% zajmują powierzchnie zabudowane i zurbanizowane. Grunty pod wodami, użytki ekologiczne, nieużytki oraz tereny różne stanowią najmniejszą część gminy, zajmując razem 878 ha.

Tabela 11. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 roku⁴⁶

Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	8203	47,85
– grunty orne	6387	37,26
– sady	65	0,38
– łąki i pastwiska trwałe	1498	8,74
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	6681	38,97
– lasy	6621	38,62
– grunty zadrzewione i zakrzewione	60	0,35
Grunty pod wodami razem	331	1,93
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	1381	8,06
– tereny mieszkaniowe	554	3,23

⁴⁵ Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody w rejonie Mosina-Krajkowo dla zaopatrzenia Poznańskiego Systemu Wodociągowego

⁴⁶ Dane Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2015 nie są dostępne (stan na 02.01.2017 rok)

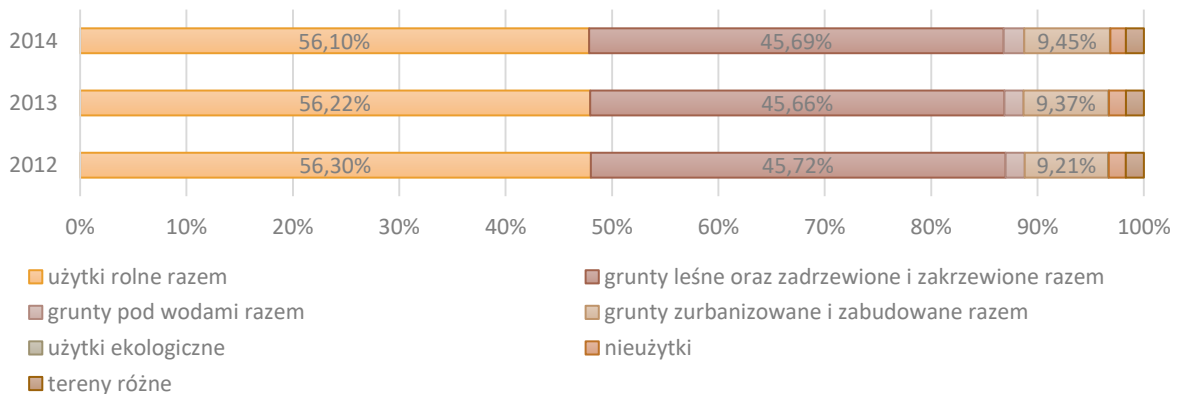
Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
– tereny przemysłowe	53	0,31
Użytki ekologiczne	7	0,04
Nie użytki	250	1,46
Tereny różne	290	1,69
OGÓŁEM	17143	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2012 – 2014 powierzchnia gminy nie zmieniła się. Odnotowano natomiast niewielkie wahania w strukturze użytkowania terenów:

- powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się z 119 004 do 118 050 ha,
- powierzchnia pod wodami wzrosła z 308 do 331 ha,
- powierzchnia nieużytków zmalała z 275 do 250 ha,
- teren zurbanizowany powiększył się z 1347 do 1381 ha.

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania gruntów gminy w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

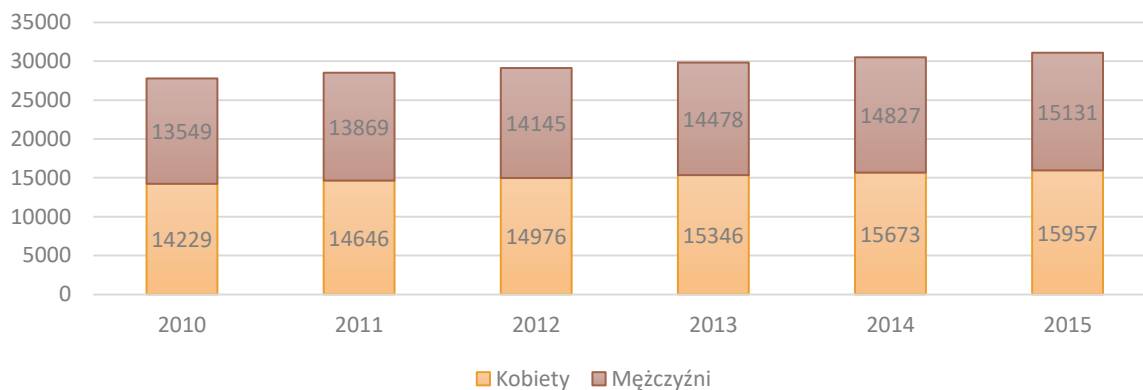
7.3. Sfera społeczna

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY

Pod względem liczby ludności Gmina Mosina jest jedną z największych gmin aglomeracji poznańskiej. W 2015 roku gminę zamieszkiwało 31 088 mieszkańców, w tym 15 957 kobiet (51,3%) i 15 131 mężczyzn (48,6%). Na przestrzeni lat liczba mieszkańców stopniowo

zwiększała się, z 27 778 osób w 2010 roku do 31 088 w roku 2015 (o 3310; 11,92%). Współczynnik feminizacji na terenie gminy wynosi 105, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Wykres 2. Liczba ludności gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższa tabela przedstawia natomiast liczbę mieszkańców poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Mosina.

Tabela 12 Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Mosina (stan na 31.12.2015r.)

Sołectwo	Liczba ludności
Babki, Kubalin, Głuszyna	485
Leśna	85
Baranówko	372
Borkowice, Bolesławiec	2305
Czapury	1765
Drużyna, Nowinki	723
Dymaczewo Nowe	312
Dymaczewo Stare	366
Krajkowo, Baranowo	186
Krosno	2644
Krosinko, Ludwikowo	901
Mieczewo	564
Pecna, Konstantynowo	1964

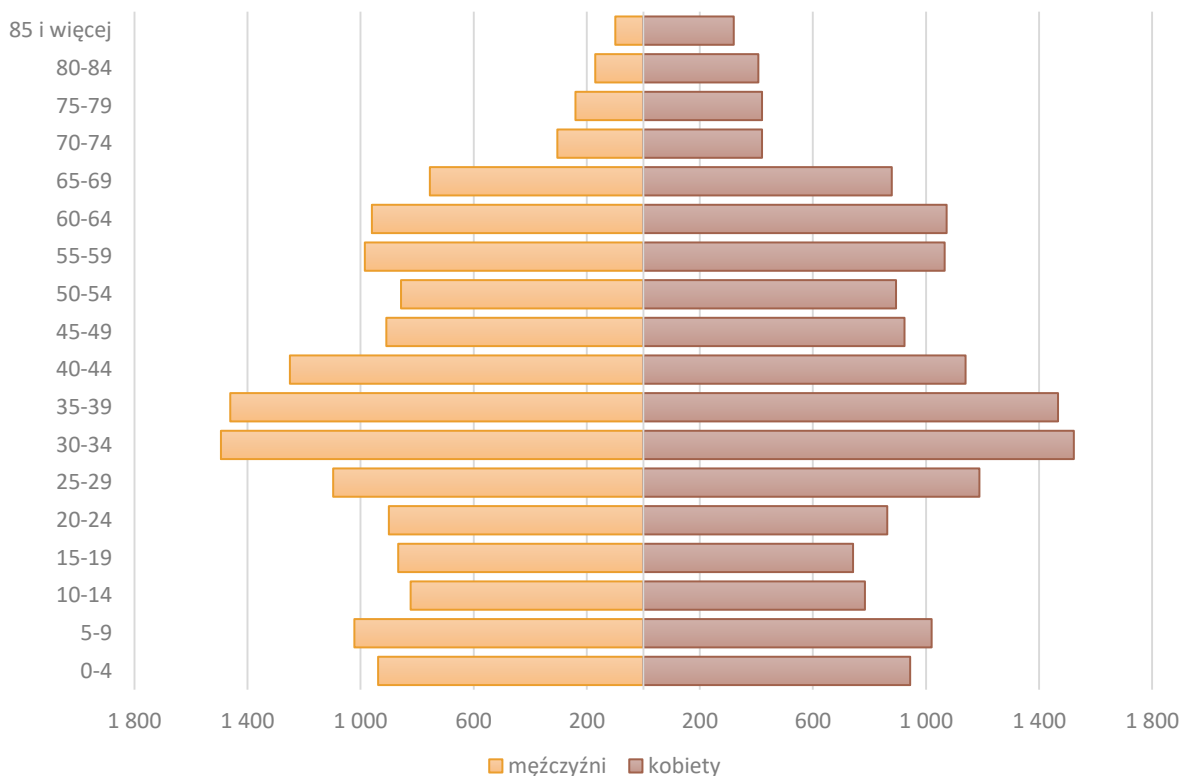
Radzewice	398
Rogalin	762
Rogalinek	1585
Sowinki, Sowiniec	229
Sasinowo	159
Świątniki	312
Wiórek	793
Żabinko	327
Mosina - obszar miejski	13176

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Mosinie

Struktura ludności gminy pod względem płci i wieku wskazuje na stosunkowo niewielkie różnice w liczbie kobiet i mężczyzn w różnych przedziałach wiekowych. Różnice najbardziej wyraźne są w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Zaobserwować można większą liczbę kobiet w tej grupie wiekowej.

Największa część mieszkańców gminy zalicza się do grupy 30-44 lata. Warto również podkreślić, że grupa osób mających mniej niż 20 lat liczebnie przewyższa grupę mieszkańców w wieku 70+, co interpretować można jako zjawisko korzystne dla sytuacji demograficznej w Gminie Mosina

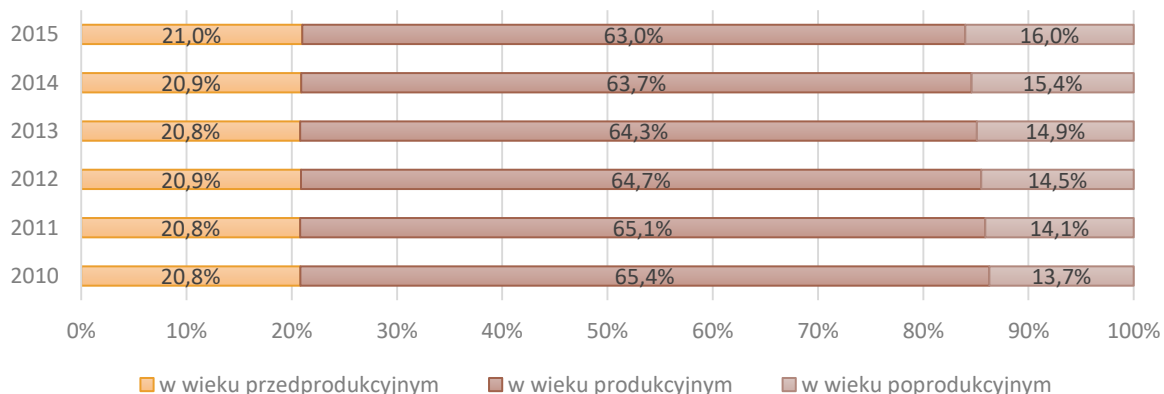
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wieku wskazuje, że najwięcej osób (63,0%) znajduje się w wieku produkcyjnym. Niewiele ponad 1/5 wszystkich mieszkańców stanowią natomiast mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym, a 16,0% to osoby w wieku poprodukcyjnym. Od roku 2010 liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła o 2,4 punktów procentowych. O 2,3 p.p. zwiększył się udział osób w wieku poprodukcyjnym. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy pozostaje praktycznie bez zmian, odnotowano wahania rzędu 0,2 p.p.

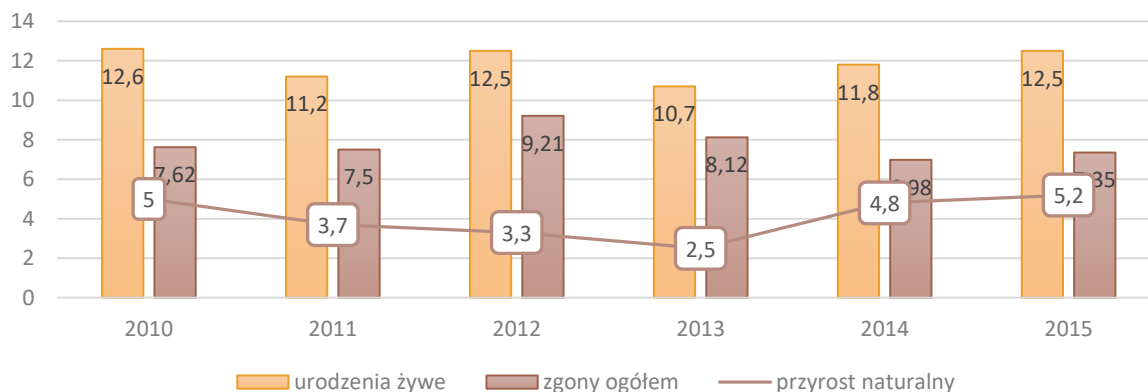
Wykres 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2010 -2015 liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów - wartość wskaźnika przyrostu naturalnego kształtowała się więc na poziomie dodatnim. Najwyższą wartość odnotowano w roku 2015 (5,2), najniższą zaś w roku 2013 (2,5). Podkreślić należy wzrost wskaźnika między rokiem 2013 a 2014, z 2,5 na 4,8.

Wykres 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności terenie gminy w latach 2010-2015

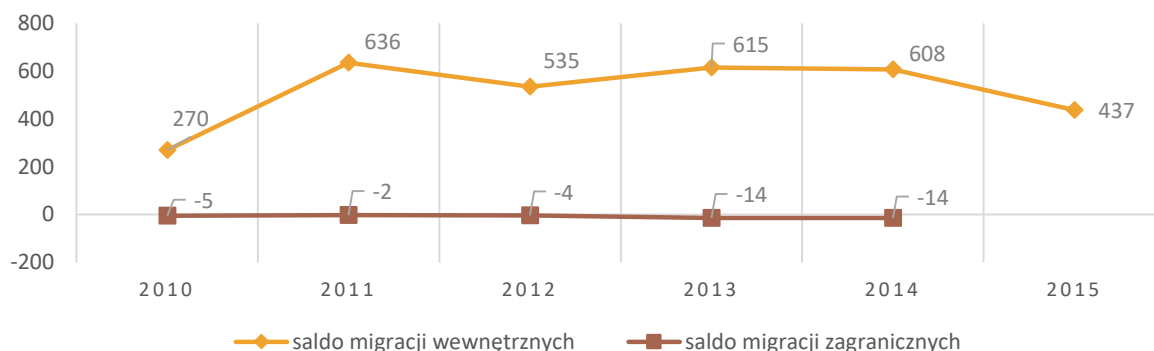

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Saldo migracji wewnętrznych od roku 2010 przyjmuje wartości dodatnie. Duży napływ mieszkańców zanotowano w 2011 roku (636 osób). Liczba ta wydaje się szczególnie wysoka, biorąc pod uwagę wartość wskaźnika w 2010 roku, który wyniósł 270. W latach 2013-2014 wskaźnik oscylował wokół wartości 600 (2013 – 615, 2014 – 608 osób). W 2015 roku zanotowano spadek, saldo migracji wewnętrznych wyniosło 437. Wysoka, dodatnia wartość wskaźnika świadczyć może o atrakcyjności Gminy, która przyciąga nowych mieszkańców.

Od 2010 do 2013 roku wskaźnik migracji zagranicznych przyjmował wartości ujemne, osiągając najniższy poziom w roku 2013 i 2014 (-14).

Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2015⁴⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Infrastruktura społeczna

EDUKACJA

Na terenie gminy dzieci w wieku przedszkolnym korzystają z opieki pięciu przedszkoli gminnych, dwóch publicznych, sześciu prywatnych, i dwóch żłobków prywatnych.

Sieć szkół na terenie gminy jest rozplanowana tak, by dostęp do nich był ułatwiony dla jak największej liczby dzieci, oprócz tego prowadzone są dowozy szkolne. Część szkół wyposażonych jest w boiska, sale gimnastyczne czy pracownie komputerowe. Prowadzone są w nich zajęcia z języków obcych, angielskiego, niemieckiego lub włoskiego. Oferta szkół jest zróżnicowana.

Gmina finansuje zajęcia pozalekcyjne oraz dba o stan techniczny budynków. Na terenie gminy znajdują się:

- 4 szkoły podstawowe:
 - Szkoła Podstawowa w Pecnej;
 - Szkoła Podstawowa *Pod Lipami* w Krosinku;
 - Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie;
 - Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Czapurach;
- 5 zespołów szkół:

⁴⁷ Dane Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące migracji zagranicznych nie są dostępne na 2015 rok.

- Zespół Szkół w Krośnie - szkoła podstawowa i przedszkole;
- Zespół Szkół w Mosinie - szkoła podstawowa i gimnazjum;
- Zespół Szkół w Rogalinu - szkoła podstawowa i gimnazjum;
- Zespół Szkół w Rogalinie - szkoła podstawowa i gimnazjum;
- Zespół Szkół w Daszewicach – szkoła podstawowa i gimnazjum;
- 2 gimnazja:
 - Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Pecnej;
 - Gimnazjum nr 1 w Mosinie.

Na terenie gminy znajdują się również ośrodki oświaty, których to prowadzeniem nie zajmuje się Gmina, są to:

- Zespół Szkół im. Adama Wodźniczki w Mosinie (szkoły ponadgimnazjalne);
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Mosinie;
- szkoły językowe⁴⁸.

Według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2012-2015 zwiększyła się liczba placówek wychowania przedszkolnego. Wzrosła liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego oraz uczniów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych. Spadła natomiast liczba młodzieży w gimnazjach.

Dokładne dane statystyczne dotyczące oświaty i edukacji na terenie gminy w latach 2012 – 2015 znajdują się w poniższej tabeli:

Tabela 13. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	20	22	23	21
Miejsca w przedszkolach	713	830	995	998
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	673	746	815	916
Szkoły podstawowe	12	10	10	10
Uczniowie szkół podstawowych	1789	1779	1956	2211
Szkoły gimnazjalne	8	7	7	7
Uczniowie szkół gimnazjalnych	852	857	829	837
Szkoły ponadgimnazjalne	8	6	6	6
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	375	364	389	386

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁴⁸ Dane pochodzą ze strony internetowej www.mosina.pl [dostęp: 22.07.2016].

Wskaźnikiem ukazującym osiągnięcia uczniów są wyniki egzaminów. W poniższej tabeli zaprezentowano wyniki sprawdzianu szóstoklasisty z 2016 roku uczniów uczęszczających do szkół znajdujących się na terenie Gminy oraz średnie wyniki dla powiatu i województwa. Średnie wyniki dla Gminy Mosina były wyższe od średnich dla powiatu i województwa w przypadku wszystkich części sprawdzianu.

Tabela 14 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty 2016

Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty 2016

Obszar	część pierwsza	część pierwsza - język polski	część pierwsza - matematyka	część druga - język angielski	część druga - język niemiecki	część druga - język hiszpański	część druga - język francuski
Województwo Wielkopolskie	60,8	68,77	52,33	69,96	58,09	-	78,6
Powiat Poznański	63,26	70,86	55,17	75,97	57,96	-	-
Gmina Mosina	63,88	71,11	56,19	76,13	-	-	-

Źródło: Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, dostępne na: www.oke.poznan.pl [dostęp: 7.11.2016].

W przypadku egzaminu gimnazjalnego, w 2016 średnia osiągniętych wyników na terenie Gminy była wyższa niż średnia dla województwa, ale niższa niż średnia dla powiatu, w przypadku: historii i wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego, przedmiotów przyrodniczych, matematyki oraz języka polskiego (na poziomie podstawowym i rozszerzonym). Średnia ta była natomiast wyższa od średniej dla województwa i dla powiatu w przypadku języka niemieckiego (na poziomie podstawowym i rozszerzonym). Szczegółowe dane dotyczące wyników egzaminu gimnazjalnego z 2016 roku przedstawione zostały w następującej tabeli:

Tabela 15 Wyniki egzaminu gimnazjalnego 2016

Wyniki egzaminu gimnazjalnego 2016

obszar	historia, wos	język polski	przedmioty przyrodnicze	matematyka	język angielski poziom podstawowy	język angielski poziom rozszerzony	język niemiecki poziom podstawowy	język niemiecki poziom rozszerzony	język rosyjski poziom podstawowy	język rosyjski poziom rozszerzony	język francuski poziom podstawowy	język francuski poziom rozszerzony	język hiszpański poziom podstawowy	język hiszpański poziom rozszerzony	język włoski poziom podstawowy	język włoski poziom rozszerzony
Województwo Wielkopolskie	55,24	65,73	50,17	47,82	61,95	43,68	54,46	36,83	56,71	91,57	83,04	85,43	70	66,92	-	-
Powiat Poznański	58,41	68,39	53,11	51,06	67,43	47,51	61,53	42,27	66,43	-	71,56	-	30,6	-	-	-
Gmina Mosina	58,15	66,81	52,88	49,93	65,75	46,17	71,5	90	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, dostępne na: www.oke.poznan.pl [dostęp: 7.11.2016].

W roku szkolnym 2015/2016 w szkołach znajdujących się na terenie Gminy zatrudnionych było 380 nauczycieli i 156 pracowników administracji (najwięcej w szkołach podstawowych, kolejno 230 i 83). Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 16 Liczba nauczycieli i pracowników administracji wyrażona w osobach i etatach

	Liczba nauczycieli w osobach	Liczba nauczycieli w etatach	Liczba pracowników administracji w osobach	Liczba pracowników administracji w etatach
Szkoły podstawowe	230	219,80	83	69,25
Gimnazja	105	88,53	29	24,50
Przedszkola	45	40,31	44	38,75
Razem	380	348,64	156	132,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mosinie, Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych.

W roku szkolnym 2015/2016 przyznano 255 stypendiów socjalnych oraz 9 zasiłków szkolnych.

W 2015 roku Gmina Mosina otrzymała następujące celowe dotacje na działania z zakresu oświaty:

Tabela 17 Dotacje, które otrzymała Gmina Mosina w 2015 roku na działania z zakresu oświaty

Lp.	Tytuł dotacji	Otrzymana kwota
1.	Sfinansowanie zakupu wyposażenia szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczenia	200.614,97
2.	Dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym	170.114,00
3.	Dotacja w zakresie wychowania przedszkolnego	1.574.701,00
4.	Dofinansowanie zakupu podręczników „Wyprawka szkolna”	29.518,30
5.	Rządowy program „Bezpieczna+”	20.785,60
	RAZEM	1.995.733,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mosinie, Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie Gminy Mosina znajdują się następujące obiekty pełniące funkcje kulturalne:

- Galeria Miejska w Mosinie działająca pod patronatem Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu – mieści się w zabytkowym budynku dawnej bożnicy żydowskiej. Swoją działalność rozpoczęła w 1993 roku z inicjatywy prof. Bogdana Wegnera i Jacka Strzeleckiego. Jej działalność utrzymywana jest ze środków miejskich. Wstęp do galerii jest bezpłatny, a na jej terenie nie prowadzi się sprzedaży. W Galerii odbywają się również zajęcia plastyczne dla dzieci, koncerty i spotkania autorskie⁴⁹.
- Izba Muzealna – działa od 1985 roku. Jej główne zadania to: gromadzenie opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów w formie wystaw i udzielanie informacji, które są poparte odpowiednimi dokumentami lub fotografiami. W Izbie zgromadzonych jest 699 eksponatów⁵⁰.

⁴⁹ Wszystkie te dane pochodzą ze strony internetowej www.mosina.pl [dostęp: 22.07.2016].

⁵⁰ Tamże.

- Mosiński Ośrodek Kultury – głównym celem działalności MOKu jest „organizowanie i prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury poprzez działania skierowane na rozwijanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz promocję działań kulturalnych”⁵¹. W MOKu prowadzone są zajęcia wokalnno-muzyczne, informatyczne, taneczne, plastyczne, ceramiczne. Organizowane są również liczne imprezy, jedną z najważniejszych są Ogólnopolskie Dni Artystyczne z Gitarą, które promują niekomercyjną muzykę gitarową⁵².

Na terenie gminy funkcjonuje również Mosińska Biblioteka Publiczna, która powstała w 1947 roku. Jej filie działają w:

- Czapurach;
- Daszewicach;
- Krosinku;
- Pecnej;
- Rogalinku.

Świetlice wiejskie działają w miejscowościach Dymaczewo Stare, Dymaczewo Nowe, Mieczewo, Nowinki, Sowinki, Świątniki, Żabinko, Krajkowo, Daszewice, Pecna, Wiórek, Krosno, Czapury, Krosinko, Rogalinek i Radzewice. W każdej świetlicy organizowane są zajęcia aktywizujące i integrujące społeczność lokalną.

Na terenie gminy znajduje się Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mosinie. W jego skład wchodzi:

- Hala sportowa w Mosinie przy ul. Szkolnej 1;
- Stadion sportowy w Mosinie przy ul. Konopnickiej 29;
- Przystań Żeglarska w Dymaczewie Nowym;
- Boisko Orlik w Krośnie ul. Krasickiego 16;
- Miejsce wykorzystywane do kąpielii Glinianki;
- Boisko trawiaste w Rogalinie;

⁵¹ Strona internetowa Mosińskiego Ośrodka Kultury, dostępna na: www.kultura.gmina.pl [dostęp: 22.07.2016].

⁵² Tamże.

- Boisko trawiaste w Rogalinku;
- Boisko trawiaste w Mieczewie;
- Boisko trawiaste w Nowinkach;
- Boisko trawiaste w Krajkowie;
- Boisko wielofunkcyjne w Dymaczewie Starym;
- Boisko ze sztucznej trawy w Czapurach;
- Boisko trawiaste w Dymaczewie Nowym⁵³.
- Boisko wielofunkcyjne w Pecnej,

Przy organizacji imprez sportowych OSiR współpracuje z Mosińskim Ośrodkiem Kultury oraz organizacjami pozarządowymi. Najważniejsze imprezy to Otwarty Turniej Wiosny Formacji Tanecznych i Solistów, Turniej Aerobiku, Dni Mosiny, Bieg Eleganta, Sztafeta Pamięci⁵⁴. Na terenie gminy działa również Halowa Liga Piłki Nożnej.

Z inicjatywy gmin: Mosina, Puszczykowo, Komorniki i Stęszew, przy współpracy z Wielkopolskim Parkiem Narodowym powstał projekt „Aktywna Trójka”, czyli trasy trzech aktywności po Wielkopolskim Parku Narodowym. Wyznaczona została sieć tras w formie zamkniętych pętli. Przeznaczone są one do uprawiania nordic walking, biegania, a w zimie dla narciarstwa biegowego. Na całym terenie objętym projektem znajdują się cztery (powiązane trzema łącznikami o łącznej długości 5,7 km) pętle:

- mosińska (7,4 km);
- stęszewska (12,2 km);
- komornicka (10.1km);
- puszczykowska (20 km)⁵⁵.

⁵³ Informacje ze strony OSiR w Mosinie, dostępne na: www.osirmosina.pl [dostęp: 22.07.2016].

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Wszystkie te dane pochodzą ze strony internetowej www.mosina.pl [dostęp: 22.27.2016].

Rysunek 18 Trasy trzech aktywności

Źródło: Strona internetowa Gminy Mosina www.mosina.pl

OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy działa 10 (publicznych i prywatnych) ośrodków dbających o zdrowie i życie mieszkańców. Wśród nich należy wymienić Wielkopolskie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów w Ludwikowie. „Podstawowym zadaniem WCPiT jest udzielanie specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń w zakresie chorób płuc i gruźlicy oraz towarzyszących im chorób wewnętrznych, diagnostyki chorób płuc, chirurgii klatki piersiowej, chemioterapii nowotworów, prowadzenie działalności dydaktycznej, naukowo - badawczej oraz promocja zdrowia⁵⁶”. Do zadań pracowników Centrum należy m.in.:

- diagnozowanie oraz leczenie chorób płuc i oskrzeli;
- diagnozowanie i leczenie gruźlicy;
- diagnozowanie i leczenie systemowe raka płuca;
- zabiegi chirurgiczne w obrębie klatki piersiowej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie Gminy w 2015 roku udzielono 116 259 porad przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz 125 643 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

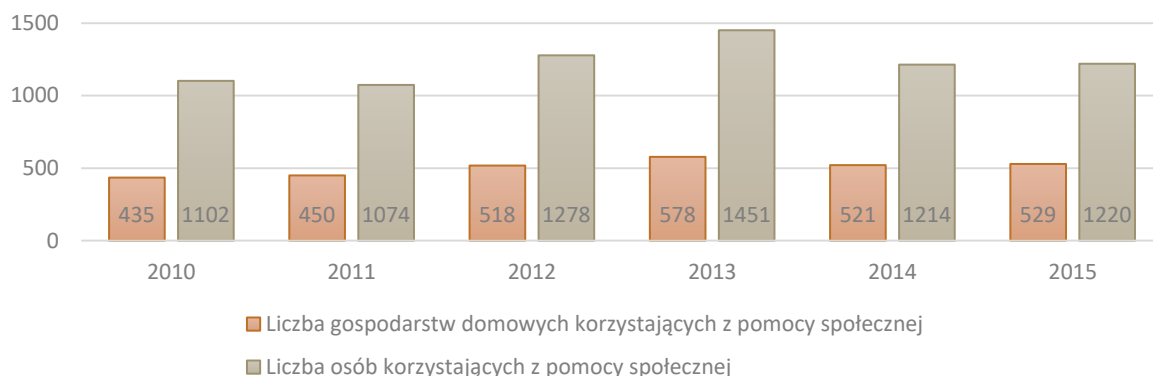
W Mosinie działa także zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz 9 aptek.

POMOC SPOŁECZNA

Na przestrzeni lat 2010 – 2015 liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej zmieniała się. W 2010 roku takich gospodarstw było 435, a osób 1 102. Przez kolejne lata liczba ta stopniowo wzrastała, by w roku 2013 osiągnąć poziom 578 gospodarstw domowych oraz 1 451 osób. Następnie zaobserwować można było spadek, w 2014 roku na terenie gminy Mosina z pomocy społecznej korzystało 521 gospodarstw domowych, liczba osób korzystających w tej formy pomocy wyniosła 1 214. W roku 2015 analizowane wartości plasowały się na podobnym poziomie, co w roku poprzedzającym, z pomocy społecznej korzystało 529 rodzin, 1220 osób.

⁵⁶ Strona Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów, dostępne na: <http://wcpit.pl/pl/o-nas/misja,7> [dostęp: 7.11.2016].

Wykres 7. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie Gminy funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie. Pomocy społecznej udziela się w nim z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej):

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pracownicy Ośrodka przyznają świadczenia, w tym:

1. świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały;

- zasiłek okresowy;
 - zasiłki celowe (w tym: na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, specjalne zasiłki celowe, na ekonomiczne usamodzielnienie);
2. Świadczenie niepieniężne:
- schronienie, posiłek, niezbędne ubranie;
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne;
 - składki na ubezpieczenia społeczne;
 - pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie;
 - sprawienie pogrzebu;
 - praca socjalna;
 - poradnictwo specjalistyczne;
 - interwencja kryzysowa;
 - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy;
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia;
 - pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

W ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie działają:

- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- Grupa wsparcia;
- Punkt terapeutyczny dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie;
- Punkt informacyjno-konsultacyjny;
- Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

BEZPIECZEŃSTWO

O bezpieczeństwo mieszkańców Gminy dbają:

- pracownicy Komisariatu Policji w Mosinie;
- pracownicy znajdującej się w Mosinie Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 9 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu;

- ochotnicy zrzeszeni w Ochotniczej Straży Pożarnej w Mosinie;
- pracownicy Straży Miejskiej w Mosinie

Teren Gminy został podzielony na cztery rejony, do których przyporządkowani zostali Dzielnicowi. W przypadku terenów wiejskich jeden policjant przypada na ok. 8 500 mieszkańców. Wpływa to może na obniżenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz brak zaufania do dzielnicowego.

Aktywność społeczna

Aktywność ludności gminy koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja życia społecznego.

Na terenie gminy działają między innymi następujące organizacje pozarządowe⁵⁷:

- Stowarzyszenie Ambitio, wspierające rady rodziców w realizacji programu wychowawczego i profilaktycznego szkół;
- Mosińsko – Puszczykowskie Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Dr Tadeusza Adama Jakubiaka;
- Uczniowski Klub Sportowy ORLIK Mosina;
- Stowarzyszenie Miłośników Mieczewa „Mieczewo-nasze miejsce”, którego celem jest rozwijanie i propagowanie inicjatyw sprzyjających rozwojowi społecznemu sołectwa Mieczewo;
- Koło DĄB Towarzystwa Przyjaciół Lasu;
- Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna Baranówko, realizujące zadania w zakresie kultury, sztuki i edukacji;
- Stowarzyszenie Praworządna Gmina, wspierające rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
- Mosińskie Stowarzyszenie Kulturalno –Oświatowe, inicjujące działania z zakresu kultury i oświaty;
- Fundacja Stworzenia Pana Smolenia, wspierająca osoby w trudniej sytuacji rodzinnej;

⁵⁷ Baza Gminnych Organizacji Pozarządowych, dostępne na: http://mosina.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=220&strona=1 [dostęp: 17.10.2016].

- Automobilklub Wielkopolski, popularyzujący sporty motorowe;
- Nadwarciańskie Stowarzyszenie Obywatelskie, prowadzące działalność oświatową;
- Nowoczesna Rzeczpospolita Mosińska, wspierająca działania samorządu terytorialnego;
- Hufiec Poznań - Rejon Związku Harcerstwa Polskiego Ośrodek Mosina;
- Uczniowski Klub Sportowy KROTOWSKI;
- Stowarzyszenie Muzyczne- ORKIESTRA DĘTA im. harcmistrza Antoniego Jerzaka w Mosinie;
- Towarzystwo Przyjaciół Dębów Rogalińskich;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jedyńki, upowszechniające kulturę fizyczną i sport;
- Uczniowski Klub Sportowy KOTWICA Rogalinek, propagujący rozwój sportu i turystyki wodnej;
- Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich POMOC MALTAŃSKA Dom Pomocy Maltańskiej - Środowiskowy Dom Samopomocy;
- Polski Związek Wędkarski Koło 117 Rogalin;
- Mosińskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych;
- Mosiński Klub Żeglarski;
- Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym im. Św. Antoniego;
- Gminne Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie w Mosinie;
- Ochotnicza Straż Pożarna (w Mosinie, Radzewicach, Nowinkach, Pecnej, Krajkowie i Żabinku);
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Radzewicach;
- Wiejskie Stowarzyszenie Integracyjne WIESTIN;
- Polski Związek Wędkarski Koło Nr 27 Mosina – Miasto;
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 28 Mosina Hobby;
- Mosiński Chór Kościelny p.w. Św. Cecylii;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Jedność;
- Klub Sportowy 1920 Mosina;
- Uczniowski Klub Sportowy Mosińska Jedyńka;
- Mosińskie Towarzystwo Gitarowe;

- Fundacja rodziny Rozenblat;
- Stowarzyszenie Przyjaciele z Wiejskiej;
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Mosińskiej;
- Klub Abstynentów MOSINIAK;
- Mosińskie Stowarzyszenie Miłośników Zabytkowych Kolei Żelaznych;
- Mosińskie Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Holenderskiej;
- Mosińskie Stowarzyszenie Rozwoju Produkcji Trzody Chlewnej;
- Mosińskie Towarzystwo Szachowe 64;
- Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski w Mosinie;
- Wielkopolski Klub Tatarnictwa Jaskiniowego;
- Koło Gospodyń Wiejskich Krosinko;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym DROGA.

Frekwencja w wyborach prezydenckich i parlamentarnych

O aktywności społecznej mieszkańców świadczyć może frekwencja podczas wyborów. Poniżej przedstawiono wyniki dla poszczególnych okręgów wyborczych na terenie Gminy.

Frekwencja w Wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 roku w poszczególnych okręgach zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 18 Frekwencja w wyborach parlamentarnych

Nazwa jednostki	Nr	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Czapury ul. Poznańska 78</u> <u>61-160 Poznań</u>	1	1679	1036	61.34%
<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Czapury ul. Poznańska 78</u> <u>61-160 Poznań</u>	2	996	492	49.25%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Daszewice ul. Piotrowska 3</u> <u>61-160 Poznań</u>	3	1336	845	63.01%

<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Rogalinek ul. Kościelna 3</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>4</u>	<u>1378</u>	<u>742</u>	53.77%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Rogalin ul. Poznańska 2</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>5</u>	<u>829</u>	<u>367</u>	44.27%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Mieczewo ul. Szeroka 3</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>6</u>	<u>734</u>	<u>421</u>	58.23%
<u>Klub Rolnika</u> <u>Sowinki 1C</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>7</u>	<u>629</u>	<u>321</u>	51.03%
<u>Centrum Kształcenia</u> <u>Nowinki ul. Powstańców</u> <u>Wielkopolskich 3</u> <u>62-053 Mosina</u>	<u>8</u>	<u>1012</u>	<u>500</u>	49.41%
<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Pecna ul. Szkolna 19</u> <u>62-053 Mosina</u>	<u>9</u>	1520	<u>768</u>	50.53%
<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Krosinko ul. Wiejska 43</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>10</u>	1176	<u>607</u>	51.62%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Krosno ul. Główna 43</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>11</u>	<u>803</u>	<u>382</u>	47.57%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Krosno ul. Piaskowa 6</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>12</u>	1120	<u>660</u>	58.93%
<u>Specjalny Ośrodek Szkolno -</u> <u>Wychowawczy</u> <u>Mosina ul. Kościelna 2</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>13</u>	1073	<u>571</u>	53.22%
<u>Szkoła Podstawowa Nr 1</u> <u>Mosina ul. Szkolna 1</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>14</u>	1357	825	60.80%
<u>Przedszkole Nr 4</u> <u>Mosina ul. Kasprowicza 28</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>15</u>	<u>1004</u>	<u>582</u>	57.97%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Mosina ul. Krasickiego 16</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>16</u>	1405	<u>888</u>	63.20%

<u>Mosiński Ośrodek Kultury</u> <u>Mosina ul. Dworcowa 4</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>17</u>	<u>910</u>	<u>519</u>	57.03%
<u>Przedszkole Nr 2</u> <u>Mosina ul. Powstańców</u> <u>Wielkopolskich 1</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>18</u>	1548	<u>814</u>	52.58%
<u>Zespół Szkół im. Adama</u> <u>Wodziczki</u> <u>Mosina ul. Topolowa 2</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>19</u>	<u>1156</u>	<u>718</u>	62.11%
<u>Zespół Szkół w Mosinie</u> <u>Mosina ul. Sowiniecka 75</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>20</u>	898	<u>526</u>	58.57%
<u>Zespół Szkół w Mosinie</u> <u>Mosina ul. Sowiniecka 75</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>21</u>	<u>924</u>	<u>585</u>	63.31%
<u>Szpital w Ludwikowie</u> <u>Ludwikowo Leśna 1</u> <u>62-050 Mosina</u>	22	144	85	59,03%

Źródło: Dane Państwowej Komisji Wyborczej, dostępne na: parlament2015.pkw.gov.pl [dostęp: 24.10.2016].

Frekwencja w Polsce wynosiła 50,92%, a na terenie Gminy Mosina – 56,07%. W wielu okręgach wyborczych frekwencja była wyższa niż ta, na terenie całego kraju.

Frekwencja w II turze wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 roku prezentowały się natomiast następująco:

Tabela 19 Frekwencja w wyborach prezydenckich

Nazwa jednostki	Nr	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Czapury ul. Poznańska 78</u> <u>61-160 Poznań</u>	<u>1</u>	<u>1623</u>	<u>1040</u>	64.08%

<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Czapury ul. Poznańska 78</u> <u>61-160 Poznań</u>	<u>2</u>	<u>1007</u>	<u>576</u>	57.20%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Daszewice ul. Piotrowska 3</u> <u>61-160 Poznań</u>	<u>3</u>	<u>1322</u>	<u>882</u>	66.72%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Rogalinek ul. Kościelna 3</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>4</u>	<u>1380</u>	<u>845</u>	61.23%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Rogalin ul. Poznańska 2</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>5</u>	<u>874</u>	<u>497</u>	56.86%
<u>Świetlica Wiejska</u> <u>Mieczewo ul. Szeroka 3</u> <u>62-022 Mosina</u>	<u>6</u>	<u>730</u>	<u>442</u>	60.55%
<u>Klub Rolnika</u> <u>Sowinki 1C</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>7</u>	<u>619</u>	<u>339</u>	54.77%
<u>Centrum Kształcenia</u> <u>Nowinki ul. Powstańców</u> <u>Wielkopolskich 3</u> <u>62-053 Mosina</u>	<u>8</u>	<u>1007</u>	<u>536</u>	53.23%
<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Pecna ul. Szkolna 19</u> <u>62-053 Mosina</u>	<u>9</u>	<u>1510</u>	<u>826</u>	54.70%
<u>Szkoła Podstawowa</u> <u>Krosinko ul. Wiejska 43</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>10</u>	<u>1178</u>	<u>664</u>	56.37%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Krosno ul. Główna 43</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>11</u>	<u>811</u>	<u>471</u>	58.08%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Krosno ul. Główna 43</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>12</u>	<u>1095</u>	<u>693</u>	63.29%
<u>Specjalny Ośrodek Szkolno -</u> <u>Wychowawczy</u> <u>Mosina ul. Kościelna 2</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>13</u>	<u>1059</u>	<u>636</u>	60.06%
<u>Szkoła Podstawowa Nr 1</u> <u>Mosina ul. Szkolna 1</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>14</u>	<u>1369</u>	<u>863</u>	63.04%

<u>Przedszkole Nr 4</u> <u>Mosina ul. Kasprowicza 28</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>15</u>	<u>1014</u>	<u>643</u>	63.41%
<u>Zespół Szkół</u> <u>Mosina ul. Krasickiego 16</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>16</u>	<u>1348</u>	<u>877</u>	65.06%
<u>Mosiński Ośrodek Kultury</u> <u>Mosina ul. Dworcowa 4</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>17</u>	<u>891</u>	<u>540</u>	60.61%
<u>Przedszkole Nr 2</u> <u>Mosina ul. Powstańców</u> <u>Wielkopolskich 1</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>18</u>	<u>1542</u>	<u>895</u>	58.04%
<u>Zespół Szkół im. Adama</u> <u>Wodziczki</u> <u>Mosina ul. Topolowa 2</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>19</u>	<u>1151</u>	<u>754</u>	65.51%
<u>Zespół Szkół w Mosinie</u> <u>Mosina ul. Sowiniecka 75</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>20</u>	<u>890</u>	<u>585</u>	65.73%
<u>Zespół Szkół w Mosinie</u> <u>Mosina ul. Sowiniecka 75</u> <u>62-050 Mosina</u>	<u>21</u>	<u>918</u>	<u>626</u>	68.19%
<u>Szpital w Ludwikowie</u> <u>Ludwikowo Leśna 1</u>	22	214	88	41,12%

Źródło: Dane Państwowej Komisji Wyborczej, dostępne na: prezydent2015.pkw.gov.pl [dostęp: 24.10.2016].

Frekwencja w Polsce wynosiła 55,34%, a na terenie Gminy Mosina – 60,79%. W wielu okręgach wyborczych frekwencja była wyższa niż ta, na terenie całego kraju.

Budżet obywatelski

Od 1 czerwca 2016r. zgodnie z Uchwałą nr XXXI/256/16 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 17 maja 2016r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Mosina na temat części Budżetu Gminy Mosina na 2017 rok, przeznaczonej do zrealizowania w formie budżetu obywatelskiego została przeprowadzona kampania informacyjna Budżetu Obywatelskiego Gminy Mosina.

Mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania projektów. Po fazie składania propozycji zadań inwestycyjno-remontowych do BOGM⁵⁸, miała miejsce formalna weryfikacja złożonych kart przez Referaty Urzędu Miejskiego w Mosinie. Łącznie wpłynęły 52 karty.

Spośród wszystkich 52 propozycji, po uwzględnieniu w/w kryteriów i wnikliwej analizie propozycji zadań, Zespół Programowy ds. BOGM zatwierdził pozytywnie 36 kart zadań inwestycyjno-remontowych, przewidzianych do realizacji w 2017r. Odrzuconych zostało 13 zgłoszeń.

⁵⁸ Budżet Obywatelski Gminy Mosina

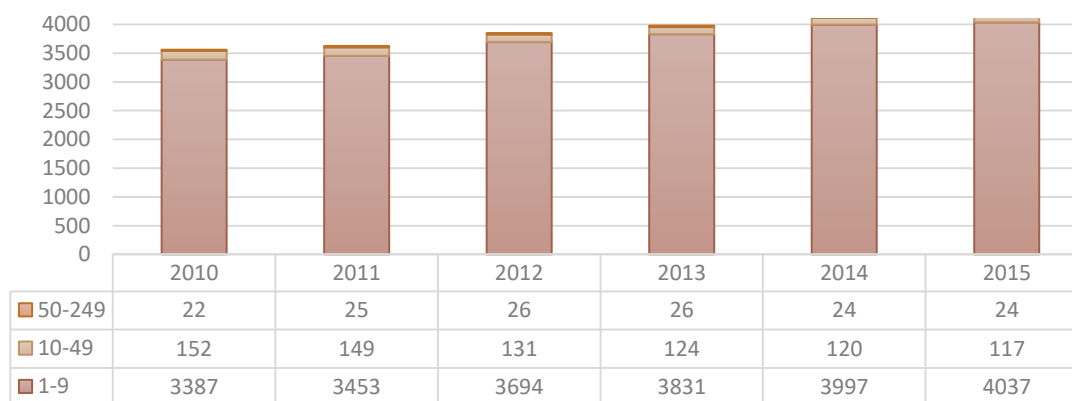
7.4. Sfera gospodarcza

LICZBA I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH⁵⁹

Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych największą grupę w 2015 roku stanowiły najmniejsze przedsiębiorstwa, zatrudniające od 1 do 9 osób (4037 przedsiębiorstw). Znacznie mniej funkcjonowało przedsiębiorstw średnich, zatrudniających 10-49 osób (117 przedsiębiorstw). Podmiotów zatrudniających od 50 do 249 osób znajdowało się w regionie tylko 24.

W latach 2010 – 2015 liczba podmiotów gospodarczych stale wzrastała. W roku 2010 ich liczba wynosiła 3561, a w 2015 – 4178, wzrosła więc o 17,3%. Powstało wiele małych przedsiębiorstw (wzrost z 3387 do 4037 przedsiębiorstw w ciągu 6 lat), a liczba średnich zmalała (spadek ze 152 w 2010 roku do 117 w roku 2015). Niewielkie wahania odnotować można w grupie przedsiębiorstw dużych, ich liczba w 2010 roku wynosiła 22, a w 2015 do 24.

Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON⁶⁰ na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku na terenie gminy Mosina zdecydowaną większość stanowiły podmioty z sektora prywatnego (4098). Grupę tę tworzyły przede wszystkim osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą (3443) oraz spółki handlowe (256). Mniej było spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (34), stowarzyszeń i organizacji społecznych (75), fundacji

⁵⁹ Dane dotyczące zdobyte z Banku Danych Lokalnych mogą nieznacznie różnić się od danych zaprezentowanych w podrozdziale 3.2. Dane te pochodzą z różnych źródeł.

⁶⁰ REGON - Rejestr Gospodarki Narodowej.

(13) oraz spółdzielni (11). Dla porównania, w 2015 roku na obszarze gminy znajdowało się 58 podmiotów z sektora publicznego.

W latach 2010 – 2015, o 585 wzrosła liczba podmiotów z sektora prywatnego, w tym o 396 przedsiębiorstw powiększyła się grupa osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Liczba przedsiębiorstw z sektora publicznego wzrosła natomiast z 48 w 2010 roku do 58 w roku 2015.

Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	48	56	59	61	59	58
Sektor prywatny ogółem, w tym:	3513	3571	3792	3920	4080	4098
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3047	3077	3245	3348	3460	3443
Spółki handlowe	151	167	194	207	234	256
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	34	34	36	36	34	34
Spółdzielnie	8	8	7	10	11	11
Fundacje	7	6	6	7	8	13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	57	60	65	66	69	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON (Rejestr Gospodarki Narodowej) podmioty gospodarki narodowej, podzielono według rodzajów Polskiej Klasyfikacji Działalności. Wśród wszystkich podmiotów nowo zarejestrowanych (dane za rok 2015) na terenie gminy Mosina najwięcej jest tych, których pracownicy zajmują się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (100 podmiotów). Mniej liczną grupę

stanowią nowe przedsiębiorstwa zajmujące się budownictwem (63), działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (36) oraz przetwórstwem przemysłowym (22). Na terenie gminy natomiast nie zarejestrowano w omawianym okresie organizacji i zespołów eksterytorialnych oraz podmiotów z sektorów świadczących usługi z zakresu:

- górnictwa i wydobywania;
- dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją;
- administracji publicznej i obrony narodowej.

Szczegółowe dane zawarte są w poniższej tabeli:

Tabela 21 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w 2015 roku

Sołectwo	SEKCJE PKD ⁶¹ 2007 ⁶²																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SiT	U	SUMA
1. Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna	0	0	0	0	0	3	3	2	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	11

⁶¹ PKD - Polska Klasyfikacja Działalności.

⁶² A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B - górnictwo i wydobywanie

C - przetwórstwo przemysłowe

D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F - budownictwo

G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

H - transport i gospodarka magazynowa

I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J - informacja i komunikacja

K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

P - edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

U - organizacje i zespoły eksterytorialne

Sołectwo	SEKCJE PKD ⁶¹ 2007 ⁶²																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SiT	U	SUMA
2. Baranówko	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3. Borkowice, Bolestawiec	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5
4. Czapury	0	0	1	0	0	2	8	1	1	3	1	1	6	2	0	1	1	1	2	0	31
5. Daszewice	0	0	2	0	0	3	6	1	0	0	2	0	3	2	0	1	1	1	6	0	28
6. Nowinki, Drużyna	0	0	0	0	0	0	6	1	1	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	11
7. Dymaczewo Nowe	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
8. Dymaczewo Stare	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
9. Krajkowo, Baranowo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10. Krosno	0	0	4	0	0	4	10	0	0	1	5	1	5	1	0	2	0	0	1	0	34
11. Krosinko, Ludwikowo	0	0	1	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	12
12. Mieczewo	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3

Sołectwo	SEKCJE PKD ⁶¹ 2007 ⁶²																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SiT	U	SUMA
13. Pecna, Konsantynowo	1	0	1	0	0	4	5	3	0	1	3	0	1	1	0	0	0	0	1	0	21
14. Radzewice	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	5
15. Rogalin	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3
16. Rogalinek	0	0	1	0	0	4	5	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	14
17. Sasinowo	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
18. Sowinki, Sowiniec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	4
19. Świątniki	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
20. Wiórek	0	0	0	0	0	1	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7
21. Żabinko	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
22. Mosina – obszar miejski	1	0	10	1	0	33	40	9	5	10	7	3	12	7	0	3	7	3	14	0	165
OGÓŁEM	4	0	22	2	0	63	100	20	9	16	22	6	36	18	0	9	13	5	26	0	371

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku na terenie gminy Mosina zdecydowaną większość nowo zarejestrowanych podmiotów stanowiły te z sektora prywatnego (345). Grupę tę tworzyły przede wszystkim osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą (326). Mniej było spółek handlowych (1) spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (1), stowarzyszeń i organizacji społecznych (6) oraz fundacji (4). Nie został zarejestrowany żaden podmiot z sektora publicznego.

Tabela 22. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w 2015 roku⁶³

	2015
OGÓŁEM, w tym:	375
Sektor publiczny ogółem	0
Sektor prywatny ogółem, w tym:	345
<i>Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą</i>	326
<i>Spółki handlowe</i>	1
<i>Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego</i>	1
<i>Spółdzielnie</i>	0
<i>Fundacje</i>	4
<i>Stowarzyszenia i organizacje społeczne</i>	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane dotyczące wszystkich podmiotów gospodarczych w podziale na sołectwa i obszar miejski Gminy zaprezentowano w podrozdziale 5.2.3. *Działalność gospodarcza*.

⁶³ Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, według przyjętej metodologii nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem. Ponadto w związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON podmiotów, dla których nie wszystkie informacje wchodzące w zakres przedmiotowy rejestru REGON są wypełnione. Brak informacji może dotyczyć: przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem.

Na terenie Gminy Mosina działają również przedsiębiorstwa, które zarejestrowane są w innym miejscu. Wśród nich wymienić należy między innymi:

- Przedsiębiorstwo zaopatrujące w wodę blisko 800 tys. mieszkańców Poznania oraz pobliskich gmin. Sieć wodociągowa przedsiębiorstwa rozciąga się na długości ponad 2,3 tys. km.
- Producent systemów budowlanych, oferujący energooszczędne materiały budowlane.

ROLNICTWO⁶⁴.

Na terenie gminy Mosina znajduje się:

- 99 gospodarstw zajmujących się hodowlą bydła, posiadających łącznie 2997 jego sztuk;
- 135 gospodarstw zajmujących się hodowlą trzody chlewnej, posiadających łącznie 11 856 jej sztuk;
- 32 gospodarstwa zajmujące się hodowlą koni, posiadające ich łącznie 182;
- 66 gospodarstw zajmujących się hodowlą drobiu, posiadających łącznie 616 337 jego sztuk.

Natomiast 369 gospodarstw zajmuje się uprawą zbóż, w tym 367 uprawia zboża podstawowe, 105 – ziemniaki, 26 – rzepak, a 25 – buraki cukrowe.

Ogółem, zgodnie z danymi zebranymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego 2010, na terenie Gminy Mosina znajdowało się 794 gospodarstw.

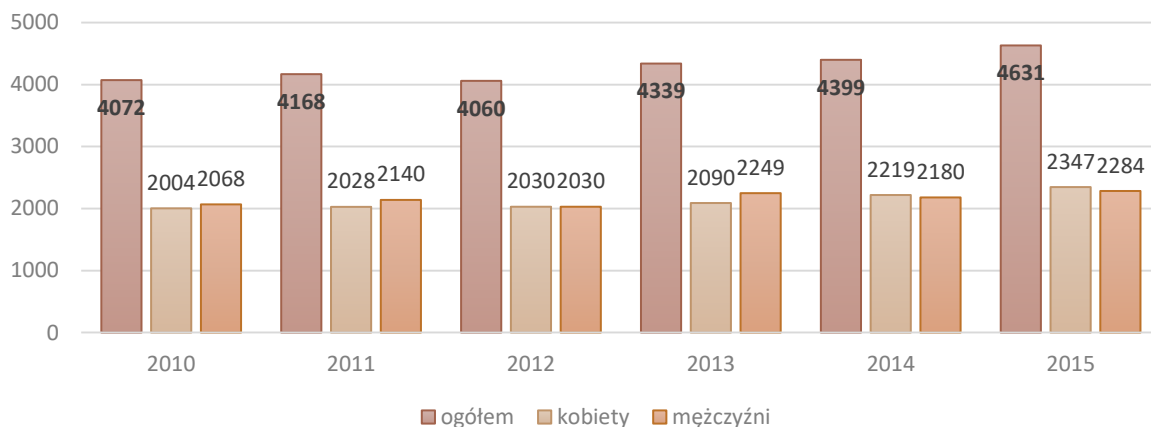
ZATRUDNIENIE

Liczba pracujących na przestrzeni lat 2010 – 2015 kształtowała się na podobnym poziomie. W 2010 roku ich liczba wyniosła 4 072, a w 2015 – 4 631. Liczba pracujących kobiet i mężczyzn jest do siebie podobna, w 2015 roku pracujących kobiet było 2 347, a mężczyzn 2 284. W roku 2012 liczba ta była taka sama, pracowało 2 030 kobiet i 2 030 mężczyzn.

⁶⁴ Dane dotyczące rolnictwa pochodzą z Banku Danych Lokalnych, dostępne na: bdl.stat.gov.pl [dostęp: 14.10.2016].

Należy zaznaczyć, że dane te wykluczają osoby pracujące w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach oraz zakłady osób fizycznych o liczbie pracujących do 9 osób.

Wykres 9. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie gminy w latach 2010-2015

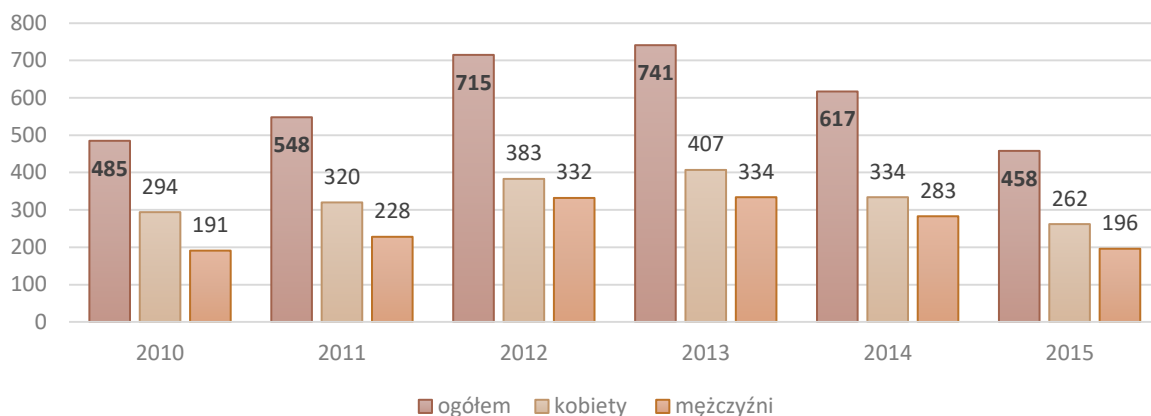
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku na terenie powiatu poznańskiego mieszkało 4720 zarejestrowanych bezrobotnych. Ich liczba zmalała w porównaniu z rokiem 2010, kiedy to zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 5028. Należy jednak zaznaczyć, że zaobserwowany duży wzrost liczebności tej grupy w latach 2012-2013, kiedy to było ich kolejno 7123 i 7124. Na przestrzeni omawianych lat, liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę bezrobotnych mężczyzn. W 2015 roku zarejestrowanych było 1951 bezrobotnych mężczyzn i 2769 bezrobotnych kobiet.

Podobnie, w 2015 roku na terenie gminy Mosina mieszkało 458 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 262 kobiety i 196 mężczyzn. Na przestrzeni lat liczba ta zmieniała się. W roku 2010 wynosiła 485, by w 2013 wzrosnąć do 741. W latach 2014 – 2015 zanotowano dużą zmianę – liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła z 617 do 458. Na przestrzeni wspomnianych lat niezmiennie liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę niezatrudnionych mężczyzn. W 2015 roku kobiety stanowiły 57,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 10. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2010-2015

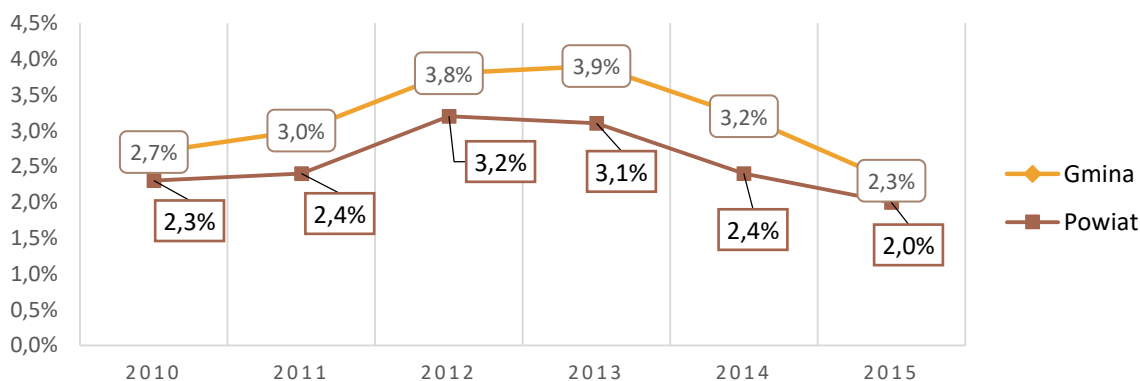

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik udziału zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w roku 2015 wynosił 2,3%, wartość ta jest najniższa biorąc pod uwagę okres 2010 – 2015. Wskaźnik ten najwyższy poziom osiągnął natomiast w roku 2013, wynosił 3,9%.

Należy podkreślić, że poziom bezrobocia na terenie Gminy Mosina jest bardzo niski (dla porównania (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla całej Polski wynosi 6,5%). Jednocześnie trzeba zauważyć, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był wyższy na terenie Gminy Mosina niż na terenie powiatu poznańskiego na przestrzeni wszystkich omawianych lat.

Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

7.5. Sfera techniczna

DROGI I KOMUNIKACJA

Gmina Mosina jest dobrze skomunikowana z pozostałymi obszarami powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego. Do Mosiny (lub w jej bliskie okolice) można dotrzeć za pomocą:

- pociągu;
- komunikacji autobusowej;
- prywatnego samochodu.

Międzynarodowe lotnisko Poznań-Ławica znajduje się w odległości 25 km od Mosiny. To znaczne ułatwienie dla mieszkańców oraz przedsiębiorców działających na terenie gminy. Pozwala na komfortowe i przede wszystkim szybkie podróżowanie nie tylko między polskimi miastami, ale także krajami Europy i świata.

Na terenie Mosiny znajdują się dworzec kolejowy Mosina (przez którą przejeżdżają pociągi relacji Poznań Główny - Wrocław Główny, co pozwala na szybkie przemieszczanie się na wyżej wymienionej trasie) oraz przystanki osobowe: Drużyna Poznańska oraz Łowiec (w miejscowości Pecna).

Mieszkańcy mogą również korzystać z komunikacji PKS oraz komunikacji publicznej poznańskiego Zakładu Transportu Miejskiego, na podstawie porozumienia międzygminnego autobusy kursują do Mosiny co najmniej raz w ciągu godziny. Najczęściej kursującą linią jest linia 651 oraz 527. Pozostałe linie kursujące na terenie gminy, obsługiwane przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Mosinie to:

- Linia 691;
- Linia 699;
- Linia 693;
- Linia 692.

Na terenie Gminy Mosina funkcjonują linie: 691 (Mosina – Borkowice), 692 (Mosina – Dymaczewo Nowe), 698 (Mosina – Świątniki), 693 (Mosina – Krajkowo), 699 (Mosina – Mieczewo – Kórnik), 527 (Poznań – Czapury – Kamionki; linia nie jest obsługiwana przez Gminę Mosina, ale w porozumieniu międzygminnym), 651 (Poznań – Mosina; linia nie jest obsługiwana przez Gminę Mosina, ale w porozumieniu międzygminnym). Od 1 września 2016 roku linia 651 kursuje także w nocy.

Linie 691, 699, 692 oraz linia 693 są liniami autobusowymi obsługiwanyymi przez Zakład Usług Komunalnych w Mosinie w ramach działań statutowych związanych z gminną komunikacją zbiorową prowadzonych przez tę jednostkę. Kursują one na trasach komunikacyjnych:

- Linia 691: Mosina Dworzec Kolejowy – Krosno – Drużyna – Borkowice,
- linia 699: : Mosina – Puszczykowo – Rogalinek – Sasinowo – Rogalin – Świątniki – Mieczewo – Kórnik,
- linia 692: Mosina Dworzec Kolejowy – Krosinko – Dymaczewo Stare – Dymaczewo Nowe,
- Linia 693: Mosina – Sowiniec – Sowinki – Baranowo – Krajkowo.

W poniższej tabeli przedstawiono długość tras autobusowych na terenie Gminy Mosina:

Tabela 23 Długość tras autobusowych na terenie Gminy Mosina

Linia	Długość trasy (w jedną stronę)
Linia 691	8,3 km na trasie Mosina d.k. – Borkowice Pętla
Linia 699	31,2 km na trasie Mosina d.k. - Mieczewo
Linia 692	11,4 km na trasie Mosina – Dymaczewo Nowe
Linia 651	3,5 km na obszarze Gminy Mosina
Linia 527	10,30 km na obszarze Gminy Mosina
Linia 693	11,1 km na trasie Mosina – Sowiniec – Krajkowo – Sowinki
Linia 698	Mosina – Rogalinek – Wiórek – Rogalin - Świątniki

Źródło: Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Gminy Mosina

Warto podkreślić także, iż *miejsowości objęte liniami komunikacji autobusowej to 19 z 32 miejscowości, gminy, których ludność stanowi 90,61 % całkowitej liczby mieszkańców Gminy*⁶⁵. Dodatkowo od 1 lipca 2016r. funkcjonuje linia 693, która obsługuje miejscowości: – Sowiniec – Sowinki – Baranowo – Krajkowo.

⁶⁵ Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Gminy Mosina, dostępne na: bip.mosina.pl/zasoby/.../zalacznik_nr_6_sump_mosina_wersja_do_uchwalenia.docx [dostęp: 7.11.2016].

Do Mosiny można również dotrzeć za pomocą własnego samochodu. Gmina jest dość dobrze skomunikowana, przebiegają przez nią drogi gminne, powiatowe oraz wojewódzkie.

Łączna długość dróg w gminie wynosi 226,4 km, z czego:

- 61% stanowią drogi gminne (139 km);
- 29% drogi powiatowe (65,8 km);
- 9,5% drogi wojewódzkie (21,6 km) .

Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy Mosina:

- droga nr 306 Lipnica –Wilczyna –Buk –Stęszew;
- droga nr 430 Poznań –Mosina;
- droga nr 431 Granowo –Dymaczewo Nowe –Mosina –Kórnik.

Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy Mosina to⁶⁶:

Tabela 24 Drogi powiatowe przebiegające przez Gminę Mosina

L.p.	Nr drogi	Przebieg	Długość km	Klasa
1.	2460P	Poznań-gr. powiatu-Czapury-Wiórek-Sasinowo-Rogalinek	9,69	G
2.	2461P	Czapury-Babki-Daszewice-Kamionki-Borówiec-Gądkki	5,389	Z
3.	2462P	Daszewice-Kubalin-Rogalinek	7,087	L
4.	2463P	Mosina (ul. Mostowa, Śremska)-Żabinko-gr. powiatu-Żabno-Grabianowo	6,905	G
5.	2464P	Świątniki-Radzewice-Czmoniec-gr. powiatu-Zbrudzewo	4,259	G
6.	2465P	Mosina (ul. Leszczyńska)-Krosno-Drużyna-Nowinki-gr. powiatu-Iłowiec-Czempiń	8,501	G

⁶⁶ Dane pochodzą ze strony Zarządu Dróg Powiatowych w Poznaniu, dostępnej na: <http://zdp.poznan.pl/mosina/> [dostęp: 7.11.2016].

7.	2466P	Mosina (ul. Wawrzyniaka, Sowiniecka)-Sowiniec- Baranowo-gr. powiatu-Żabno	8,887	Z
8.	2467P	Pecna-gr. powiatu-Grzybno-Żabno	0,112	Z
9.	2469P	Dymaczewo-Borkowice-Drużyna	5,638	Z
10.	2478P	Mieczewo-Dworzyska-Radzewo	0,967	Z
11.	2491P	Borkowice-gr. powiatu-Srocko Wielkie-Piechanin	0,866	L
12.	2495P	Komorniki-Jeziory-Puszczykowo (ul. Dworcowa)	2,787	L
13.	3911P	granica powiatu – Pecna	2,466	L
OGÓŁEM			63,554	

Źródło: Zarządu Dróg Powiatowych w Poznaniu, dostępne na: <http://zdp.poznan.pl/mosina/> [dostęp: 7.11.2016].

W poniższej tabeli zaprezentowano łączną długość dróg z podziałem na ich rodzaj:

Tabela 25 Rodzaj i długość dróg na terenie Gminy Mosina

Rodzaj dróg	Orientacyjna łączna długość dróg na terenie gminy
wojewódzkie	23,0 km
powiatowe	64,4 km
gminne publiczne	134,2 km
inne	40,0 km

Źródło: Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Gminy Mosina

Drogi gminne stanowią 61% wszystkich dróg Gminy. Charakteryzują się one niskim poziomem utwardzenia – tylko 21% z nich jest utwardzonych (natomiast wszystkie drogi wojewódzkie i powiatowe są utwardzone)⁶⁷.

Wizualna ocena nawierzchni (według metody BIKB-IBDM – opracowanej przez K. Błazejowskiego i rozwijanej przy współpracy z Instytutem Badawczym Dróg i Mostów w

⁶⁷Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Gminy Mosina, dostępne na: bip.mosina.pl/zasoby/.../zalacznik_nr_6_sump_mosina_wersja_do_uchwalenia.docx [dostęp: 7.11.2016].

Warszawie⁶⁸) jest pozytywna w przypadku większości z wyodrębnionych odcinków dróg na terenie Gminy Mosina. Na 1134 wyodrębnionych części dróg:

- stan 673 oceniony został jako *bardzo dobry*;
- stan 207 oceniony został jako *dobry*;
- stan 112 oceniony został jako *ostrzegawczy*;
- stan 85 oceniony został jako *zły*;
- stan 57 oceniony został jako *bardzo zły*⁶⁹.

Na ocenę końcową największy wpływ miały:

- uszkodzenia powierzchniowe;
- odkształcenia nawierzchni;
- uszkodzenia strukturalne⁷⁰.

Dość poważnym problemem gminy jest brak bezpośredniego połączenia z drogami ponadwojewódzkimi – drogami krajowymi, drogami ekspresowymi oraz autostradą A2. By do nich dotrzeć, należy korzystać z dróg wojewódzkich, na których natężenie ruchu często bywa wysokie, najwyższe na:

- ul. P. Mocka (droga wojewódzka nr 431);
- ul. Szosa Poznańska (droga wojewódzka nr 430/431) aż do ronda – dalej w stronę ulicy Mostowej, oraz w stronę ulicy M. Konopnickiej (droga wojewódzka nr 431);
- oraz na skrzyżowaniu dwóch dróg powiatowych: ul. Leszczyńska (droga powiatowa nr 2465P) z ul. Śremską (droga powiatowa nr 2466P)⁷¹.

Problemy komunikacyjne związane są również z aspektem parkowania pojazdów. Aktualna baza parkingowa nie jest przystosowana do stale zwiększającej się liczby pojazdów i związanej z nią potrzeby parkowania (aktualnie na terenie Gminy Mosina zarejestrowanych jest 28 209 pojazdów). Jak podkreślają autorzy dokumentu *Koncepcja Zagospodarowania Strefy Płatnego*

⁶⁸Przegląda stanu technicznego drogi, dostępne na: <http://drogipubliczne.eu/przeglady-stanu-technicznego> [dostęp: 8.11.2016].

⁶⁹ Dane uzyskane z Urzędu Miejskiego w Mosinie.

⁷⁰ Przegląda stanu technicznego drogi, dostępne na: <http://drogipubliczne.eu/przeglady-stanu-technicznego> [dostęp: 8.11.2016].

⁷¹Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Gminy Mosina, dostępne na: bip.mosina.pl/zasoby/.../zalacznik_nr_6_sump_mosina_wersja_do_uchwalenia.docx [dostęp: 7.11.2016].

Parkowania Niestrzeżonego dla Miasta Mosina, „występujące problemy parkingowe towarzyszące wzrostowi motoryzacji miasta Mosina przyczyniają się do obniżenia sprawności systemu transportowego, zatłoczenia ulic oraz pogarszania jakości środowiska życia mieszkańców⁷²”.

Celami bezpośrednimi polityki parkingowej Mosiny są:

1. Zapewnienie ładu przestrzennego i racjonalnych warunków dostępu oraz wykorzystanie przestrzeni, w której zaspokajane są potrzeby parkingowe;
2. Zapewnienie szczelnego sposobu pobierania opłat i skutecznej kontroli ich uiszczania;
3. Zapewnienie porządku prawnego na ulicach i placach zarządzanych przez miasto oraz dyscypliny parkowania;
4. Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego⁷³.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA⁷⁴

Obszar Gminy Mosina jest niemal w 100% objęty siecią wodociągową. Woda dostarczana jest głównie z ujęcia wody dla aglomeracji poznańskiej, które znajduje się na terenie Gminy Mosina w Krajkowie, administrowane jest przez firmę AQUANET S.A.⁷⁵. Ponadto na terenie gminy działa ujęcie wody Majątek Rogalin Sp. z o.o. Woda ujmowana w Rogalinie dostarczana jest do 1000 gospodarstw domowych i rolnych w Rogalinie, Rogalinku, Sasinowie, Świątnikach, Mieczewie i Radzewicach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 221,5 km. W porównaniu do roku 2010 liczba ta wzrosła o 82,6 km. Na terenie gminy dokonano 5 983 przyłączy do budynków mieszkalnych. Na przestrzeni lat 2010 – 2015 liczba ta stale wzrastała, począwszy od 5 562 przyłączy w 2010 roku.

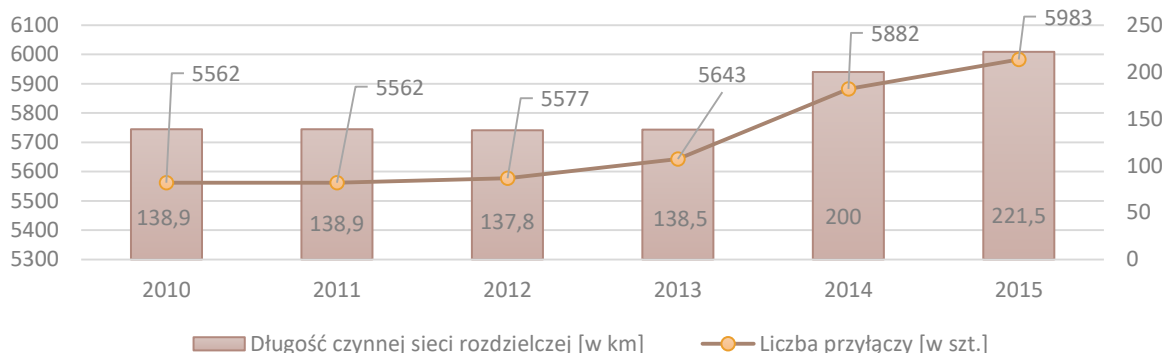
⁷² *Koncepcja Zagospodarowania Strefy Płatnego Parkowania Niestrzeżonego dla Miasta Mosina*, strona 8.

⁷³ Tamże, s. 9.

⁷⁴ Dane przedstawione w tym podrozdziale oraz w części dotyczącej analizy wskaźnikowej mogą się od siebie różnić, ponieważ pozyskane były z innych źródeł.

⁷⁵ Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Mosina na lata 2010 – 2020, dostępne na: [http://bip.mosina.pl/zasoby/files/archiwum/biuletyn-informacji-publicznej/prawo/uchwaly-rady/kadencja-2010-2014/ix-sesja-rady-miejskiej-w-mosinie-30032011-r/uchwala-nr-ix4411-w-sprawie-lokalnego-programu-rewitalizacji-miasta-mosina-na-lata-2010-2020-wraz-z-zalacznik_do_uchwaly_nr_ix-44-11_\(czesc_i\).pdf](http://bip.mosina.pl/zasoby/files/archiwum/biuletyn-informacji-publicznej/prawo/uchwaly-rady/kadencja-2010-2014/ix-sesja-rady-miejskiej-w-mosinie-30032011-r/uchwala-nr-ix4411-w-sprawie-lokalnego-programu-rewitalizacji-miasta-mosina-na-lata-2010-2020-wraz-z-zalacznik_do_uchwaly_nr_ix-44-11_(czesc_i).pdf) [dostęp: 22.07.2016].

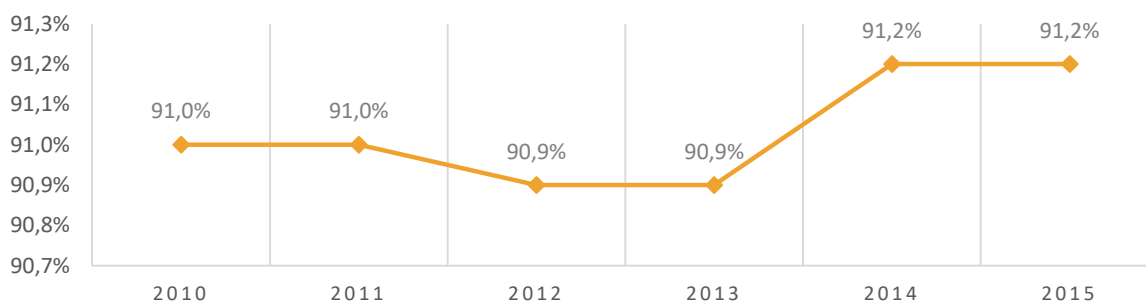
Wykres 12. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2014 i 2015 roku 91,2% mieszkańców było użytkownikami instalacji wodociągowej. Na przestrzeni lat 2010 - 2015 można było zaobserwować tylko niewielkie wahania w tym zakresie (najniższa wartość wynosiła 90,9% w latach 2012 – 2013).

Wykres 13. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015

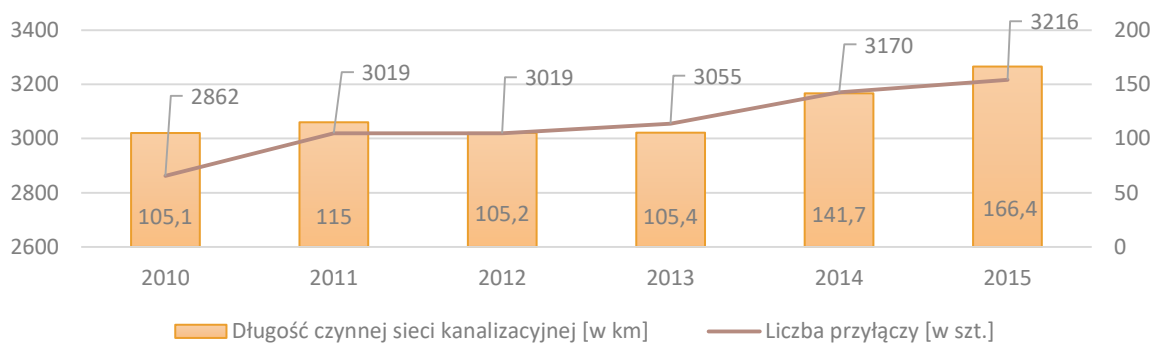

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gmina Mosina obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków typu mechaniczno-biologicznego, która zlokalizowana jest w gminie Puszczykowo⁷⁶. W latach 2010 – 2015 zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej. W roku 2010 wynosiła 105,1 km I do roku 2015 wzrosła o 61,3 km (do 166,4 km). Na terenie gminy dokonano 3 216 przyłączy do budynków mieszkalnych. Na przestrzeni lat 2010 – 2015 liczba ta stale wzrastała, począwszy od 2 862 przyłączy w 2010 roku.

⁷⁶ Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Mosina na lata 2010 – 2020, dostępne na: [http://bip.mosina.pl/zasoby/files/archiwum/biuletyn-informacji-publicznej/prawo/uchwaly-rady/kadencja-2010-2014/ix-sesja-rady-miejskiej-w-mosinie-30032011-r/uchwala-nr-ix4411-w-sprawie-lokalnego-programu-rewitalizacji-miasta-mosina-na-lata-2010-2020-wraz-z-zalacznik_do_uchwaly_nr_ix-44-11_\(czesc_i\).pdf](http://bip.mosina.pl/zasoby/files/archiwum/biuletyn-informacji-publicznej/prawo/uchwaly-rady/kadencja-2010-2014/ix-sesja-rady-miejskiej-w-mosinie-30032011-r/uchwala-nr-ix4411-w-sprawie-lokalnego-programu-rewitalizacji-miasta-mosina-na-lata-2010-2020-wraz-z-zalacznik_do_uchwaly_nr_ix-44-11_(czesc_i).pdf) [dostęp: 22.07.2016].

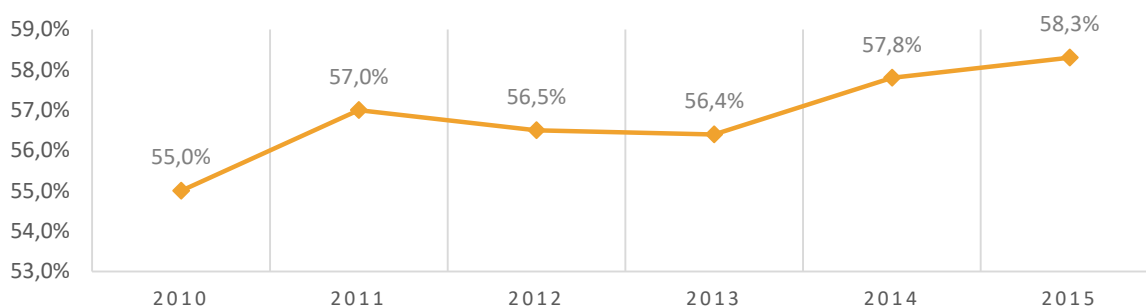
Wykres 14. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2015 na terenie gminy [w km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku 58,3% mieszkańców gminy korzystało z instalacji kanalizacyjnej. W 2010 roku odsetek ten wynosił 55,0%, w 2011 57,0%, a następnie spadł do 56,5% w 2012 i 56,4% w 2013 roku, by wzrosnąć do 57,8% w 2014.

Wykres 15. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015

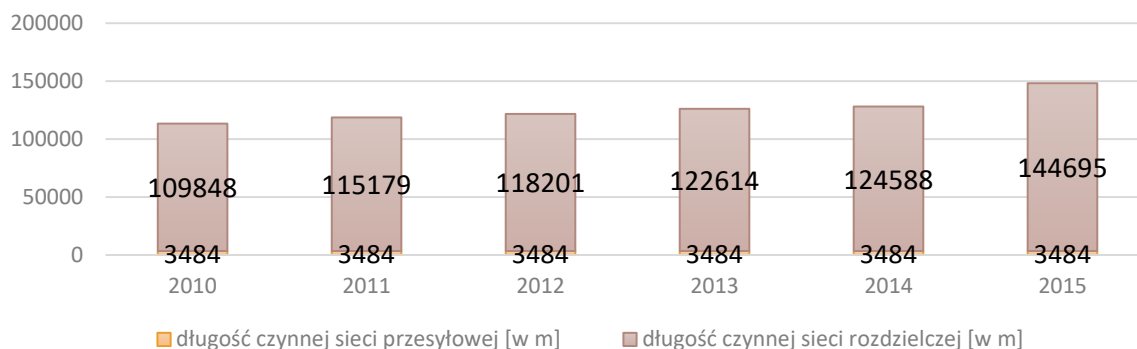

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SIEĆ GAZOWA, CIEPŁOWNICZA I ELEKTRYCZNA

Długość czynnej gazowej sieci rozdzielczej na terenie gminy stale wzrastała na przestrzeni lat 2010 – 2015. W 2010 roku wynosiła 109 848 m. W 2012 roku wzrosła do 118 201 m, a do 2014 roku osiągnęła długość 224 588 m. W 2015 roku długość sieci rozdzielczej wyniosła 144 695 m, przyrost w ciągu 6 lat wyniósł więc 34 847 m. Długość czynnej sieci przesyłowej od 2010 roku jest taka sama, wynosi 3 484 m.

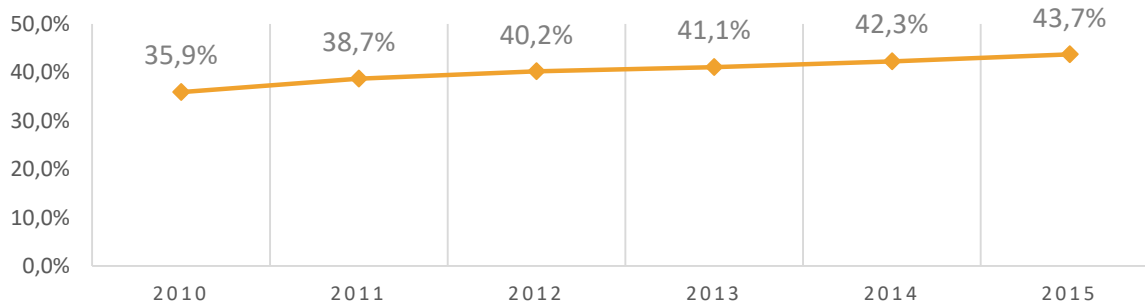
Wykres 16. Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010-2015 na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku 43,7% mieszkańców gminy korzystało z instalacji gazowej. Odsetek ten stale wzrastał na od 2010 roku. W roku 2010 wyniósł 35,9% i do 2015 wzrósł o 7,8 p.p.

Wykres 17. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

„Gmina Mosina nie posiada obecnie centralnego zaopatrzenia budownictwa mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej w energię cieplną. Na terenie gminy nie działają zakłady produkujące ciepło, ani jednostki zajmujące się jego dystrybucją⁷⁷”.

Na terenie Gminy nie ma sieci ciepłowniczej. Najczęściej występującym źródłem ogrzewania gospodarstw domowych są kotły centralnego ogrzewania. Wśród paliw najpopularniejszy jest węgiel kamienny⁷⁸.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Gminie Mosina w 2015 roku wynosiła 31,1 m². Jest to wskaźnik

⁷⁷ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Mosina, dostępne na: http://www.mosina.pl/asp/pliki/0000000aktualnosci_2015/rozdzial_ix_-_pgn_mosina_2015-09-25.pdf [dsotęp: 7.11.2016].

⁷⁸ Tamże

wyższy niż wartość dla kraju (27,0m²) oraz województwa wielkopolskiego (27,4m²), ale niższy niż średnia dla powiatu poznańskiego, która wynosi 32,6m² na mieszkańca.

Na terenie gminy w 2015 roku znajdowało się 9 811 mieszkań. Zanotowano wzrost liczby o 1 695 względem 2010 roku. W 2010 roku mieszkańcy gminy mieli do swojej dyspozycji 37 528 izb oraz 798 855 m² powierzchni użytkowej. W 2015 roku natomiast liczba izb wynosiła 44 432, a obszar powierzchni użytkowej wzrósł do 965 615 m².

Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkań	8 116	8 846	8 837	9 192	9 513	9 811
Liczba izb	37 528	38 925	40 369	41 855	43 220	44 432
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	798 855	827 247	862 582	897 529	933 446	965 615

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Warunki mieszkaniowe na terenie gminy ulegają polepszeniu. W 2010 roku 99,3% mieszkań podłączonych było do sieci wodociągowej. Odsetek ten wzrósł do 99,5% w roku 2015. Łazienka była częścią 95,2% mieszkań w 2010 roku oraz 95,9% w roku 2015. W centralne ogrzewanie natomiast wyposażonych było 87,7% mieszkań w 2010 roku, a do 2015 odsetek ten wzrósł do 89,3%.

Tabela 27. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje

Wyszczególnienie	Udział [w%]
2010 rok	
Wodociągi	99,3
Łazienka	95,2
Centralne ogrzewanie	87,7
2015 rok	
Wodociągi	99,5
Łazienka	95,9
Centralne ogrzewanie	89,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

